

**2092 Budakeszi Fő u. 268.
OM azonosító: 032938**

**„Akik könnyezve vetettek, ujjongva arassanak!
Aki sírva indul, mikor vetőmagját viszi, ujjongva érkezzék, ha kéréit hozza!”
(Biblia: Zsoltárok 126, 5-6)**

PEDAGÓGIAI PROGRAM 2025.

<p>Intézmény OM - azonosítója:</p> <p style="text-align: center;">032938</p>	<p>Készítette az Nkt. 26. § (1) bekezdése szerint a nevelőtestület bevonásával:</p> <p style="text-align: center;">.....</p> <p style="text-align: center;">Schön Krisztina igazgató P.H</p>
Legitimációs eljárás	
<p><i>A Pedagógiai Programot 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) bekezdése alapján az óvoda szakmai munkaközössége a jogszabály által ráruházott hatáskörében véleményezte szakmai javaslatait megtette.</i></p> <p>.....</p> <p>A szakmai munkaközösség(ek) nevében</p>	<p><i>Az Nkt. 72. § (5) a) bekezdése alapján a pedagógiai programot a Szülői Szervezet megismerte és támogatja annak megvalósítását.</i></p> <p>.....</p> <p>Szülői Szervezet elnöke</p> <p>A nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak a pedagógiai program tartalmáról a tájékoztatást megkapták</p> <p>.....</p> <p>Nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak nevében</p>
<p>A nevelőtestület a helyi egészségfejlesztési programot az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el, valamint a diabéteszes gyermekek és a fokozott kockázatú allergiás gyermekek ellátásához kapcsolódó teendők rögzítéséhez beszerezte az iskola-egészségügyi szolgálat támogató véleményét.</p> <p>.....</p> <p style="text-align: center;">iskola-egészségügyi szolgálat vezetője/orvos (név) P.H.</p>	
<p><i>Az Nkt. 26. § (1) bekezdése és 83. § 2) g) pontja által felhatalmazva, a Budakeszi Szivárvány Óvoda Pedagógiai Programját a fenntartó a/2025. (.....) számú határozatával jóváhagyta.</i></p> <p>.....</p> <p style="text-align: center;">A fenntartó képviselőjében P.H.</p>	
<p>A dokumentum jellege a Nkt. 26. § (1) bekezdése és a 20/2012. EMMI rendelet 82. § (1) és (3) bekezdése alapján: Nyilvános</p> <p>Megtalálható: https://szivarvany.budakeszi.hu/</p>	<p>Érvényes és hatályos: A kihirdetés napjától visszavonásig</p> <p>Készült: 2 db eredeti példányban</p> <p>Verziószám: 1./2025.</p> <p>Iktatószám:/2025.</p>

TARTALOM

BEVEZETŐ GONDOLATOK	5
ÓVODÁNK JELLEMZŐ ADATAI	5
A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE	6
1. HELYZETELEMZÉS	8
1.1. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZEMÉLYI FELTÉTELEI	8
1.1.1. Az óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága	10
1.2. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK TÁRGYI FELTÉTELEI	11
2. KÜLDETÉSÜNK, NEVELÉSFILOZFIÁNK	13
2.1. NEVELÉSI ALAPELVEINK	13
2.2. GYERMEKKÉPÜNK, HITVALLÁSUNK	14
2.3. ÓVODAKÉPÜNK.....	15
2.4. PEDAGÓGUSKÉPÜNK.....	16
2.5. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJAI	17
2.6. ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPVETŐFELADATAI	17
3. NEVELÉSI FELADATAINK	17
3.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA	18
3.1.1. A gyermek gondozása, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítése.....	19
3.1.2. Egészségfejlesztési program.....	20
3.1.3. A különleges étrendet igénylő gyermekek ellátása.....	21
3.2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS	22
3.2.1. A gyermekek közötti együttműködés szabálya.....	23
3.2.2. Az óvodapszichológus.....	24
3.2.3. A gyógypedagógus	24
3.3. AZ ANYANYELVI-, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	25
4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	26
4.1. NAPIREND	27
4.2. HETIREND	28
4.3. ÓVODÁNK KAPCSOLATAI	30
4.3.1. Az óvoda és a család kapcsolata.....	30
4.3.2. Óvoda és bölcsőde	31
4.3.3. Óvoda és általános iskola SZIA, Wudisuli	31
4.3.4. Óvoda és a zeneiskola.....	31
4.3.5. Óvoda és a KESZIKULT	31
4.3.6. Óvoda és a HÍD Szociális, Család-, Gyermejjóléti Szolgálat és Központ	31
4.3.7. Az óvoda és az egészségügyi szervek (gyermekorvos, védőnő, gyermek fogorvos, üzemorvos)	32
4.3.8. Az óvoda és a fenntartó kapcsolata	32
4.3.9. Budakeszi Szívárvány Alapítvány	32
4.3.10. Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Budakeszi tagintézményével való együttműködés.....	33
4.3.11. Egyházakkal való együttműködés	34
4.3.12. Az óvoda külhoni kapcsolati	34
4.4. AZ IDEGEN NYELVI NEVELÉS ÓVODÁNKBAN.....	34
5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	35
5.1. JÁTÉK.....	35
5.2. VERSELÉS, MESÉLÉS	38
5.3. ÉNEK, ZENE, NÉPI JÁTÉK, TÁNC	40
5.4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA	42
5.5. MINDENNAPOS MOZGÁS	44
5.6. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE.....	47
5.6.1. Környezet megismerése	47
5.6.2. Matematikai látás- és gondolkodásmód alapozása	50
5.6.3. A környezettudatos magatartás megalapozása – fenntarthatósági szemléletformálás	51
5.7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	53

5. 8. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVAKÓSUKÓ TANULÁS.....	55
VI. A FEJLŐDÉS ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	56
VII. HAGYOMÁNYAINK, ÜNNEPEINK.....	57
VIII. INKLUZÍV NEVELÉS –A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	58
8.1. BEILLESZKEDÉSI-TANULÁSI-MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGGEL KÜZDŐ GYERMEKEK	61
8.1.1. Beilleszkedési nehézség	62
8.1.2. Magatartási nehézség.....	63
8.1.3. Tanulási nehézségek	64
8.2. A HÁTRÁNYOS, HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK	65
8.3. KIEMELTEN TEHETSÉGES GYERMEK	66
8.4. TARTÓS GYÓGYKEZELÉS ALATT ÁLLÓ GYERMEKEK NEVELÉSE.....	68
8.5. A NEMZETISÉG KULTÚRÁJÁNAK ÉS NYELVÉNEK ÁPOLÁSÁVAL JÁRÓ FELADATOK	69
8.6. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK CSÖKKENTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK	69
8.7. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	71
8.8. DOKUMENTÁCIÓ - EGYÉNI FEJLESZTÉSI TERV	72
9. GYERMEKVÉDELMI TEVÉKENYSÉGÜNK.....	73
9.1. KOMPETENCIA SZINTEK A GYERMEKVÉDELEM TERÜLETÉN	74
9.2. ÓVODAI ÉS ISKOLAI SZOCIÁLIS SEGÍTŐ SZOLGÁLTATÁS	76
10. AZ ÓVODAI NEVELÉS TERVEZÉSE, DOKUMENTUMOK	76
FELHASZNÁLT IRODALOM.....	80
ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS	81
ZÁRADÉK	83
JEGYZŐKÖNYV.....	84

Bevezető gondolatok

Óvodánk jellemző adatai

Az óvoda fenntartója: Budakeszi Város Önkormányzata

- cím: 2092 Budakeszi, Fő u. 179.
- telefonszám: 06-23/535-711
- email cím: pm.titkar@budakeszi.hu
- honlap: <https://varoshaza.budakeszi.hu/>

Az óvoda hivatalos elnevezése: Budakeszi Szivárvány Óvoda

- cím: 2092 Budakeszi, Fő u. 268.
- Tel./fax: 06 - 23/452-375
- email cím: szivarvany@budakeszi.hu
- honlap: <https://szivarvany.budakeszi.hu/>
- egy székhelyet magába foglaló intézmény
- az óvodai csoportok száma: 8 (gyermeklétszám és korcsoport függvényében osztott, vegyes és osztatlan csoportok)
- férőhelyszám: 191 fő gyermek
- az óvoda működési köre: Budakeszi Város közigazgatási területe.

Az intézményvezetés tagjai:

- óvodaigazgató
- óvodaigazgató-helyettes
- szakmai munkaközösség vezetők

Fogadóóra: Előzetes megbeszélés szerint

Fejlesztést segítő, szakemberek:

- Logopédus (2 fő)
- Gyógypedagógus
- Óvodapszichológus

Elérhetőségük: a hirdetőtáblán, a fejlesztő szoba ajtaján megtalálható

Fogadó órájuk: Előzetes megbeszélés szerint

A Pedagógiai Program:

- Alkotója az intézmény igazgatója a nevelőtestület bevonásával
- Jóváhagyta: az intézmény fenntartója
- Szerkezetében és tartalmában megtartotta a 2010-es módosított program erősségeit.

Törvényi megfelelést szolgáló egyéb információk:

- A nevelés és fejlesztés magyar nyelven folyik
- A hitoktatás a törvényi előírásoknak megfelelően – évente szülői igényekre alapozva – biztosított

A Pedagógiai Program jogszabályi háttere

- 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.)
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII törvény végrehajtásáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról (77/2025. (IV.15.) Korm. rendelettel módosítva)
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm.rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 419/2024.(XII.23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.)
- Az Oktatási Hivatalról szóló 121/2013. (IV. 26.) Korm. rendelet
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- A Budakeszi Szivárvány Óvoda nevelőtestületi határozatai

Az óvoda működési és szakmai tevékenységét meghatározó útmutatások (Oktatási Hivatal):

- A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének irányelve
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/kerettanterv/A_Sajatos_nevelesi_igeny_u_gyermekek_ovodai_nevelesenek_iranyelve.docx
- Szakmai ajánlás a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő gyermekeket, tanulókat az óvodai és iskolai nevelésük-oktatásuk során megillető különleges bánásmódhoz; a fejlesztő pedagógiai ellátás gyógypedagógiai tartalmaira; a pedagógiai segítség céljaira, feladataira és módszereire; valamint a BTMN tanulói jogokhoz kapcsolódó joghasználatra
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/kerettanterv/BTMN_szakmai_ajanlas.pdf
- A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek köznevelési ellátásának irányelve
https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alaprogramok/tartos_gyogykezeles_szakmai_iranyelv
- Összevont Önértékelési kézikönyv, Nyolcadik, javított kiadás
https://www.oktatas.hu/kiadvanyok/onertekelesi_kezikonyvek
- Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez Hetedik, módosított változat (2025. évi eljárás)
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/pem/2025/utmutatok/altalanos_utmutato.pdf
- Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez Nyolcadik, módosított változat (2026. évi eljárás)
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/pem/2026/altalanos_utmutato_2026.pdf
- Kiegészítő Útmutató az Oktatási Hivatal által kidolgozott, Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez c. dokumentumhoz (2025. évi eljárás)
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/pem/2025/utmutatok/ovodai_neveles_kiegészito_utmutato.pdf
- Kiegészítő Útmutató az Oktatási Hivatal által kidolgozott, Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez c. dokumentumhoz (2026. évi eljárás)
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/pem/2026/ovodai_neveles_kiegészito_utmutato_2026.pdf

1. Helyzetelemzés

Budakeszi a Budai-hegység medencéjében terül el. A környék állat- és növényvilága igen gazdag.

A természeti értékek védelme, a táj szépségének megőrzése érdekében Budakeszi környékének területét védetté nyilvánították.

Maga az óvoda a város legrégebbi településrészén fekszik ahol szociális hátrányos körülmények között élők, de ugyanakkor jelentős részben jómódú családok is laknak.

Az óvodába járó gyermekek közül sokan 3 vagy többgyermekes családban, de jó szociális körülmények között élnek.

Óvodánk a régi, életveszélyessé vált Fő u. 229. sz. alatti épületből 1998-tól fokozatosan költözött át a gimnázium volt kollégiumi épületébe.

A magas gyermeklétszám, a szülők egyre növekvő igénye miatt a gyermekek és az óvodai csoportok száma az elmúlt 10 évben megduplázódott.

Az óvoda működése az új helyen sem ideális, hiszen a 8 óvodai csoport 3 épületben helyezkedik el és hiányoznak különböző kiszolgáló helyiségek is. (felnőtt öltöző, szertár, raktár, elkülönítő, felnőtt étkező stb.). Igyekszünk az adott körülmények között a legtöbbet nyújtani az idejövő gyermekeknek.

Az óvodakert tágas, kényelmes, változatos szabadidős tevékenységre ad lehetőséget, különösen 2008 októbere óta, amikor szülői és önkormányzati segítséggel jelentős mértékben tudtuk bővíteni játékeszköz állományunkat. Az óvoda udvari eszközállománya most megfelel az EU elvárásainak.

A gyermekek felvételekor figyelembe vesszük a z óvoda felvételi szabályzatát, a Híd Szociális, Család és Gyermekjóléti Szolgákat és Központ, a gyermekvédelemmel foglalkozó önkormányzati szakember és a védőnők javaslatait. A szociálisan hátrányos helyzetű, illetve a 3. életévüket betöltött gyermek befogadását mindig biztosítjuk.

A város környezeti fekvéséből adódóan pedagógiai munkánk a környezet megismerésére alapozódik.

Megismerő tevékenységünk alapja a megtapasztalás, ami emóciókat vált ki, így a gyermekek az élmények útján élik meg a világgal való közvetlen találkozást.

Másik fő célunk a gyermekek részére minél több esztétikai élmény nyújtása, a művészet, a népi hagyományok megismerésének igényére való nevelés.

A gyermekek sikeres és eredményes személyiségfejlődése érdekében a következőket biztosítjuk a gyermekek részére:

- A gyermek életkorához igazított tevékenységrendszer;
- A gyermekek szükségleteire épülő műveltségterületeket;
- A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását;
- A gyermeki személyiségről való gondoskodást, védelmet;
- A másság elfogadását és tiszteletben tartását (sérült, hátrányos helyzetű, más nemzetiségű stb.)

Helyi pedagógiai programunk lehetővé teszi óvodapedagógusok részére a különböző pedagógiai törekvések módszereinek alkalmazását.

1.1. A program megvalósításának személyi feltételei

Az óvodai nevelés magas színvonalának biztosítása mellett hozzáférhetőségének garantálása is fontos. Ezen kívül **figyelmet kell fordítani** többek között **a környezetre, az infrastruktúrára, a**

személyzeti ellátottságra, az irányításra és a minőségbiztosításra is.

Kiemelt figyelem kell, hogy irányuljon a gyermekvédelemre, a diabéteszsel élő, valamint a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek egészségének megőrzésére.

Az óvodai nevelésünk tekintetében **integrált megközelítést kell alkalmazni, bevonva valamennyi érintett felet** – így a családokat is –, és szoros együttműködést kell kialakítani a nevelőmunkát segítő szakszolgálatokkal.

Célunk, hogy az óvoda az **optimális személyi és tárgyi feltételeket tudjon biztosítani a kisgyermekek számára** személyiségük kibontakoztatásához.

Célunk: Elhivatott, megbízható és magasan kvalifikált munkatársak alkalmazása, a fenntartó által biztosított státuszok teljes betöltésével.

Az intézmény egyszemélyes felelős vezetője az intézményigazgató óvodapedagógus. Hatáskörébe tartozik a rendelkezésre álló költségvetése alapján a működéshez szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása, a munkáltatói jogok gyakorlása, az óvoda képviselével kapcsolatos feladatok ellátása.

Az igazgató munkáját a vezető helyettes segíti, aki részt vesz az óvoda zavartalan pedagógiai munkájának megszervezésében és a szakmai munka ellenőrzésében.

Jól képzett, elkötelezett pedagógus a kulcs-szereplője az óvodai nevelésnek, akinek elfogadó, segítő, támogató attitűdje mintát jelent a gyermekek számára.

Sikeres munkájához nagy szüksége van a nem pedagógus alkalmazottak támogató, gyermekszerető hozzáállására.

Amennyiben etnikai kisebbséghez tartozó vagy bevándorló gyermek kerül óvodánkba feladatunknak tekintjük, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, elfogadjuk hagyományait.

Az intézmény pedagógusai továbbképzési terv alapján vesznek részt tanfolyamokon, továbbképzéseken, szakvizsgát adó főiskolai képzéseken, folyamatosan minősülnek pedagógusaink.

Óvodai csoportjainkban 2 fő felsőfokú végzettségű óvodapedagógus dolgozik váltásban, a déli órákban fedési idővel. Munkájukat, a gyermekek gondozását-nevelését segíti egy dajka és meghatározott időközönként egy fő pedagógiai asszisztens. Gyógypedagógus, óvodapszichológus és szakszolgálati szakemberek gondoskodnak a szükséges kiegészítő fejlesztésekről.

Pedagógusaink és nevelő-oktató munkát segítő munkatársaink:

- 1 fő óvodaigazgató (óvodapedagógus)
- 1 fő igazgató-helyettes és óvodapedagógus
- 16 fő óvodapedagógus
- 2 fő logopédus (félállásban)
- 1 fő gyógypedagógus (félállásban)
- 1 fő óvodapszichológus (félállásban)
- 8 fő dajka
- 2 fő pedagógiai asszisztens
- 1 fő óvodatitkár
- 1 fő konyhai segítő, takarító

A humánerőforrással kapcsolatos feladatok:

Az óvodaigazgató esetében: Az intézmény vezetése - hatáskörének megfelelően - hatékonyan együttműködik a fenntartóval a személyi, pénzügyi és tárgyi erőforrások biztosítása érdekében.

A dolgozók esetében: A humánerőforrás szükségletben bekövetkező hiányt, a felmerült problémákat idejében jelzik az óvodaigazgató, óvodaigazgató-helyettes számára.

Az igazgatók kellőképpen felkészültek a pedagógiai munka irányításának, ellenőrzésének feladataira.

1.1.1. Az óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága

A továbbképzések területei a közös szakmai értékrendünkhöz kapcsolódó szakmai többletek megszerzésére irányulnak, így feltételezik a pedagógiai programunk gyakorlati megvalósítását, képviselőjét.

Az elkövetkezendő években óvodapedagógusaink tervezett akkreditált továbbképzéseinek irányultságát – az érintettek igényeire is alapozottan – pedagógiai programunk cél- és feladatrendszere határozza meg.

Új és kiemelt irányultságok:

- a diabéteszes gyermekek ellátásához kapcsolódó továbbképzési kötelezettség, melynek érintettjei a pedagógiai munkát segítők is lehetnek,
- a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek egészségének megőrzése, ellátása: Az óvodapedagógusoknak és a munkájukat segítő szakembereknek allergiás gyermek óvodába kerülésekor tisztában kell lenniük a különböző allergiák típusával, tüneteivel és kezelésével, valamint pontos információikkal kell rendelkezniük a szükséges korlátozásokról. Például nagyon fontos, hogy a pedagógusok be tudják adni az EpiPen injekciót anafilaxiás sokk esetén, illetve ismerjék az újraélesztés folyamatát. Ehhez elengedhetetlen, hogy a pedagógusok és a munkájukat segítők megfelelő oktatásban részesüljenek, hogy fel tudják ismerni a súlyos allergiás reakciót, tudják a sorrendet, mikor mit kell tenni, és szükség esetén be tudják adni az injekciót, mert ezzel életet tudnak menteni.
- a gyermekek önértékelési és önérvényesítési képességeink fejlesztése,
- a pedagógusok – különös hangsúlyt helyezve a kompetencia és teljesítmény alapú teljesítményértékelés szereplőire (óvodaigazgató, óvodaigazgató-helyettes, szakmai munkaközösség vezető) értékelési/önértékelési kompetenciáinak fejlesztése,
- az OviKRÉTA tanulmányi rendszer alkalmazásához elengedhetetlenül szükséges informatikai kompetencia birtoklása,
- a nevelő-fejlesztő munkát közvetlenül segítő pedagógiai asszisztensek és dajkák pedagógiai kompetenciáinak megerősítése, bővítése – különös hangsúlyt helyezve az általuk biztosított felügyelet eredményes és hatékony ellátására – szervezett belső, valamint külső továbbképzések által,
- a mentori/segítő intézményi erőforrások folyamatos fejlesztése: a gyakornok és az újonnan belépő kollégák mentorálása és szükség szerinti megsegítése.
- az óvoda-iskola átmenetet segítő képzések, a gyermekek hatékony és gördülékeny óvoda-iskola átmenetének biztosításához és a sikeres iskolakezdéshez.

A pedagógusok életpályával kapcsolatos (portfólióírás, gyakornok segítése, minősítésre felkészítő) képzéseken való részvételét biztosítjuk. Szorgalmazzuk a szakmai-pedagógiai szolgáltatás, szaktanácsadás igénybevételét. A teljesítményértékelések során fejleszthetőként megjelölt területeken belső és külső képzési lehetőségeket keresünk kollégáink számára.

Az óvodaigazgató feladatai:

- Folyamatosan tájékoztatja kollégáit és az intézmény partnereit a megjelenő változásokról, lehetőséget biztosít számukra az önálló információszerzésre (konferenciák, előadások, egyéb források).
- Engedi, és szívesen befogadja a tanulás-tanítás eredményesebbé tételére irányuló kezdeményezéseket, innovációkat, fejlesztéseket.
- Irányítja és aktív szerepet vállal a belső intézményi ellenőrzési-értékelési rendszer kialakításában (az országos teljesítményértékelés intézményi adaptálásában) és működtetésében;
- Részt vállal az óvodapedagógusok tevékenységeinek látogatásában, megbeszélésében.

- A pedagógusok értékelésében a vezetés a fejlesztő szemléletet érvényesíti, az egyének erősségeire fókuszál.
- Támogatja munkatársait terveik és feladataik teljesítésében.
- Ösztönzi a nevelőtestület tagjait önmaguk fejlesztésére.
- Alkalmat ad a pedagógusoknak személyes szakmai céljaik megvalósítására, a feladatok delegálásánál az egyének erősségeire épít.
- Rendszeresen felméri, milyen szakmai, módszertani tudásra van szüksége az intézménynek.
- A továbbképzési programot, beiskolázási tervet úgy állítja össze, hogy az megfeleljen az intézmény szakmai céljainak, valamint a munkatársak szakmai karriertervének.
- Lehetőséget biztosít szaktanácsadó igénybevételére, segíti a kapcsolattartást, a tanácsadás lebonyolítását.

Az intézményben dolgozók feladatai:

- Történjen meg az intézményi tanfelügyeleti ellenőrzések eredményeiből, a korábbi fejlesztési terv felülvizsgálatából, valamint a további ellenőrzésekből, intézkedési tervekből származó információk feldolgozása, értékelése, a tapasztalatok beépítése az önértékelést követő ötéves intézkedési tervbe.
- A stratégiai tervek megvalósítása legyen tanévekre bontva, amelyben megjelennek a stratégiai célok aktuális elemei. (Pedagógiai program, az igazgatói pályázat, a továbbképzési terv és az ötéves intézkedési terv stb. aktuális céljai, feladatai.)
- Az intézmény rendelkezzen továbbképzési programmal, melynek elkészítése a munkatársak bevonásával, az intézményi szükségletek és az egyéni életpálya figyelembevételével történt.
- Az intézmény kövesse a továbbképzési programban leírtakat.
- A humán erőforrás képzési és fejlesztési tervek elkészítése az eredmények ismeretében, azokra épülve, annak érdekében történjen, hogy a munkatársak szakmai tudása megfeleljen az intézmény jelenlegi és jövőbeli igényeinek, elvárásainak.

A pedagógus feladatai:

A teljesítményértékelésben érintett pedagógus az ellenőrzések megállapításainak (erősségek, fejlesztendő területek) megfelelően:

- Legyen nyitott a szülő, a gyermek, az óvodaigazgató, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, használja fel azokat szakmai fejlődése érdekében.
- Legyen tisztában szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival, és legyen képes alkalmazkodni a szerepeltvárásokhoz.
- Rendszeresen tájékozódjon a pedagógia tudományára és az óvodapedagógiára vonatkozó legújabb eredményekről, használja ki a továbbképzési lehetőségeket.
- Rendszeresen tájékozódjon az óvodai nevelést, képességfejlesztést támogató digitális technológiai eszközökről, és lehetőség szerint alkalmazza is azokat.
- Munkájában alkalmazzon új módszereket, tudományos eredményeket.

1.2. A program megvalósításának tárgyi feltételei

A helyi adottságokhoz igazodva igyekszünk megteremteni a gyermekek számára megfelelő, inspiráló, egészséges és esztétikus környezetet.

Az udvar felújítása folyamatban van, törekszünk a korszerű és biztonságos mászóakák, csúszdák és a kedvelt homokozók kialakítására. Növények telepítésével, gondozásával tesszük szebbé, harmonikusabbá a gyermekek mozgásigényének kielégítésére, szabad játékra lehetőséget biztosító területeket.

A pedagógiai program megvalósításához szükséges, rendeletben előírt **legfontosabb eszközök és alapfelszerelések rendelkezésre állnak**. Folyamatos **karbantartásuk, cseréjük és korszerűsítésük kiemelt céljaink között szerepel**. Az éves eszközfejlesztési terv az éves munkaterv része.

Az új eszközök beszerzésénél lehetőség szerint **szem előtt tartjuk a környezetvédelmi szempontokat**, törekszünk természetes anyagokkal körül venni óvodásainkat. Szükséges a régi (atkákkal szennyezett) szőnyegek és ülőbútorok rendszeres és alapos takarítása, szükség esetén cseréje. Azokban a csoportokban, ahol allergiás gyermek tartózkodik, minden tevékenység során kiemelten odafigyelünk, hogy allergénektől mentes eszközöket és anyagokat használjunk (pl. rajzolás, mintázás, kézimunka stb.).

Az Óvodai nevelés alapprogramjában előírtakat nem minden tekintetben tudjuk teljesíteni, hiszen az épületek adottságain képtelenek vagyunk változtatni.

Egyéb tárgyi jellegű eszközök biztosítása a mindenkori költségvetési fedezettől, illetve pályázati lehetőségektől függ.

Jelenlegi tárgyi feltételeink (óvodaépület, udvar, felszereltség) vizsgálata:

Az óvodai csoportszobák közül csak egy éri el a minimálisan szükséges 50 m² nagyságot, a többi 20-22 gyermek befogadására lenne alkalmas.

Szeretnénk elérni, hogy a csoportszoba nagyságának, illetve a Közköztartásról szóló tv. előírásának megfelelő létszámmal működjenek óvodai csoportjaink.

Az elmúlt években pályázati lehetőségek felhasználásával sikerült az intézmény eszközállományát jelentősen bővíteni, de még mindig vannak hiányosságaink és természetesen az elhasználódott eszközök pótlására is állandóan szükség van.

Az udvari mozgást fejlesztő eszközeinket jelentős mértékű szülői és alapítványi segítséggel 2008-ban az EU-s elvárásoknak megfelelően tudtuk megvalósítani.

A biztonságos, egészséges működéshez szükséges lenne még:

- az óvodaépületek összekötésére,
- az egészségre veszélyes palatető cseréjére,
- az elhasználódott, gazdaságtalan nyílászárók cseréjére,
- az óvodaudvar járdáinak javítására és az egyenetlen udvar talajának kiegyenlítésére.

A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet

A gyermek fejlődéséhez szükséges az egészséges, biztonságos környezet kialakítása az óvodában. A gyermekeknek szükségük van a szabadban füves területre, betonozott udvarrészre, árnyékos és napos területre, biztonságos játékeszközökre egyaránt.

A gyermekek szabad mozgásának, ügyességének érdekében igyekszünk – anyagi lehetőségeinkhez mérten – minél több mozgásfejlesztő eszközt biztosítani az óvodakertben és a tornaszobában egyaránt.

A nyugodt pihenés biztosításához szükséges légkör, az egyéni alvási igényekhez való alkalmazkodás megteremtése a lehetőségek figyelembe vételével történik.

Az óvodapedagógus jelenléte a pihenés teljes ideje alatt elengedhetetlen.

Csoportszobáink nem megfelelő méretűek, viszont az óvodai jelentkezések száma igen magas. Ezért a csoportszobákban a gyermekek nagy száma miatti zsúfoltságot nem tudjuk kivédeni, de a lehetőségek figyelembe vételével törekszünk erre.

Minden csoport külön mosdó – wc-vel rendelkezik, amelyek ugyan nem túl nagyok, de igyekszünk megfelelő szervezéssel, berendezéssel a leghatékonyabban kihasználni ezeket a területeket.

A gyermekek óvodai életének színterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt. Tegyük lehetővé mozgás- és játékgényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, lehetőleg természetes anyagokkal vegyük körül.

A gyermekek által használt játékokat, eszközöket számukra is hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni.

Az óvoda egyidejűleg megfelelő munkakörnyezetet biztosít az óvodai munkatársaknak, lehetőséget teremt a szülők fogadására.

A programunk megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések a rendelkezésükre állnak, de folyamatos pótlásuk illetve korszerűsítésük fontos, a kötelező (minimális) eszközjegyzékhez igazodva. A hiányzó kellékeket, eszközöket a költségvetésből, támogatásból, pályázatokból szereztük be. Tájékoztunk az óvodát érintő pályázati lehetőségekről és a megvalósításnak részesei vagyunk.

JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) felszereléseiről https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/Tanevkezes2020/BM-9759-1-2025_eszkozjegyzek.pdf.

Az óvoda munkaterve minden nevelési évre tartalmazza a szükséges tárgyi eszközök fejlesztésének igényét.

	Tevékenység, eszköz megnevezése:	Szükséges fedezet:
1.	óvoda pszichológus alkalmazása (fél állásban)	költségvetésben biztosítva
2.	gyógypedagógus alkalmazása (fél állásban)	költségvetésben biztosítva
3.	Speciális fejlesztő eszközök beszerzésére törekvés, amennyiben erre szükség van.	A speciális fejlesztési igénytől és a szakember véleményétől függ beszerzendő eszközök mennyisége, ezáltal a fedezeti összeg.
4.	A magas gyermeklétszám miatt folyamatosan elhasználódó játékeszközök, edények, bútorok, textíliák, udvari mozgásfejlesztő játékok cseréjére és új eszközök beszerzésére. Megfelelő összeg biztosítása az éves költségvetési keretben	A mindenkori költségvetési igény figyelembe vétele. (A jelenlegi költségvetési összeg messze nem elegendő a reális igények kielégítésére.)
5.	Új óvodaépület építése az udvaron. Az „A” épület összeépítése az új épülettel, egyben a hiányzó helyiségek kialakításának megvalósítása, mint távolabbi cél.	Pályázati és önkormányzati lehetőségek függvényében.

Új épület építésére készülünk az udvaron, így az udvar is változik fog.

2. Küldetésünk, nevelésfilozófiánk

2.1. Nevelési alapelveink

A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés, és bizalom kell, hogy övezzé.

Az óvodai nevelésnek a személyiségfejlődést, az egyéni készségek és képességek kibontakozását kell szolgálnia.

A nevelés során alkalmazott pedagógiai módszereknek a gyermek személyiségéhez kell alkalmazkodnia.

Az elismerés kifejezésre juttatása. Az elismerés, megbecsülés érzésének birtokában a gyermek nyitottabbá válik, önmegvalósítása felé törekszik.

Az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Óvodai nevelésünk során gondoskodni kell:

- A gyermeki szükségletek kielégítéséről.
- A biztonságos, szeretetteljes óvodai légkörről.
- A közösségben végezhető sokszínű, a gyermekek életkorához igazodó tevékenységről, különös tekintettel a játékra.
- A gyermekek egyéni képességeihez igazodó, megfelelő műveltségterületek közvetítéséről.
- A kisgyermek egészséges fejlődéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételekről.
- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó, valamint a migráns gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell a kisebbségi önazonosság megőrzését, ápolását, az integráció lehetőségét, az emberi és alapvető szabadságjogok védelmét.
- A feltétel nélküli szeretet, - a valódi szeretet – megnyilvánulására.
- A gyermek egyénhez igazodó személyes befogadása.
- A különbözőség elfogadására nevelésről.

2.2. Gyermekképünk, hitvallásunk

Az ember, a gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre. Minden gyermek nevelése egyéni megfontolást és bánásmódot igényel, miközben figyelembe kell venni a társadalom általános igényeit is.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, a felvételt nyert gyermekek esélyegyenlőségét.

Olyan korban élünk, melyben igen bonyolult a társadalmi helyzet, magasak az elvárások. Kultúránk általánosságban elfogadott eszményképe a sokoldalúan fejlett ember. Ennek elérése érdekében biztosítani kell a személyiség szabad kibontakozását meghatározó személyi és tárgyi feltételeket.

Arra törekszünk, hogy nyílt, barátságos, érdeklődő és érzelem teli gyermekek hagyják el az óvodát.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is – együttesen határozzák meg.

Óvodapedagógusaink tudják, hogy a gyermek nevelése elsősorban a szülő joga és kötelessége, de ebben a nevelési munkában szívesen vesznek részt.

A gyermekekkel való foglalkozást hitvallásnak tekintjük, melynek alappillére a feltétel nélküli szeretet. Tudja, érezze a gyermek, hogy bármilyen is tiszteljük, segítjük, elfogadjuk, figyelünk rá, s ezzel biztosítjuk fejlődését, képességeinek kibontakozását.

Megtanítjuk elfogadni önmagát és másokat.

Tudjuk, hogy a gyermekekben él a kompetencia iránti igény, vagyis az a törekvés, hogy képesnek érezhesse magát egy-egy adott cselekvésre, hatással lehet a játékban részt vevő társakra, befolyásolhatja annak menetét. Az én-fejlődés kezdetén az „én vagyok” „én csinálom” élménye erősíti a gyermek kompetencia érzését. A kompetens viselkedés a környezetről elismerést vált ki, ezért a gyermek számára ez öröm érzést jelent. A hozzáértés, a tudás biztonsággal jár, önbizalmat ad, magasabb rendű igényeket szül. Ezért fontos a gyermekben erősíteni a kompetencia, valamire való képesség lehetőségét.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

A gyermekek biztonsághoz való jogának biztosítása érdekében, minden gyermek, aki valamilyen betegséggel érkezik az óvodába (diabétesz, epilepszia, krupp, ételallergia, napallergia stb.) az

átlagosnál több, differenciáltabb figyelmet kap és a gyermekkel foglalkozó felnőttek, az általános felelősségen felül, állandó kontrollt tartanak.

Nevelőmunkánk gyakorlatában az egyensúly megteremtésére törekszünk

- a gyermek, mint egyéniség és a gyermek, mint szociális lény formálásában (szocializáció),
- a gyermek sajátos fejlettségi szintje és az életkorhoz kötődő fejlettségi szint elérése között (egyéni bánásmód),
- a gyermek egyéni fejlődési útja és az általános terhelhetőség között (differenciálás),
- a személyiség szabad kibontakoztatása és a tervszerű pedagógiai ráhatások között (képesség-, készségfejlesztés),
- a hozott neveltségi szint és az általánosan elvárható viselkedési kultúra átadása között (nevelőpartneri viszony),
- a hozott ismeretek és az elvárható tudásszint megteremtése között (hátránycsökkentés/ felzárkóztatás/ inklúzió/ tehetség gondozás),
- az eltérő (multi)kulturális háttérből érkezők önazonosságának
- megőrzése és a magyar kulturális értékek, és szokások elsajátítása között (**integráció**).

Minden gyermeknek **egyenlő esélyt és hozzáférést biztosítunk** a magas színvonalú és szeretetteljes neveléshez, mely pedagógiai gyakorlatunkban úgy valósul meg, hogy az óvodapedagógusok elhivatottságán alapuló nevelőmunka és a szakmai kompetenciákkal megalapozott fejlesztő tevékenység segíti a gyermekek teljes személyiségének kibontakoztatását. A gyermekek **életkorának megfelelő követelményeket támasztunk**, a feladatok elvégzését ellenőrizzük és a követelményhez igazodóan értékelünk.

Integrált feladatunk **a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek** fejlesztésére terjed ki, akik **teljes értékű emberek**, őket őszintén elfogadjuk, fejlődésüket legjobb tudásunk szerint segítjük.

Óvodánkban a gyermekeket elfogadjuk, védjük, gondoskodunk róluk, őket szeretet, tisztelet, megbecsülés és bizalom övezi – így szüleik teljes bizalommal lehetnek irántunk. Fontos, hogy hozzánk járó gyermekek szeretetben, egyéniségüket figyelembe vevő, a különbözőséget elfogadó környezetben élhessenek.

2.3. Óvodaképünk

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, ahol igyekszünk biztosítani az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Az óvoda funkciói: óvó-védő; szociális; nevelő-személyiségfejlesztő.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodai programunk legfontosabb területe a környezeti nevelés, melynek során a környezet tevékeny megismertetésére és megszerettetésére törekszünk.

Célunk:

A közvetlen és tágabb természet és társadalmi környezet felfedezése, felfedeztetése változatos mozgásos és érzékszervi tapasztalatszerzések által.

Felismertetjük és megértetjük óvodásainkkal a természetvédelem fontosságát, és alapvető viselkedéskultúrává emeljük bennük az óvó, féltő, megelőző és megőrző környezettudatos magatartást.

Elősegítjük a gyermekek testi fejlődését, a környezethez való optimális alkalmazkodását, az egészséges életmód szokásainak megalapozását.

Az óvodai nevelés elősegíti:

- sokoldalú, harmonikus fejlődését,
- a gyermeki személyiség kibontakoztatását,
- a gyermekek egyéni és életkori sajátosságaihoz, eltérő fejlődési üteméhez igazodó fejlesztést,
- gondoskodik a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátásáról, (lehetőségeihez mérten)
- inspiratív légkört teremt a gyermekek fejlődéséhez,
- a gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítését,
- változatos tevékenységek végzésének lehetőségét

Az óvodai nevelés változatosságával közvetetten elősegíti a majdani iskolai közösségbe való beilleszkedés lehetőségét. A gyermek belép annak a lassú átmenetnek az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik.

2.4. Pedagógusképünk

Törekszünk a **pedagógusok előmeneteli rendszeréhez, a kompetencia és teljesítményalapú értékelési rendszerben** meghatározásra került mennyiségi és minőségi szempontokhoz (elvárásokhoz) való igazodásra, a megjelölt kompetenciák fejlesztésére.

Folyamatosan **képezzük önmagukat**, hogy a társadalmi, szakmai elvárásoknak és belülről fakadó szakmai kultúránknak megfeleljünk.

A pedagógiai folyamatokat figyelemmel kísérjük, **tudatosan tervezzük**, hosszútávon átgondoljuk azok hatásait és az elért eredményeket elemezve **képesek vagyunk a változtatásra**, korrekcióra.

A csoportunkba járó gyermekek egyéni képességeit, igényeit figyelembe véve, **differenciáltan fejlesztjük**, előnyben részesítjük a **megtapasztaláson alapuló módszereket**. Felhasználjuk a szabad játék nyújtotta lehetőségeket a gyermekek fejlesztése érdekében.

A **kiemelt figyelmet igénylő** gyermekek gyermekcsoportban történő nevelését, fejlesztését tervezetten valósítjuk meg, folyamatosan képezzük magukat ennek megvalósítása érdekében is.

Meglátjuk a gyermekekben a jót és szeretettel neveljük őket.

A csoport **szokás- és szabályrendszerét az óvoda értékrendjéhez** igazodva alakítjuk ki, figyelve a **magyar nemzeti értékek** beépítésére is.

Inkluzív, előítéletektől mentes gondolkodásunkkal mutatunk példát a „mátság” elfogadására (kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, multikulturalizmus), fejlesztjük a gyermekcsoportot közösséggé.

A **szülőkkel** – a gyermekek fejlesztése érdekében – **együtműködünk**, és együtműködésünk a kölcsönös tiszteleten alapul.

A csoportunkba járó gyermekeket megismerjük, fejlesztjük és támogatjuk önállóságukat, **fejlődésüket nyomon követjük**, elemezzük, értékeljük, és ezt írásban rögzítjük.

Kommunikációnk példamutató mind a gyermekek, mind munkatársaik, mind a szülők irányában, melyet tisztelet és együtműködési szándék jellemez. Szakmai kommunikációnkban is tisztában vagyunk az etikai szabályokkal, saját hatáskörünkkel.

Munkánkat szakmai elkötelezettség, önállóság jellemzi, örömmel tanulunk egymástól is.

A mindennapokban derűt, kedvességet, nyugalmat árasztunk egyéniségünkkel, személyiségünkkel összhangban.

A pedagógusokban mélyüljön el:

- a fejlesztési törekvés igénye,
- a szakmai aktivitás igénye,
- a szakmai önismeret igénye
- a szakmai tudás igénye
- a szakmai attitűd készlet igénye

- a kiforrott nevelési stílus

2.5. Óvodai nevelésünk céljai

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Minden gyermeket saját képességeinek megfelelően az elérhető legmagasabb szintre igyekszünk eljuttatni az egyes területeken.

Igyekszünk biztosítani az óvodapedagógusi és gyermeki szabadságot.

Törekszünk arra, hogy a gyermeki ismeretszerzés ne iskolás módon és módszerekkel, verbális úton valósuljon meg, hanem tapasztalati úton, játékosan történjen.

A gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozására törekszünk. Kihasználunk minden lehetőséget, amely a mindennapok során felmerülő természetes élethelyzetekben gazdagítja, megerősíti a gyermekek ismereteit.

Óvodai nevelésünkben törekszünk a különböző innovatív pedagógiai törekvések megismerésére, széleskörű módszertani szabadság érvényesülésére.

2.6. Óvodai nevelésünk alapvető feladatai

A család, a szűkebb haza szeretetté nevelés, úgy hogy közben megismerjék és elfogadják más nemzet, nemzetiség szokásait.

A kultúra, a néphagyományok, kézműves technikák megismertetése, gyakoroltatása a gyermekekkel (figyelembe véve a város sváb hagyományait).

Lakóhelyünk nagyon szép természeti környezetben fekszik, ezt fel kell használnunk arra, hogy gyermekeinket a természet és a környezet védelmére, környezettudatos magatartásra neveljük. A környezetvédelem fontosságának tudatosítása érdekében minden adódó lehetőséget kihasználunk (pl. komposztáló ládák használata az óvodában, szelektív papirgyűjtés minden óvodai csoportban).

A gyermekek tapasztalataira, élményvilágára építve olyan változatos tevékenységek biztosítása, melynek során eljuttatjuk őket egyéni képességük optimális határához. A fejlesztés szinterei a játék és egyéb közös tevékenység, amelyekben a gyermek jól érzi magát és az ismereteket észrevétlenül sajátítja el.

A gyermekek képesek legyenek az emberi és tárgyi környezetben észre venni a szépet és a csúnyát, véleményt tudjanak alkotni.

A gyermeki kíváncsiságra alapozva, utánzási kedvüket felhasználva fejlesszük értelmi képességeiket (érzékelést, észlelést, emlékezést, figyelmet, gondolkodást), különösen a kreativitásukat.

Az óvoda nevelőtestületének munkájában a megújulásra való törekvés domináljon. Ennek egyik fontos momentuma lesz a zöld óvodai programcsomag megismerése, és majdani bevezetése.

3. Nevelési feladataink

Általános feladatok:

- az egészséges életmód alakítása
- érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása
- anyanyelvi- és értelmi fejlesztés, nevelés biztosítása

3.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése az óvoda kiemelt feladata.

Az óvodás életszakaszban szerzett ismeretek, készségek, szokások a későbbi életvitelt jelentősen befolyásolják.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a) a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- b) a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- c) a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- d) az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- e) életvezetési készségek fejlesztése - a gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének figyelembevételével - , amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;

Az életvezetési készségek fejlesztésének területei és azok megvalósítása az óvodában:

- Pénzügyi menedzsment: számlási készség és logikus gondolkodás fejlesztése
 - Az önrendelkezés: önbizalom növelése, szükségletekért való kiállás
 - Konfliktusok megoldása: beszélgetés, aktív hallgatás és empátia fejlesztése
 - Önfegyelem, önértékelés fejlesztése
 - Hála érzése és pozitív gondolkodásmód fejlesztése
 - Az érzelmi intelligencia fejlesztése
 - Időgazdálkodás: feladatok rangsorolása, a célok kitűzése és a határidők betartása
 - Kritikus gondolkodás: információk elemzése, érvelés
 - Tanulj meg NEM-et mondani: közöljék határaikat, miközben fenntartják a pozitív kapcsolatokat
 - Kudarcűrő képesség fejlesztése, kitartás
 - Együttműködési készség fejlesztése, csapatmunka
 - Szociális készségek fejlesztése, szerepjátékok, társas történetek, gyakorlási és visszajelzési lehetőségek.
- f) a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése;
- g) a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- h) megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó-, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

Célunk, olyan óvodai környezet biztosítása, ahol

- a gyermekekben az **egészséges életvitel igénye** (testápolás, öltözködés, táplálkozás) és a testi fejlődésükhöz szükséges szokások (mozgás, edzés, egészségvédelem, pihenés) kialakul,
- az **óvoda által nyújtott érték és szabályrendszer** következményeként a rendszeresség, rugalmasság és helyes életritmus alkalmazásával növekszik a gyermekek általános „jó” egészségi állapota. Fizikailag és lelkileg edzettek, erősödik, növekszik a teherbírásuk,
- **jól tudnak alkalmazkodni a környezet változásaihoz**, az egészséges életmód

- természetessé számukra,
- a gyermekekben kialakulnak a **környezettudatos gondolkodás és magatartás** alapjai.

3.1.1. A gyermek gondozása, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítése

A csoportokban derűs, megértő, bensőséges légkört igyekszünk teremteni, amelyben a mindennapok cselekedetei szokásalakító gyakorlattá válnak, ahol a gyermekek jó közérzettel, örömmel végezhetik tevékenységeiket.

A gyermekek óvodába lépésekor a szülőktől, védőnőtől, saját megfigyelésünk alapján, esetleg családlátogatáson tájékozódunk a gyermekek otthoni körülményeiről, életvitelükről.

A családok életkörülményei között jelentős különbségek is lehetnek. A többség átlagos, megfelelő körülmények között él, de vannak kiemelkedően jó, illetve az átlagosnál rosszabb helyzetben élő óvodásaink is.

Megfelelő helyet igyekszünk biztosítani a testápolási, öltözködési, étkezési szokások elsajátítására.

Az étkezési szokásokban tapasztalható egyéni különbségeket, lemaradást a kulturált körülmények biztosításával, példamutatással próbáljuk megfelelő szintre hozni.

A gyermekek tápanyagszükségletük $\frac{3}{4}$ részét az óvodában kapják, ezért figyelemmel kísérjük az étlap összeállítását. Soha nem kényszerítjük a gyermekeket a nem kívánt étel elfogyasztására.

Biztosítjuk, hogy a nap bármely szakában ihassanak óvodásaink.

Minél több időt töltünk a gyermekekkel a szabad levegőn, megfelelő időjárás esetén a testnevelési foglalkozásokat is az udvaron tartjuk.

Biztosítjuk az alváshoz, pihenéshez szükséges nyugodt körülményeket.

A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése

Naponta szervezünk néhány perces mozgásos tevékenységet, melyek hozzájárulnak a gyermekek mozgásigényének kielégítéséhez, mozgáskoordinációjuk fejlődéséhez.

Megfelelő eszközöket biztosítunk a tornateremben és a játszóudvaron a sokoldalú mozgásfejlődés elősegítése érdekében.

A gyermek testi képességei fejlődésének segítése

- testnevelési foglalkozások
- naponta végzett testnevelési gyakorlatok

A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése

Minden nap nyújtunk edzési lehetőséget a gyermekeknek.

Az időjárástól függően biztosítjuk a gyermekek megfelelő levegőztetését.

Téli időszakban is kihasználjuk az évszak és a környezet adta lehetőségeket (szánkózás, csúszkálás, hóemberépítés stb.)

Gyakori kirándulási, erdei séta lehetőségek biztosítása a csoportok részére.

Prevenációs fejlesztő tornagyakorlatok végeztetése a gerinc deformitások megelőzése érdekében.

Lábtorna a lábboltozat erősítésére, a lábtartás javítása érdekében.

Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása

Fokozatosan alakítjuk ki a helyes öltözködési szokásokat a szülők közreműködésével. Hangsúlyozzuk a réteges öltözködés előnyeit.

A gyermekek tápanyagszükségletük $\frac{3}{4}$ részét az óvodában kapják, ezért figyelemmel kísérjük az étrendet, az étlapegyeztetés alkalmával javaslatokat teszünk annak érdekében, hogy a gyermekek étkezése minél változatosabb, megfelelő tápértékű legyen.

A gyermekek vitamin szükségletét a főzőkonyha és a szülők által biztosított gyümölcsök, zöldségek fogyasztásával igyekszünk biztosítani.

A beszoktatás alatt megismertetjük a gyermekekkel az óvodai testápolási szokásokat, úgy, hogy ezeket a felnőttek is azonos módon, következetesen gyakorolják, így alakítják ki a gyermekekben a megfelelő szokásrendet.

A járványos időszakokban a fertőzések terjedésének megakadályozása érdekében a szokásosnál is nagyobb gondot fordítunk a fertőtlenítésre, szellőztetésre, a gyermekek felvilágosítására, az óvodában megbetegedett gyermekek minél előbbi hazaküldésére.

Prevenció, korrekció

Az óvodapedagógus a szülővel együttműködve szükség esetén a speciális gondozó, prevenció testi és lelki nevelési feladatok ellátásában igénybe veszi a megfelelő szakemberek segítségét.

A szülők és az óvoda dolgozói az óvodai élet során tudatosan törekszenek a gyermekek egészséges életmódjának biztosítására.

A területen várható fejlődés eredményei az óvodáskor végére

- A testápolás körében kialakított egészségügyi szokásokat önállóan, felszólítás nélkül végzik a gyerekek.
- A tisztálkodási eszközöket megfelelően használják, igényükké válik a tisztálkodási szokások betartása.
- Kulturáltan étkeznek, kanalat és villát helyesen használják, a kés használatával ismerkednek.
- Önállóan öltözködnek, ruhaneműjüket rendben tartják.
- Megszokják az időjárásnak megfelelő réteges öltözködést.
- Ügyelnek környezetük rendjére, tisztaságára, kialakul bennük az esztétikus környezet iránti igény.
- Szívesen mozognak, igénylik a rendszeres mozgásos tevékenységeket.
- Kerülik a balesetveszélyes helyeket, lehetőség szerint vigyáznak egészségük megőrzésére.
- A gyermekek szükségleteiket képesek kielégíteni.

3.1.2. Egészségfejlesztési program

Az egészség fogalmát az Egészségügyi Világszervezet így definiálta: „Az egészség a testi (fizikai), a szellemi (pszichikus) és a társas-társadalmi (szociális) jólét állapota, nem csupán a betegség és nyomorékság hiánya.”

Célunk: Megtanítani a gyermekeket, hogy a mindennapi élet alternatívái közül a **legegészségesebbet válasszák**, az egészséget választó képességük kifejlődjön. Képessé tenni – életkorának és fejlettségének megfelelően - a saját egészségét meghatározó és befolyásoló tényezők felismerésére, lehetőség szerinti felügyeletére, a környezet befolyásolására. Elsődleges a **prevenció, az egészségi állapot megőrzése és erősítése.**

Az óvodai pedagógiai program általános nevelési feltételei közé tartoznak az alábbi egészségfejlesztő tevékenységek:

- a testi egészség (gondozás, ápolás, edzés, mozgás-fejlesztés),
- a lelki egészség (értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság nyújtása, a kommunikáció és a konfliktuskezelés alapjainak elsajátítása),
- a szociális interakciók harmóniája (közösségi élet, segítség stb.),
- az egészségvédő képességre való igény kialakítása, fejlesztése,
- a gyermekek egészséges életmódjának formálása,
- az óvodapedagógusok, az óvodapszichológus és a pedagógiai munkát segítők feladatainak meghatározása.
- Az ember életmódi szokásai döntően a kisgyermekkorban alakulnak ki, ezért rendkívül

gondos odafigyelést, és a családdal történő szoros együttműködést kívánó feladat az egészségmagatartás formálása, szükség esetén áthangolása.

- Az óvodai étkeztetésnek napjainkban szigorú szakmai szabályoknak kell megfelelnie. A szakmai irányelvek maradéktalan teljesítésülését negatívan befolyásolja több tényező: az élelmiszer áremelkedéseket nem követő élelmezési norma szolgáltatók nem kielégítő mennyiségű és minőségű személyzete; a lakosság ismeret hiánya, ellenállása a jogszabályban rögzített étrendi előírásokkal kapcsolatban, az új tudományos ismereteket mellőző táplálék választási szokásai; illetve az, hogy a gyermekek nem találkoztak bizonyos alapanyagokkal, ízekkel az otthoni étkeztetésük során. Segítő, támogató faktor a megfelelő óvodapedagógusi leleményesség (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködés (a kiegészítő táplálkozáson).
- Javaslatok a családok otthoni egészségnevelő feladataihoz (higiénés szokások alakítása, egészségvédő példamutatás, tudatos és következetes nevelési módszer),
- egészséges étkezés- táplálkozás érdekében mérsékeljük az édességek, chipsek behozatalát az óvodába, minden nap biztosítjuk a gyümölcs és zöldség fogyasztást.

Feladataink:

Támogatjuk az egészséges táplálkozást (pl. gyümölcssaláta készítés).

Biztosítjuk a mindennapos fejlesztő testmozgást.

Kialakítjuk a személyi higiéné iránti igényüket.

Támogatjuk a testi és lelki egészség fejlesztését, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzését, alternatívákat ajánlunk ezek helyett. A gyermekek számára kedvezőtlen helyzeteket igyekszünk elkerülni, valamint pozitív mintát nyújtunk. Szabad beszélgetések alkalmával és játékban adjuk át ezzel kapcsolatos ismereteinket és az esetleges élményeket is ilyen formában dolgozzuk fel.

A gyermekeknek biztosítjuk, hogy az óvodában eltöltött időben részesüljenek a teljes testi-lelki jóllétüket, egészségüket, egészségi állapotukat hatékonyan fejlesztő, az óvoda mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Küzdünk a bántalmazás, erőszak ellen, segítjük azok megelőzését. Közreműködünk a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, együttműködünk a szakszolgálatokkal.

Megtanítjuk a gyermekeket a baleset megelőzés és elsősegélynyújtás ismereteire, életkori sajátosságaiknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően (óvodai óvó-védő előírások), a balesetek megelőzésére, a viktimizáció (tehetetlenség, kiszolgáltatottság) elkerülésére.

3.1.3. A különleges étrendet igénylő gyermekek ellátása

A speciális étrendet igénylő gyermekek (ételérzékenység, allergia, diabétesz) ellátásának rendjét óvodánk házirendje részletesen tartalmazza (igénylés a közétkeztetés keretein belül, otthonról behozott ételek).

Az óvodapedagógus feladatai:

- rendszeres kapcsolattartás az érintett gyermek szüleivel,
- kapcsolattartás az ellátásukat végző szakemberekkel, orvossal, védőnővel,
- kiemelt odafigyelés arra, hogy a gyermek a neki megfelelő ételt kapja,
- a szülő által esetlegesen átadott speciális gyógyszer megfelelő tárolása, használatának ismerete, szükség esetén beadása a gyermeknek,
- esetleges allergiás roham esetén a szülő azonnali értesítése, valamint a mentők hívása,
- ha a gyermek másik csoportba (pl. ügyelet esetén) kerül, akkor az információk átadása az érintett óvodapedagógusoknak,
- szükség esetén - az óvodatitkár segítségével - a konyha értesítése a nem megfelelő étellel kapcsolatban.

A dajka és a pedagógiai asszisztensnek egyaránt feladata kiemelten odafigyelni, hogy a gyermek a részére küldött ételt kapja.

3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

Célunk, olyan gyermekek nevelése,

- akik az **odafigyelés, elfogadó** magatartás hatására biztonságban érzik magukat óvodánkban,
- akik számára természetes a **különbözőség, másság elfogadása** és tiszteletben tartása, a toleráns magatartás,
- akik életkoruknak megfelelően **ismerik és betartják az erkölcsi** – társadalmi szabályokat és normákat,
- akik meg tudják megkülönböztetni a helyes és helytelen, a jó és rossz viselkedést, cselekvést, tulajdonságokat,
- akiknek **fejlődnek szociális készségeik, képességeik**, attitűdjeik, azaz kompetenciáik,
- akiknek kialakul a reális énképük, van önbizalmuk, önbecsülésük, akaraterejük, **alkalmazkodnak a szabályokhoz**, törekednek az **önállóságra**,
- akikben kialakul a segítőkészség, a társak értékeit figyelembe vevő segítő magatartás, a szülőföldhöz való kötődés, a hazaszeretet.

Szükséges, hogy:

Lehetősége legyen a gyermeknek, egyéni érdekeinek, képességeinek kibontakoztatására. Biztosítsa önkifejezési törekvéseinek megvalósulását az óvodai közösségen belül.

Az óvodába lépéstől kezdve pozitív érzelmi hatások érik a gyermeket.

Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok csak akkor fejlődnek ki, ha a gyermek állandóan gyakorolja a társaihoz való viszonyulást. Ezt alapozzák meg a kooperatív megoldásra ösztönző páros és kiscsoportos tevékenységek.

Megfelelő, szeretetteljes kapcsolat jellemezze az óvodapedagógus-gyermek, dajka – gyermek, gyermek- gyermek kapcsolatot.

Olyan légkört teremtünk az óvodában, amelyben a gyermek kielégítheti társas szükségleteit, lehetősége van a különbözőségek elfogadására, mások tiszteletére.

Feladataink

Az első óvodai naptól kezdve barátságos, biztonságos légkör megteremtése az óvodai csoportban.

A beszoktatás időszaka meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához. Ennek sikeressége érdekében a következőket tesszük:

- szülő és a gyermek együtt ismerkedik az óvodával, bölcsődések ellátogatnak óvodánkba
- az első időkben a gyermekek behozhatják kedvenc játékaikat
- a szülők a lehetőség figyelembe vétele mellett megválaszthatják, melyik csoportba szeretnék járatni gyermekeiket
- a csoportszobák derűs, nyugalmat adó kialakításával igyekszünk hozzájárulni ahhoz, hogy a gyermekek a nap folyamán jól érezzék magukat.

Fontos, hogy az óvoda minden dolgozója szeretettel, odafigyeléssel, türelemmel forduljon a gyermekek felé, különösen a hátrányos helyzetben élők esetében.

Közös élményekre épülő tevékenységek szervezése (születésnap, névnap, Mikulás, Karácsony, Farsang, Gyermeknap stb.)

A különbözőség elfogadására nevelés (kirekesztés, csúfolás megakadályozása) a felnőttek példamutatásával, a helyzet megmagyarázásával.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése az egészségesek között. Hisszük, hogy az enyhén

fogyatékosak, betegek az épek között fejlődhetnek igazán hatékonyan.

Az óvodapedagógus segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy a gyermekekkel való foglalkozást, hogy az elősegítse a jó csoportközösség kialakulását.

A gyermekek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek példája, bátorítsa türelme és az a szemlélete, ami a sikert észreveteti, és a sikertelenséget segít elviselni.

A felnőtt használja a humort a szeretetkapcsolat kialakításához. Tapasztalatunk szerint a humor a feszültséget oldja, a görcsösséget megszünteti.

3.2.1. A gyermekek közötti együttműködés szabályai

Az egymáshoz való alkalmazkodás váljon természetessé a gyermekek körében. Legyenek egymásra tekintettel, váljanak érdeklődőkké egymás iránt, szükség esetén segítsenek egymásnak.

Másokkal együttműködve is tudják végig vinni elképzeléseiket. Szívesen hallgassák meg egymást, ne vágjanak egymás szavába. Használják a „Varázsszavainkat”(Sajnálom! Bocsánat! Szeretném! Kérlek! Légy szíves! Ne haragudj! Köszönöm! Elnézést!). Helytelen viselkedés esetén figyelmeztessék társukat. Vigyázzanak egymás munkáira, a számunkra kevésbé szimpatikus gyermekkel is kommunikáljanak. A fiúk legyenek előékenyek a lányokkal szemben, vegyék át tőlük a nehéz fizikai munkát. Befogadás alkalmával a „régii” gyermekek segítsék, támogassák az új gyermeket. Csendes pihenő ideje alatt a nem alvó gyermek ne zavarja társait. Pihenés után segítsenek egymásnak az ágyazásban.

A gyermek jutalmazásának elvei:

- mindig az egyéni teljesítőképesség arányában történjen, az erőfeszítést, aktivitást emeljük ki, nem pedig a gyermek okosságát, főként nem teljes személyiségét,
- igazodjon a gyermek életkorához,
- azonnali visszajelzés legyen, nem késleltetett,
- az elvégzett munkával arányos legyen,

formái:

- szóbeli dicséret, elismerés,
- társak előtti dicséret.

A gyermek elmarasztalásának elvei:

- mindig a helytelen tette vonatkozik a büntetés, soha nem a cselekvő személyére, nincs általánosan rossz gyermek, csak a konkrét cselekedet lehet rossz,
- nincs megszégyenítés, sem fizikai büntetés,
- igazodjon a gyermek életkorához,
- figyelembe veszi az érintettek aktuális lelkiállapotát, érzéseit, mindkét féllel törődik,

formái:

- megoldások és alternatívák azonnali felkínálása (azonnal helyre kell hoznia, bocsánatot kell kérnie).

A területen várható fejlődés eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz a velük foglalkozó felnőttekhez. Ez megnyilvánul érzelmeikben, tetteikben, szavaikban.
- Igényükké válik a helyes viselkedés, cselekvés szabályaiknak betartása.
- Tájékozódni tudnak a közösségben.
- Érdeklődnek társaik iránt.
- Szükség esetén segítik a rászorulókat.
- Érzelmén, indulatain korának megfelelően tud uralkodni.
- Szívesen kommunikál.
- Türelme, kitartásra képes.
- Ismerik egymás képességeit, tudják értékeiket, hiányosságait.
- Érdeklődőek, kezdeményező képesek. Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.

- Éretté válnak az iskolába lépéshez.

3.2.2. Az óvodapszichológus

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény, és az azt kiegészítő végrehajtási rendeletekben meghatározott feladatok alapján, a szülőkkel és az óvodapedagógusokkal szorosan együttműködve végzi munkáját. Közreműködik az óvodai mentálhigiéné, egészségfejlesztés, személyközi konfliktusok és erőszakjelenségek terén szükséges prevenció és intervenció feladatok megvalósításában, melyet az óvoda és a szülők jelzéseinek figyelembevételével alakít ki. Mindezeket a gyermekekkel, szülőkkel és óvodapedagógusokkal szervezett egyéni és csoportos foglalkozások keretében látja el.

Célja: az oktató-nevelő munka hatékonyságának segítése, a gyermekek személyiségfejlesztése és lelki egészségvédelme.

Feladata:

- közvetlen segítséget nyújt a nevelő-oktató munkához,
- konzultációs lehetőséget biztosít a szülők számára gyermekük nevelésével, fejlesztésével valamint óvodai beilleszkedésével kapcsolatos kérdésekben,
- csoportlátogatások alkalmával megfigyeli a gyermekeket játéktevékenység és foglalkozás közben,
- segíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását és személyiségük, képességeik harmonikus fejlődését,
- pszichológiai jellegű szűrővizsgálatokat, képességvizsgálatokat végez főként a beiskolázással kapcsolatban,
- terápiás vagy más kezelés, fejlesztés szükségessége esetén a szülőkkel és az óvodapedagógusokkal való konzultációk után segíti a gyermek továbbirányítását a megfelelő szakellátó intézménybe,
- szülői fórumokat tart fejlődés lélektani, nevelési, valamint a mindennapi élet pszichológiai vonatkozású kérdéseiben,

3.2.3. A gyógypedagógus

Az óvodában alkalmazott gyógypedagógus – A gyógypedagógiai ellátás fő célja

- A nevelőmunka hatékonyságának segítése, a gyermekek személyiségének fejlesztése.
- A Szakszolgálat által kiszűrt BTMN-es gyermekek ellátása.
- A BTMN-es, a Szakszolgálat által kiszűrt gyermekek szüleinek rendszeres tájékoztatása gyermekük fejlődéséről és fejlesztésükről.
- Az óvodapedagógusok nevelő-fejlesztő munkájának segítése az SNI, BTM gyermekek megfelelő nevelése érdekében.
- A szakmai elvárásoknak megfelelő dokumentációk vezetése.

A gyógypedagógus feladatai

- Mérések végzése (Gyógypedagógiai vizsgálat, mozgásállapot felmérése, kognitív készségek felmérése, stb.)
- Fejlesztési tervek elkészítése.
- A szakértői vélemények érvényességének nyomon követése.
- Egyéni és kiscsoportos fejlesztések
- Folyamatos és naprakész kapcsolattartás az érintett gyermekek pedagógusaival
 - Nevelési év végén írásbeli értékelés készítése a fejlesztésben részesült gyermekekről, közös konzultáció keretében ezek megosztása és megbeszélése az érintett óvodapedagógusokkal.
 - Team munka pedagógusokkal, gyógypedagógusokkal, logopédusokkal, pszichológusokkal.
 - Szükség és igény szerint további konzultációkat, megbeszéléseket biztosítanak/kezdemenyeznek a pedagógusok számára.

- Nevelőmunkát segítő alkalmazottaknak igény és lehetőség szerint szakmai segítségnyújtás
- Szülőkkel való kapcsolattartás
 - Félévente legalább egy, szükség szerint több alkalommal tájékoztató, valamint együttműködést erősítő fogadó órák biztosítása a szülők számára.
- Szakmaközi kapcsolattartás
 - Gyógypedagógusokkal
 - Szakértői Bizottsággal
 - Szakszolgálat gyógypedagógusaival, logopédusaival, pszichológusaival
 - Egyéb szakemberekkel pl. óvoda pszichológusaival

3.3. Az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A beszéd és a vele szerves egységet alkotó kommunikáció állandó kísérője a gyermek bármely tevékenységének, az általános nevelői-, fejlesztői tevékenység alapvető eszköze. Az anyanyelvi nevelés fejlesztő hatása az óvodai nevelésben megvalósuló tevékenységi formák keretében komplex módon érvényesül.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma közben megvalósítandó feladat, az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van, de leginkább a szabad játékban valósul meg.

Az anyanyelvi fejlesztés megvalósulásának területei:

- **Spontán beszédhelyzetek:** gyermekek fogadása, játék, öltözködés, mosdóhasználat, étkezések, kirándulások, közművelődési intézmények látogatása, színházlátogatások.
- **Irányított beszédhelyzetek:** játéktémák bővítése, szabályjátékok alkalmazása, a különböző tevékenységi formák keretében megvalósuló kezdeményezések, probléma felvetések, konfliktusmegoldó helyzetek.
- **Tervezett, felépített beszédhelyzetek:** anyanyelvi játékok, zenei játékok, meseszöveg, hangjátékok, irányított szerepjátékok, problémamegoldó helyzetgyakorlatok, mimikai játékok, beszédhibák indirekt kezelése.
- **Logopédiai fejlesztés.**

Célunk

A gyermekek közlési kedvének ösztönzése, biztonságos önkifejezés megalapozása és a beszéd tartalmi részének gazdagítása.

Az óvoda a gyermek érdeklődésére, mint életkori sajátosságra építve biztosítson részükre változatos tevékenységeket, élményeket, amelyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről.

Fontos, hogy az óvodapedagógus személyes példájával, kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációt, bővítse szókincsüket, gazdagítsa metakommunikációs ismereteiket. (pl. arckifejezés, testtartás, gesztusok stb.)

Feladataink

Lehetőségek teremtése tapasztalatok és ismeretek szerzésére a társadalmi és természeti környezetről.

A gyermekek spontán szerzett ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben való gyakorlása. Javítgatás elkerülése.

A gyermekek nyelvi fejlődésének elősegítése példamutató óvodapedagógusi beszéddel. A gyermeki beszédkedv fenntartása.

A gyermeki kérdések és válaszok figyelemmel kísérése.

A gyermekeket megtanítani arra, hogy mások beszédjére odafigyeljenek, bátorságot szerezzenek arra, hogy mások előtt beszéljenek, jártasságot szerezzenek a beszédben.

Kommunikációs helyzetek teremtése, a gyermekek beszédkedvének felkeltése.

A gyermekek értelmi képességeinek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.

Beszédhibás gyermekek szakszerű logopédiai fejlesztésének biztosítása. Nyelvtanilag helyes, jól érthető, tiszta beszéddel mintaadás.

Amennyiben van migráns gyermek az óvodában, annak egyéni fejlesztése a magyar nyelv megismertetése terén.

A területen várható fejlődés eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek tudatos fejlesztése következtében megfelelő szintre kerül:
 - a figyelemösszpontosító képességük
 - a reproductív emlékezetük,
 - a problémamegoldó, kreatív gondolkodásuk,
 - a valósághoz közelítő képzeleti működéseik.
- A beszéd használatára igényesek lesznek, örömet jelent számukra a verbális kifejezés.
- Helyesen, folyamatosan képesek kifejezni magukat.
- Megfelelő szókinccsel rendelkeznek, amely lehetővé teszi gondolataik érthető kifejezését.
- Nonverbális eszközökkel színesítik mondanivalójukat.
- Tisztán, artikulálva beszélnek.
- Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is.

4. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Az óvodai élethez szükséges személyi és tárgyi feltételeket jelen Pedagógiai Programunk 1. fejezete tartalmazza részletesen.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozásokat óvodapedagógus irányítja; ugyanakkor, ha reggel 6.30 óra előtt vagy a délutáni időszakban nem fejlesztő, iskolaelőkészítő vagy más, kifejezetten nevelési jellegű foglalkozást szervez, ezen időszakokban a gyermekek felügyeletét a nevelő oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott pedagógiai asszisztens vagy dajka munkatársak is elláthatják, mely idő alatt, teljes felelősséggel tartoznak a gyermekek biztonságáért, de nem láthatnak el óvodapedagógusi feladatokat.

Gyermek felügyelete: a gyermek testi épségének megóvásáról és erkölcsi védelméről való gondoskodás, az óvodába történő belépéstől az óvoda jogszerű elhagyásáig terjedő időben, továbbá a pedagógiai program részeként kötelező, az intézményen kívül tartott foglalkozások, programok ideje alatt.

Feladatai ebben az időszakban:

- a) reggeli időszakban:
 - a gyermekek fogadása, a szülőktől történő átvétele a szükséges információkkal, melyeket a csoport óvodapedagógusának továbbít,
 - a játéktevékenységek biztosítása a csoportszobában, vagy udvari gyülekezés esetén az udvaron,
 - gondozási tevékenységek biztosítása,
- b) délutáni időszakban:
 - meseolvasás, mesemondás,
 - nyugodt pihenés feltételeinek biztosítása,
 - gondozási tevékenységek biztosítása,
 - kulturált étkezés biztosítása,
 - a játéktevékenységek biztosítása a csoportszobában,
 - a balesetmentes udvari élet/játék biztosítása, a csoport és az óvoda szokásrendszere alapján,

- a csoport szokás-szabályrendszerének betartása és biztosítása,
- az óvodapedagógus útmutatása és kérése alapján, fejlesztő- és szemléltető eszközök elkészítésében való részvétel,
- fejlesztő szakembereknek az érintett gyermekek átadása és visszafogadása,
- a gyermekek biztonságos távozásának biztosítása az óvoda házirendjében rögzítettek alapján

4.1. Napirend

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, **amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez.** Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, a játék kitüntetett szerepe. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában nevel, építi kapcsolatát a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, **nevelést** segítő munkatársakkal.

Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élősztavas mese és közösségi játékélmény biztosításával.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – **iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben** vesznek részt.

Az iskola-előkészítő fejlesztés tiszta nagycsoportnál ugyanúgy történik, mint eddig. A foglalkozásokat továbbra is megtartják és megfelelően adminisztrálják az óvodapedagógusok.

A egyes csoportoknál pedig a helyi adottságokhoz igazodva 7.45-8.30 óráig, illetve 9.00-11.00 óra közötti időben folyik a fejlesztés (a saját csoportszobájukban, a saját óvodapedagógusuk vezetésével), melyet az éves munkatervünkben rögzítünk.

A napirend igazodik:

- a nap folyamán végzett különböző tevékenységekhez,
- a gyermek egyéni szükségleteihez,
- a helyi szokásokhoz, igényekhez

A napirend jellemzői:

- rendszeresség,
- érzelmi biztonság megteremtése,
- rugalmasság,
- folyamatosság,
- a tevékenységek közötti harmonikus arányok biztosítása

A napirend biztosítja a gyermekek egészséges fejlődését, fejlesztését azzal, hogy megfelelő időkeretet biztosít minden tevékenységhez.

Napirendünkben a rugalmasságra, a folyamatosságra és arra törekszünk, hogy minden gyermek sajátos életritmusa beleférjen.

Javasolt napirend:

Időkeret	Tevékenységek
6 ⁰⁰ – 11 ⁴⁵	Folyamatos játéktevékenység, Önkiszolgálás, munkatevékenység, étkezés Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység- nagycsoportosoknak, napi 45 perc Tevékenységekben megjelenő tanulás Egészségügyi szokások gyakorlása, Testmozgás, levegőzés, séta, kirándulás, udvari tevékenység,
11 ⁴⁵ – 13 ⁰⁰	Önkiszolgálás, munkatevékenység Ebédelés, helyes étkezési szokások gyakorlása, Egészségügyi szokások gyakorlása,
13 ⁰⁰ – 15 ³⁰	Alvás, pihenés (egyéni igények, lehetőség szerinti figyelembe vételével) Önkiszolgálás, munkatevékenység, étkezés, Egészségügyi szokások gyakorlása,
15 ³⁰ – 17 ³⁰	Folyamatos játéktevékenység, Levegőzés, udvari tevékenységek, Tevékenységekben megjelenő tanulási helyzetek kihasználása, gyermek folyamatos hazavitele.

4.2. Hetirend

A jól működő napirend és hetirend kialakítása az óvodapedagógus feladata.

A hetirend a héten rendszerességgel előforduló tevékenységek, foglalkozások és események rendje.

Nem jelenti a tevékenységformák merev, elkülönült rendjét, szükség esetén variálható.

A hetirend készítését, alkalmazását befolyásolja:

- a gyermekek egyéni igényei, szükségletei
- az óvoda és a csoport személyi és tárgyi feltételei
- a környezet adta különböző lehetőségek (pl. évszakok, kirándulások stb.)

A tevékenységben megjelenő tanulás szervezett időkeretei

	Verselés, mesélés	Ének, zene, népi játék, tánc	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	Mindennapo s mozgás	Külső világ tevékeny megismerése	matematikai látás és gondolkodás
3-4 évesek	napi 5-10 perc	heti 1x 10-15 perc	heti 1x 10-15 perc	naponta 10-15 perc irányított, mindennapos mozgásfejles ztés és heti 1x 10-15 perc szervezett mozgásos tevékenység	heti 1x 10-15 perc	
4-5 évesek	napi 10-15 perc	heti 1x 15-20 perc	heti 1x 15-20 perc	naponta 10-15 perc irányított,	heti 1x 15-20 perc	heti 1x 15-20 perc

	Verselés, mesélés	Ének, zene, népi játék, tánc	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	Mindennapo s mozgás	Külső világ tevékeny megismerése	matematikai látás és gondolkodás
				mindennapos mozgásfejles ztés és heti 1x 15-20 perc szervezett mozgásos tevékenység		
5-7 évesek Iskola- előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység- nagycsoporto soknak, napi 45 perc	heti 1x 45 perc	heti 1x 45 perc	heti 1x 45 perc	naponta 10-15 perc irányított, mindennapos mozgásfejles ztés és heti 1x 45 perc szervezett mozgásos tevékenység	heti 1x 45 perc	heti 1x 45 perc

A 3 - 4 évesek napi szervezett tanulási időkerete max. 35 perc. A 4 - 5 évesek napi szervezett tanulási időkerete max. 50 perc. Az 5 - 7 évesek napi szervezett időkerete max. 60-70 perc.

A tanulás szervezeti formái

1. Kötetlen, kezdeményezett szervezeti forma

A kötetlenség a gyermekek önkéntes részvételét jelenti, tudatosan tervezett tevékenység a gyermek önkéntes, aktív részvételével. Amennyiben a kezdeményezés kínálás keretében történik, ez nem zavarja meg a kialakult játékot.

Jellemzői:

- időpontja nem behatárolható,
- többször is történhet ugyanannak a tapasztalatszerzésnek a kezdeményezése,
- elsősorban nem az elmélyülten játszókra számít a pedagógus,
- a résztvevő gyerekek addig maradhatnak ott, ameddig érdekli őket,
- helyének kialakítása az adott lehetőségekhez igazodik,
- időtartama az érdeklődő gyermekek igényeitől függ, így egy tevékenység alatt is változó létszámú,
- a tapasztalatszerzés menete igazodik a gyermekek tanulási tempójához, igényeihez, érdeklődéséhez.

2. Kötött szervezeti forma

A gyermekek részvétele nemcsak belső szándékuktól függ hanem az óvodapedagógus által kitűzött feladatoktól is, a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő (5-45 perces) csoportos foglalkozások szervezése.

A kötöttség nem jelenti a gyermekek spontán érdeklődésének és aktivitásának korlátozását, vagy iskolás módszerek túltengését.

Jellemzői:

- mindenki számára egyszerre kezdődik és fejeződik be a foglalkozás,
- a foglalkozások tevékenységsora kötött, előre elhatározott mederben történik,
- kevés a szándék a gyermeki sajátosságokhoz való igazodáshoz.

3. spontán lehetőség: az adódó szituációban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználása.

Szervezeti formák az óvodánkban:

- A testnevelési foglalkozás minden korcsoportban kötött.
- Kiscsoportban illetve a vegyes csoport 3-4 évesei részére a többi foglalkozás szinte mindegyike kötetlen.
- Középső csoportban és a vegyes csoport 4-5 évesei részére a foglalkozások többsége kötetlen, de egy-egy alkalommal előfordul kötött foglalkozás.
- Nagycsoportban és a vegyes csoportok 5-7 évesei részére már nagyobb számban fordulnak elő kötött foglalkozások, de egy-egy téma feldolgozása kötetlen formában is történhet.

4.3. Óvodánk kapcsolatai

Óvodánk a városunkban elfoglalt helye szerint tart fent és alakít ki újabb kapcsolatokat a szülőkkel, a társintézményekkel és különböző szervezetekkel.

4.3.1. Az óvoda és a család kapcsolata

Célunk: Szoros, együttműködő, egymást segítő, kölcsönös bizalmon és tiszteleten alapuló kapcsolatot alakítunk ki óvodásaink családjaival, a gyermekek fejlesztése, egészségének megóvása érdekében.

- Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, egymást kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését, ezért nagyon fontos a családokkal történő együttműködés.
- A szülőket nevelőpartnereknek tekintjük, tudjuk, hogy az óvodában folyó nevelés csak úgy lehet eredményes, ha a családokkal összhangot tudunk teremteni. Így alakulhat ki az óvoda és a család között a gyermekek fejlődése érdekében a kölcsönös kapcsolat.
- A korrekt partneri együttműködés formáit igyekszünk megteremteni annak érdekében, hogy az információáramlás az óvoda és a család között elősegítse a tájékozódást, a szemléletformálást, a problémaérzékenységet és a tapintatot. Igyekszünk figyelembe venni a családok sajátosságait, szokásait és érvényesíteni az intervenciók gyakorlatot, vagyis az adott családhoz illesztett megfelelő segítségnyújtást.
- El kívánjuk érni, hogy a szülők érezzék azt, hogy tiszteletben tartjuk nevelési elveiket, világnézetüket, szeretjük, elfogadjuk gyermekeiket.
- A nevelőtestület tagjai arra töreksznek, hogy viselkedésük emberi magatartásban és szakmai felkészültségben példamutató legyen.

Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családi hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot.

A családokkal való kapcsolattartás formái az eredményes együttműködés érdekében a következők:

formája	feladata
óvodai beiratás	első személyes kapcsolatfelvétel a szülővel és a gyermekkel
csoportos és összevont szülői értekezletek	nevelési, pedagógiai, pszichológiai és egészségügyi témák megbeszélése
egyéni beszélgetések	szülő, illetve a pedagógusok igénye szerinti beszélgetések kezdeményezése a problémák megoldása és egymás nézeteinek megismerése érdekében
szülők részvétele az óvoda életében	közös munkavégzés az óvoda szépítése, fejlesztése érdekében, kirándulások, egyéb programok szervezése, szülői fórumok

formája	feladata
közös ünnepélyek	Farsangi bál, Anyák napja, évvárók, csoport rendezvények
faliújság, hírlevél	Szülők írásbeli tájékoztatása az óvoda aktuális történéseiről
OVIBÁL, jótékonyági est szervezése	óvoda és a szülők közös rendezvényei

4.3.2. Óvoda és bölcsőde

A bölcsőde az óvodába lépés előtti intézményes nevelés helye. Gyermekünk közül mindössze 15-20 % jön csupán bölcsődéből, mégis fontosnak tartjuk az együttműködést.

A kapcsolattartás formái:

- találkozások, tapasztalatcserék a bölcsődei dolgozókkal,
- bölcsődés gyermek látogatása az óvodába,
- óvodapedagógusok szülői értekezletet tartanak a bölcsődében

4.3.3. Óvoda és általános iskola SZIA, Wudisuli

Az általános iskolával való kapcsolat kialakításában és fenntartásában az óvoda kezdeményező, és nyitott.

Egymás nevelési céljainak, elképzeléseinek megismerése, a gyermekek zavartalan iskolakezdése érdekében a kapcsolattartás formái a következők:

- szülői értekezletek, szülők tájékoztatása az induló osztályok profiljáról, az iskolakezdéssel kapcsolatos tudnivalókról,
- iskolalátogatás a nagycsoportos korú gyermekekkel,
- óvodapedagógusok részvétele iskolai bemutató órákon,
- kérdőívek kitöltésének kérése az iskolai pedagógusoktól az óvodánkból kikerült gyermekek beilleszkedésével kapcsolatban.

4.3.4. Óvoda és a zeneiskola

A városi zeneiskolával való együttműködés segíti, hogy a muzsika, a művészeti alkotások, a környezet esztétikai értékei megjelenjenek az óvodában.

A kapcsolattartás formái:

- zeneiskolai tanár játékos foglalkozása az óvodában, melynek célja a zene megszerettetése, zenei képzésre alkalmas gyermekek kiválasztása,
- hangverseny az óvodában,
- részvétel a zeneiskola rendezvényein.

4.3.5. Óvoda és a KESZIKULT

A művelődési központ adta lehetőségeket felhasználva szorgalmazzuk a szülők felé, hogy használják ki ezeket a művelődési lehetőségeket (színházi programok, bábszínház, játszóház, tanfolyamok stb.).

A kapcsolattartás formái:

- részvétel a művelődési központ által szervezett gyermekműsorokon,
- gyermekek részére szervezett tanfolyamokon való részvétele óvodásainknak,
- óvodai dolgozók részvétele az intézmény által szervezett műsorokon, rendezvényeken.

4.3.6. Óvoda és a HÍD Szociális, Család-, Gyermekjóléti Szolgálat és Központ

A két intézmény közötti kapcsolattartás folyamatos és szoros.

Formái:

- szükség esetén pszichológiai és nevelési tanács kérése az intézmény szakembereitől,
- problémás gyermekekkel, családokkal való szakszerű foglalkozás,

- a gyermekjóléti szolgálat felé jelzés a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekekről,
- esetmegbeszéléseken való részvétel,
- rendszeres tájékoztatás, megbeszélés a problémás gyermekekről, helyzetekről.

4.3.7. Az óvoda és az egészségügyi szervek (gyermekorvos, védőnő, gyermek fogorvos, üzemorvos)

A védőnők az óvodaigazgatóval egyeztetett rend szerint, vele együttműködve, a hatályos jogszabályok szerint végzik a preventív munkát. Az óvoda dolgozóinak feladata a feltételek biztosítása, a szülők tájékoztatása és a gyermekek együttműködésének elősegítése.

Az ételérzékeny, az allergiás, valamint a diabéteszes gyermekek ellátása érdekében az óvoda orvossal, valamint a gyermekek ellátását végző szakemberekkel való együttműködés, kapcsolattartás elsősorban az óvodapedagógusok feladata, az óvodaigazgató elsődleges tájékoztatása mellett. Óvodánk egészségfejlesztési programjának véleményezésében, megvalósításában számítunk óvodánk orvosára és védőnőjére.

Allergiás gyermek ellátása esetén fontos, hogy az óvodapedagógusok ismerjék a gyermek kezelőorvosának a nevét, valamint az orvos telefonos elérhetőségeit.

A pedagógus mindig kérdezze meg a szülőt esetleg a gyermek kezelőorvosát arról, hogy mire kell odafigyelni.

A kapcsolattartás formái:

- alkalmankénti megbeszélések,
- egészségügyi előadások szervezése a szülők és az óvodapedagógusok részére,
- évenkénti orvosi vizsgálat minden gyermek részére,
- rendszeres fogászati szűrővizsgálat,
- évenkénti, illetve kérés alapján üzemorvosi vizsgálat elvégzése.

4.3.8. Az óvoda és a fenntartó kapcsolata

Az óvoda és Budakeszi Város Polgármesteri Hivatalának kapcsolata rendszeres, hivatalos. Együttműködésünkre a hatékonyságra való törekvés, egymás munkájának segítése a jellemző.

Olyan pozitív kapcsolat kiépítésére és fenntartására törekszünk, amelynek alapja az együttműködés és a megfelelő információáramlás.

Ehhez a következő kapcsolattartási formákat alkalmazzuk: kölcsönös információáramlás, tájékoztatás az óvodát érintő kérdésekben; óvodaigazgatói beszámolók; ismertető küldése óvodai eseményekről, rendezvényekre való meghívás, a vezetői önértékelés és az intézményi önértékelés keretében partneri igény- és elégedettség mérések; jogszabályi elvárás szerint a szabályozó dokumentumok jóváhagyása, ellenőrzése; kompetencia és teljesítményalapú vezetői teljesítményértékelési rendszer működtetésének támogatása.

A Fenntartóval való kapcsolattartás felelőse az intézmény igazgatója, felhatalmazása alapján az óvoda más dolgozója.

4.3.9. Budakeszi Szivárvány Alapítvány

Óvodánk alapítványa segíti óvodánk fejlesztéseit, az alapító okiratukban foglaltak szerint.

Célunk: Termékenyen együttműködünk az alapítványunk kuratóriumával, óvodánk eszközfejlesztése és programjainak érdekében.

Kapcsolattartásunk formái, módjai:

A kuratóriumi megbeszélések adnak lehetőséget az óvoda fejlesztésével kapcsolatos kérések megtárgyalására, melyeket szükség szerint tartunk közösen. Óvodánk helyet biztosít az ülések megtartására. **Alapítványunk tevékenyen vesz részt programjaink szervezésében és finanszírozásában, tagjain keresztül.**

Sikerkritérium: Óvodánk eszközellátottsága javul, gyermek – és családi programjaink bővülnek.

4.3.10. Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Budakeszi tagintézményével való együttműködés

Közös célunk a felzárkóztatás, a hátrányok csökkentése, a fejlődés elősegítése.

A szűrés, felmérés alapján szükségesnek tartott egyéni vagy kiscsoportos fejlesztésekhez az óvoda épületében barátságos fejlesztőszobák állnak a szakemberek rendelkezésére. Az óvoda igazgatósága és dolgozói minden segítséget megadnak számukra: szervezés, gyermekek motiválása, szülőkkel való kapcsolattartás segítése. Pedagógusaink napi kapcsolatban állnak a logopédusokkal, és együttműködve követik a csoportjukba járó gyermekek fejlesztő, beszédjavító (korrekciós) programját.

A **Szakszolgálat** ellátja és segítséget nyújt a gyermekek és szülei, óvodapedagógusaink számára a következő területeken: nevelési tanácsadás és logopédiai ellátás, tankerületi szakértői bizottsági feladatok, fejlesztő nevelés, koordinátori feladatok (pszichológiai és tehetség gondozás).

A **logopédusok** szűrő- és egyéb kiegészítő vizsgálatokat végeznek, tanácsot adnak, és a terápiát vezetik. A KOFA - korai nyelvi fejlődés vizsgálatát - a logopédus irányítja és értékeli, az eredményeket fogadóórán csatolja vissza a szülők számára. Minden szeptemberben elvégzik a tankötelessé váló nagycsoportos gyerekek artikuláció és részképesség szűrését (beszédészlelés és beszédértés fejlesztése, vizuális és verbális memória, téri tájékozódás fejlesztése...). A gyermekeket, ha szükséges, év közben is megvizsgálják, a szülő, a pedagógus, vagy más szakember (óvodapszichológus, orvos, védőnő) javaslata alapján.

A logopédiai ellátás keretében **óvodánkban** igénybe megvalósuló terápiák:

Beszédhibák, hangképzési zavarok javítása (enyhe és súlyos pöszeség...), orrhangzós beszédterápiája (nyílt, zárt, kevert...), rajzoló, finommozgások fejlesztése (grafomotoros fejlesztés), az olvasáshoz, íráshoz szükséges részképességek fejlesztése.

Pedagógusaink napi kapcsolatban állnak a logopédusokkal, és együttműködve követik a csoportjukba járó gyermekek fejlesztő, beszédjavító (korrekciós) programját.

Nevelési tanácsadásra és **tankerületi szakértői feladatellátás** keretében képességvizsgálatok elvégzésére az óvodapedagógusok tesznek javaslatot. Tapasztalataikat megbeszélik a szülőkkel, a szakemberek tájékoztatásához elkészítik a pedagógiai véleményt és a hatályos jogszabály által előírt dokumentumot.

A pedagógus a pedagógiai munkát segítő, valamint a gyógypedagógus kollégáit is tájékoztatja arról, hogy miről vehetik észre az anafilaxia tüneteit, és hogy mit kell tenniük anafilaxiás reakció kialakulása esetén, továbbá hol található az EpiPen injekció.

A **Szakszolgálat tagintézményében**:

Nevelési tanácsadás keretében végzik, segítenek pszichológiai vizsgálat, terápiás gondozás, gyermekpszichoterápia, pedagógiai támogatás és fejlesztő tevékenység formájában.

Tankerületi szakértői feladatellátás keretében végzik a harmadik életévét betöltött gyermekek teljes körű pszichológiai, pedagógiai-gyógypedagógiai, továbbá szükség szerinti orvosi vizsgálatát, a beilleszkedési, a tanulási, a magatartási nehézség megállapítását vagy kizárását szükség szerint.

Pedagógusaink és a szakszolgálat szakemberei között folyamatos a szakmai tapasztalatcsere. A szakszolgálat vezetője igény szerint tájékoztatja intézményünkben a szülőket, kollégákat. Az óvodapedagógusok nyitottak új módszerek, eljárások megismerése annak érdekében, hogy az intézményünkbe járó gyermekek fejlesztése még hatékonyabbá váljon.

A **Pedagógiai Szakszolgálat** hivatott megállapítani a sajátos nevelési igényt, fogyatékoságot.

A sajátos nevelési igény, illetve fogyatékoság tényét kizárólag a szakértői bizottságok állapíthatják meg, komplex - orvosi, pedagógiai, gyógypedagógiai, pszichológiai - vizsgálat alapján.

Feladatuk:

- a fogyatékoság szűrése, vizsgálata alapján **javaslatot tenni** a gyermek, tanuló különleges gondozás keretében történő ellátására, az ellátás módjára, formájára és helyére, az ellátáshoz kapcsolódó pedagógiai szakszolgálatra;

- vizsgálni a különleges gondozás ellátásához szükséges feltételek meglétét.

A probléma típusától függően a törvényi előírások betartásával irányítjuk a gyermeket a szakszolgálathoz. Az ott dolgozó szakemberekkel folyamatos kapcsolatot tartunk gyakoribb találkozással, információcserével.

4.3.11. Egyházakkal való együttműködés

Az óvodás gyermekek számára szülői igény szerint a történelmi egyházak által nyújtott hittan szakképzett hitoktatóval szervezhető. Az óvoda biztosítja a vallási neveléshez szükséges helyet és az eszközöket. A hitoktatás megkezdése előtt be kell szerezni a szülői szervezet véleményét.

4.3.12. Az óvoda külhoni kapcsolatai

Mivel tapasztalataink még nincsenek, ezért külhoni magyar óvodapedagógusokkal és óvodákkal szakmai kapcsolatépítésre törekszünk.

Az óvoda külhoni kapcsolatainak fejlesztési lehetőségei:

- Szakmai tapasztalatcserék szervezése: Kapcsolatfelvétel és ápolás külhoni magyar óvodákkal.
- Olyan pályázati lehetőségek és egyéb források felkutatása, amelyek hozzásegítenek a külhoni magyar óvodákkal történő szakmai kapcsolatfelvételre és annak ápolására.
- Olyan szakmai tartalmak (versek, mesék, dalok, fotók, kisfilmek, stb.) beemelése az óvodai nevelőmunkába, melynek révén a gyermekek is közelebb kerülhetnek a Kárpát medence magyar lakta településeihez, kultúrájához.

Az itt fel nem sorolt partnereinkkel való kapcsolattartásról Házirendünk és SZMSZ-ünk részletesen rendelkezik.

4.4. Az idegen nyelvi nevelés óvodánkban

A 2023/2024-es nevelési évtől határozatlan időre elfogadásra került a Bilingual Nonprofit Kft. által szervezett kéttannyelvű csoport további működése.

Az idegen nyelvi nevelés az óvodánkban

A kisgyermekkorai nyelvtanítás nem a tudatos nyelvhasználatot, nyelvi szabályok alkalmazását célzó nyelvtanulást, hanem a spontán, az anyanyelv elsajátításához hasonló nyelvelsajátítást tűzi ki célul, melynek távlati célja a kommunikációs kompetencia elérése idegen nyelven. Az ilyen korai nyelv elsajátításának azért van létjogosultsága, mert az óvodások artikulációs bázisa még nem alakult ki az anyanyelvükön, így az még könnyen alakítható. Ebben az életkorban pszichológiai gátlások nem akadályozzák a nyelvtanulást. A gyerekek a nyelvelsajátítást az anyanyelvük elsajátításához hasonlóan végzik. A program természetes, a kisgyermek életkori sajátosságainak megfelelő nyelvtanulási módot tartalmaz, melyben az új szavakat, kifejezéseket a folyamatos játék és egyéb hétköznapi tevékenységek természetes velejárójaként sajátítják el a gyerekek.

A csoportban működő „egy személy – egy nyelv” modell egy európai szellemiségű nyelvelsajátítási módszer. Lényege, hogy mindkét nyelvet külön személy képviseli. A nyelvi mintát egy-egy személy demonstrálja, így a gyermekek ösztönösen fordulnak a pedagógushoz annak saját anyanyelvén.

A nap teljes egészében (a délutáni pihenést idejét kivéve) két pedagógus foglalkozik a gyerekekkel: a magyar óvodapedagógus, s az angol anyanyelvű pedagógus vagy pedagógiai asszisztens. Így az óvodában töltött idő teljes egészében természetes módon jut el a gyerekekhez

az angol nyelv. A két pedagógus a nap folyamán mindig saját anyanyelvén beszél a gyerekekhez minden élethelyzetben. Az angol nevelők a nyelvi kifejezéseket állandóan kísérik nonverbális szinten is. A gyerekek a helyzetből megértik, miről van szó, tehát szituatív felfogó képességük segítségével jönnek rá a nyelvi kifejezésformák jelentésére. Az utánzáson alapuló nyelvelsajátítás fő terepe a játéktevékenység, alapja az érzelmi biztonság. Az angol anyanyelvű nevelő nap minden tevékenységében aktívan részt vesz. Bekapcsolódva a gyerekek játékába, kihasználja a játékban (mint alapvető óvodai tevékenység formában) rejlő lehetőségeket, így alkalma nyílik a nyelvi fejlettségi szint folyamatos felmérésére és az egyéni fejlesztésre. Részt vesz a gondozási tevékenységeken (étkezés, mosdóhasználat, öltözködés), amely alkalmat teremt a napi élethez kapcsolódó szavak, kifejezések spontán beépüléséhez. A közösen megtervezett, szervezet tevékenységek keretében a magyar pedagógussal összehangoltan közvetíti angol nyelven az ismereteket a gyerekek felé.

Célunk, hogy a gyermekek az ösztönös, játékos és utánzáson alapuló nyelvtudásukat az iskolában a tudatosság szintjén alkalmazzák.

5. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

Minden tevékenységi formában célunk:

- a sokféleséget biztosító tárgyi környezet kialakítása,
- a megismerés iránti érdeklődés felkeltése,
- a munka megbecsülésére nevelés,
- az önálló munkavégzésre való képesség kialakítása,
- véleménynyilvánítás szabadságának kibontakoztatása,
- közösségi tevékenységekben való részvételre ösztönzés,
- gyermeki kompetencia sokoldalú fejlesztésére törekvés
- a gyermek motiváltsága fontosabb legyen, mint a pedagógus ismeretközlési akarata,
- az óvodapedagógus minden tevékenység közben használja ki a mennyiségi, tartalmi, időbeli differenciálás lehetőségét.

5.1. Játék

A játék a kisgyermek legfejlesztőbb és legfontosabb tevékenységi formája, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játékon keresztül fejlődik tájékozódó képességük, kreativitásukat fejlesztő, erősítő tevékenységük. A játék a tanulás elsődleges lehetőségének tekinthető.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában jeleníti meg. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti megfelelő játékkapcsolatok kialakítását. Az óvodában az óvodapedagógus állandó jelenléte biztosítja az indirekt irányítás lehetőségét.

A játékhoz megfelelő helyre, játékszerekre, a gyermeki fantáziát megmozgató anyagokra van szükség.

A játék lehet a gyermekek szabad játéka és lehet az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenység. Eltérés a pedagógus szerepében található.

A játékhoz megfelelő helyre, esztétikus és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlétkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékkapcsolatokhoz, a gyakorló játékokhoz, a

szimbolikus játékokhoz, a szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását.

Célunk, olyan napi óvodai élet megszervezése, ahol

- a szabad játék az **elsődleges**,
- a gyermekek tudnak **önfeledten, örömmel egyedül és együtt** is játszani, képesek a szerepek konfliktusmentes, **megegyezésen alapuló** elosztására,
- a **játékeszközökre vigyáznak**, azokat megbecsülik, és használat után a helyére teszik,
- képesek saját **játéktevékenységek** és - eszközök **kitalálására**, a meglévők kreatív használatára,
- képesek a **kitartó** játéktevékenységre és a **szabályok betartására**, annak befejezéséig (pl. társasjátékok, memória, építő, stb.),
- minimálisan igénylik felnőtt segítségét, beavatkozását.

Szabad játék

Ebben az esetben az óvodapedagógus biztosítja a gyermekek számára az önállóságot, szabadságot a

- játéktevékenység kiválasztásában
- a játékeszközök megválasztásában
- a társak kiválasztásában
- a gyermeki játékelgondolás megvalósulásában
- a játszóhely megválasztásában és kialakításában

Fontos, hogy a játék folyamatossága érdekében elegendő idő maradjon a játék befejezésére és lehetőség kínálkozzon a későbbi folytatásra.

A kezdeményezett játék

Ebben az esetben a pedagógus szándékosan teremt olyan helyzetet, amelyben a gyermekek egyéni érdeklődési körének, egyéni fejlettségének ismeretében ajánl fel játéktevékenységet. Ez akkor hatásos, ha a gyermek érdekében történik, mert elősegítik fejlődését, kielégítik igényét.

Ebben az esetben is

- a gyermeknek módja van megválasztania játéktevékenységet és jogában áll nem élni a felkínált lehetőséggel
- biztosítani kell a gyermek számára az önállóságot, és az önmegvalósítást
- célja a gyermek képességeinek, kompetenciájának fejlesztése, figyelembe véve aktuális állapotát

Az óvodában biztosítani kell a szabad játék túlsúlyának érvényesülését, aminek az óvoda napirendjében látszania kell.

Célok

- A gyermek saját elképzeléseinek, vágyainak, kreatív ötleteinek kibontakoztatása az önkéntes, örömmel végzett játéktevékenységekben.
- Játéktevékenységeken keresztül a külvilág alapos megismerése.
- A játék formáinak és tartalmának gazdagítása.
- A játék rendje megszokássá váljon.
- Egészséges versenyszellem kialakítása.

Különböző játékfajták és feladatok

Gyakorlójáték

- Ismétlés, cselekvés közben anyagok, eszközök megismerése.
- Szöveg-, dallam-, mozgásismétlő játékok, ritmusjátékok megismerése, követése.
- A gyakorlójátékok lehetőségeinek felhasználása részképességekben lemaradást mutató

gyermeknél.

Szimbolikus-szerepjátékok

- Egyszerű szabálykövetések megtanulása.
- Jellegetes cselekvések, műveletek utánzása.
- Játékszabályok elfogadása, betartása.
- A környezet jelenségeinek, eseményeinek beépítése az önálló vagy a csoportos munkába.

Konstruáló játék:

- Játékok összerakása, összeszerelése egyéni elképzelések alapján.
- Összerakosgatások, szerelések egyszerű, az élethelyzetnek megfelelő tárgyak elkészítésével (a valóság és a képzelet követésével).
- Játszanak olyan egyszerű, szabályokhoz kötött ügyességi és egyéb játékokat, melynek szabályai könnyen betarthatóak.
- Maguk is hozzanak létre a játékhoz kapcsolódó szabályokat.

A fejlesztési cél eléréséhez szükséges feltételek:

- Nyugodt légkör
- Sokféle játéklehetőséget biztosító csoportszoba, játszóudvar.
- Elegendő játékidő.
- Sokféle játékeszköz.

Feladataink (az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak):

- Segítjük szociális magatartásukat alakító modellek követését, példaképek választását.
- Az óvodai élet megkezdésének első pillanatától tudatosan közvetítjük a szülők felé a szabad játék fontosságát és az erre épített nevelői, fejlesztői lehetőségeket.
- A játékon keresztül a gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztése, kibontakoztatása.
- Biztosítjuk, hogy a játék és a játékba integrált tanulás minél sokrétűbb, élményeken alapuló tájékozódó tevékenységgé váljon.
- Szabad játékhoz a fejlesztő eszközöket, kellő pedagógiai kulturáltsággal kutatjuk, fejlesztjük.
- Megteremtjük a játék feltételeit (hely, idő, eszközök) és a megfelelő csoportlétkört: elfogadó, segítő, támogató attitűd, differenciált módszerek, multikulturális - interkulturális szemlélet.
- A gyermekek számára érthető és teljesíthető szabályokat, tevékenységekre készítő, motiváló környezetet alakítunk ki.
- A gyermekek eltérő fejlődési ütemének függvényében szervezzük a szabad játék tevékenységben megnyilvánuló tapasztalatszerzést.
- A gyermekek egyéni sajátosságaihoz mérten, rugalmasan változtatunk előzetes terveinken, azonnali önreflexiót alkalmazunk.
- Ötleteket, lehetőségeket, helyzeteket teremtünk a sokszínű játék kialakulásához.
- Tiszteletben tartjuk a gyermeki játék önállóságát.
- Szükség esetén, indirekt módon irányítjuk a játéktevékenységet.
- Felhasználjuk a játék hatásait, fejlesztjük a gyermekek értelmi képességeit (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás).
- A gyermek megismerési vágyát, kíváncsiságát, sokoldalú érdeklődését felhasználjuk fejlesztése érdekében.
- Fejlesztjük a gyermekek önállóságát, figyelmét, kitartását, pontosságát, feladattudatát és kreativitását.
- Biztosítjuk, hogy a gyermekek óvodába érkezésüktől önállóan választhassák meg játékaikat, játszótársaikat, a játékhoz szükséges eszközöket.
- Lehetőséget biztosítunk a szemlélődésre, a válogatásra, az egyedüllétre, a tárgyak kreatív használatára, a magányos vagy a társakkal együttműködő játéokra.
- Szükség szerint a gyermek spontán játéka mellett kezdeményezünk játéksituációkat.

- Olyan játékokat is kezdeményezünk, melyekben a gyermekek különböző természetes anyagokkal ismerkedhetnek: víz, homok, kavicsok, levelek.
- Felhasználjuk az anyanyelvi fejlesztésre is a játéktevékenységekben adódó lehetőségeket: szabályalkotás, szerepjátékok.
- Segítjük és támogatjuk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek játékát, felhasználva az egyéni fejlesztés lehetőségeit.

Közbe lépünk, ha:

- testi épségüket veszélyeztetik,
- a konfliktust a gyermekek nem képesek önállóan megoldani,
- zavarják egymást,
- veszélyben van a játékok épsége.

A játék kibontakoztatására és nem a játék fejlesztése céljából hatunk óvodásaink játékára:

Gyermeki tevékenység	Nevelői magatartásunk
Spontán játék , ahol egyértelműen tükröződnek és érvényesülnek a gyermeki világ és a játék sajátosságai.	Tudatos, megengedő, támogató, biztonságot adó jelenlétünkkel potenciális partnerként vagyunk jelen.
Kezdeményezett játék , amelyet saját elképzeléseink alapján indítunk el, de a gyermekek maguk viszik és alakítják tovább. Nem fejlesztés, hanem a közösen alakított játék a fontos.	Ötleteinket, javaslatainkat a gyermekek megnyilvánulásaihoz igazítjuk. Alkalmazkodunk az adott helyzethez és a gyermekek igényeihez. Ügyelünk arra, hogy a spontán játékot ne zavarjuk meg.
Fejlesztő játék , amely „beágyazódik” célzottan a játékba. Játékos jelleggel ugyan, de feladatot, problémát old meg. Szabad játék idején joga van „nemet” mondani, sőt ösztönözni is szeretnénk gyermekeinket, hogy éljenek a választás lehetőségével.	Mint eszközt és módszert tudatosan alkalmazzuk a fejlesztés érdekében egyénre szabottan, differenciáltan.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek bekapcsolódnak a különböző játéktevékenységekbe.
- Élvezik a játékot, alkalmazkodnak a normákhoz.
- Aktívan vesznek részt az erőfeszítést, ügyességet igénylő játékokban.
- Képesek a szabályok megtanulására, alkalmazására.
- Kezdeményező magatartásúak.
- Képesek élményeik eljátszására.
- Elfogadják társaik javaslatait, ötleteit.
- Képesek a csoportban való játékra.
- Élvezik az alkotás örömét, amit az alkotásra való képesség szerez nekik.

5.2. Verselés, mesélés

Az irodalmi nevelés **anyanyelvi nevelésünk része**. A **szép magyar beszéd** fejlesztését népi mondókák, versek, népköltések segítségével formáljuk. A **beszélő környezet fejlesztően hat** a belső képi világukra, emberi kapcsolatokra tanít, belső élményeket közvetít. A **szép és igényes magyar nyelvművelést** egyaránt támogatják a klasszikus és kortárs, a magyar és más népek gyermekirodalmi művei.

A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel is – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

Az élőlávás mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására.

A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, **valamint más népek, nemzetiségek meséinek** egyaránt helye van.

Célunk:

- A verselés, mesélés élmény által megismertetni a magyar nyelv szépségét, kifejező erejét.
- Hallási és beszédhallási figyelem fejlesztése.
- A beszéd eszközként való használatának fejlesztése, szókincsfejlesztés.
- A beszédmegértés képességének fejlesztése.
- Igény kialakítása az irodalmi élményekre, irodalmi fogékonyság megalapozása.
- A beszédkezdő felkeltése, megőrzése.
- A beszédszervek megfelelő mozgásának fejlesztése.
- Analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése a beszéden keresztül.
- A könyv, az irodalom iránti vonzódás kibontakoztatása, a könyvvel való helyes bánásmód.
- A magyar gyermekköltészet, népi hagyományok gazdag lehetőségeinek kihasználása a mindennapos verselésre, mondókázásra, mesélésre.

Feladataink:

- A megfelelő légkör megteremtése az irodalmi mű befogadására.
- A népi és a klasszikus irodalmi alkotások egyaránt szerepeljenek az óvodai életben.
- Az óvónő irodalmi ismeretanyaga gazdag legyen.
- Az óvónő előadásában érvényesüljenek a beszéd zenei elemei.
- Többször ismételjük meg a kedvenc meséket.
- Éreztessük a gyermekekkel, hogy a mesemondás lényeges esemény.
- Tevékenységeinket hassa át a mindennapos mondókázás, verselés, mely illeszkedjen a gyermekek élményeihez, tapasztalataikhoz, hangulatához, az évszakokhoz, stb.
- Lehetőséget kell adni a gyermekek elbeszéléseinek, mesemondásainak türelmes végighallgatására.
- Fontos, hogy a jól kiválasztott verseket gyakran ismételtessék a gyermekek, így elsajátíthatóak azokat.
- A gyermekek érdeklődésének felkeltése érdekében minél több, fejlettségüknek megfelelő könyvet biztosítsunk számukra a könyvespolcon.
- Délutáni pihenés előtt mesét, folytatásos mesét olvassunk számukra, mely életkoruknak megfelel.
- A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermekek érzelmi biztonságának erősítésének lehetőségét használjuk ki.
- Az irodalmi művek kiválasztásánál ügyeljünk arra, hogy a téma legyen gyermek közeli, vidám, humoros, ritmusos, költői képeket tartalmazó, szóljon a természetről, az állatokról, csodás lényekről, gyermekekről, kövesse az évszakok változásait.

- Az óvónő kezdeményezze, hogy a szülők otthon is minél többet verseljenek, meséljenek gyermekeiknek.
- Az óvónő feladata, hogy lehetőséget nyújtson a gyermekek részére báb előadások megtekintésére a helyi Művelődési Ház vagy az óvoda által szervezett előadások alkalmával.
- Egyéni fejlettségüket figyelembe véve, differenciáltan foglalkozunk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel, fejlesztésük érdekében együttműködünk a családokkal és a szakemberekkel.

Tevékenységi lehetőségek

- Beszélgetések a napi tevékenységek folyamán.
- Páros játékok játszása (lovagoltatók, ujjkiszámolók, arcsimogatók, stb.)
- Mesekönyvek nézegetése.
- Irodalmi művek meghallgatása: versek, verses mesék, mesék, mondókák.
- Bábozás, mesélés, dramatizálás.
- Népi mondókák, hallott versek gyakorlása, mondogatása.
- Színházi élmények nyújtása: bábelőadások, gyermekelőadások.
- Ismert mesék videó filmekben való megtekintése (ritkán!).

A fejlesztési cél eléréséhez szükséges feltételek

- Megfelelő eszközök biztosítása (bábok, jelmezek, figurák, könyvek, stb.)
- Mese és verses könyvek az óvodás kornak megfelelő tartalommal álljanak rendelkezésre.
- Elegendő idő és lehetőség a tevékenységhez.

Kapcsolata más nevelési területekkel

- Legszorosabban az anyanyelvi neveléssel fonóik össze, mivel az irodalom az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segít a világ megismerésében.
- Kapcsolódik a zenei neveléshez, mert a zenei élmény serkenti a gyermek képi és irodalmi alkotások iránti esztétikai kíváncsiságát, alkotó kedvét.
- A mozgásos játékokkal is összefonódik, mert a népi játékok játszása alkalmával megismerik a néphagyományokat.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- Szívesen ismételtetnek verseket, rigmusokat.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak egymásnak.
- Megjegyeznek 10 – 12 mondókát, 6 – 8 verset, 15 – 20 mesét.
- A folyamatos mesék, verses mesék meseszálait össze tudják kötni.
- Tudnak történeteket folytatni, illetve kitalálni.
- A gyermek saját vers- és mesealkotása az önkifejezés egyik módjává válik.
- Igényükké válik a könyvek nézegetése, mesék, versek hallgatása.
- Mások beszédére, előadásaira, a színházi előadásokra érdeklődéssel figyelne.
- Vagyánznak a könyvekre.

5.3. Ének, zene, népi játék, tánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös énekes zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet. A népdalok éneklése, hallgatása, a néptáncok és népi játékok a hagyományok

megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú érték közvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Célunk:

- A gyermekek zenei élményekhez juttatása, az óvónő éneke, vokális és hangszeres zene segítségével, közös éneklésen és a zenei érdeklődés felkeltésén keresztül.
- Zenei képességek, készségek kialakítása, fejlesztése.
- Ritmusérzék, zenei hallás, zenei emlékezet, egyszerű tánclépések kialakítása, fejlesztése.
- Önálló, tiszta éneklésre szoktatása a gyermekeknek.
- Ünnepekhez kapcsolódó szokások, dalok, zenék megismertetése, hagyományok ápolására való törekvés.
- Közösségi élmények nyújtása, énekes játékokon, közös zenéléseken keresztül.
- Zenei nevelésen keresztül elősegíteni az esztétikai érzék, a közösségi érzés csíráinak fejlődését.
- A gyerekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

Feladataink:

- Az óvónő biztosítsa a zenei élmények befogadásához szükséges nyugodt, oldott légkört.
- A fokozatosság betartása legyen fontos szempont a zenei anyag feldolgozásában a zenei képességek fejlesztésében.
- Legyen mód arra, hogy a gyermekek az egész nap folyamán zenei élményhez jussanak.
- A zenei nevelés a gyermekek érzelmére, értelmére hasson.
- Az óvónő tudatosan készüljön a zenei élmény átadására.
- Lehetőség nyíljon a népzene, az egyszerű népi tánclépések elsajátítására.
- Feladat legyen a mozgások esztétikus megformálása.
- Az ünnepek, ünnepélyek zenei anyagát a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével tervezzék az óvónők.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a mozgásban, ritmikában rejlő fejlesztési lehetőségek célirányos kihasználására törekszünk (beilleszkedés segítése, anyanyelv, mozgás, kreativitás fejlesztése) és egyénre szabott feladatokat is biztosítunk.

Tevékenységi lehetőségek:

- Mondókázás, kiszámolók mondogatása.
- Dúdolgatás, babák altatása.
- Körjátékok játssza.
- Ismerkedés a környezet hangjaival.
- Egymás hangjának felismerése.
- Halk - hangos beszéd, éneklés gyakorlása.
- Lassú – gyors beszéd, járás gyakorlása.

- Játékos mozdulatok végzése, tapsolás.
- Magasabb – mélyebb gyakorlása beszédben, énekben, hangszeres játékban.
- Visszhangjáték gyakorlása.
- Népi gyermekdalok megismerése.
- Egyenletes járás, tapsolás gyakorlása.
- Zenehallgatás (gépi zene és az óvónő hangszeres játéka).
- Ismerkedés a ritmus- és dallamhangszerekkel, megszólaltatásuk, használatuk.
- Ismerkedés az egyszerű tánclépésekkel, gyakorlásuk.
- Zenés gyermekműsorok szervezése.

Kapcsolata más nevelési területekkel

- Szoros a kapcsolata az anyanyelvi neveléssel, mert éneklés közben is a szép, tiszta beszédet közvetítjük.
- Az éneklés legtöbbször játékhelyzetben történik, így kapcsolódik a játékhoz.
- Kapcsolatban áll a közösségi neveléssel, mert az énekes játékok az érzelmekre hatnak, így formálódik közösségi magatartásuk.
- A külső világ tevékeny megismeréséhez is kapcsolódik, mert a gyermek a természet jelenségeire való rácsodálkozást gyakran énekkel kíséri.
- Megismerkedik a népdalok zenei hagyományaival, kultúrájával.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- Élvezettel játszanak énekes játékot.
- Gátlások nélkül egyedül is képesek az éneklésre.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Érzik az egyenletes lüktetést, a dalok ritmusát.
- Élvezettel hallgatnak zenét.
- Egyöntetűen, középerős hangon, artikulált, szép szövegkiejtéssel tudnak énekelni, minél tisztábban.
- Megkülönböztetik és felismerik egymás hangját, többféle zörejt, a természet és a közlekedés hangjait, a megismert hangszerek hangját.
- Bátran és kedvvel használják a ritmushangszereket.
- Egyszerű és természetes mozdulatformákat alkotnak, képesek a változatos térformákkal, szép testtartással, tekintettel táncos mozgásokat végezni.

5.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az óvodai nevelésben törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére.

Célunk:

- A rajzolás, festés, mintázás, képalakítás, az ábrázolás különböző fajtái és a műalkotásokkal, népművészeti alkotásokkal való ismerkedés a gyermeki személyiség fejlesztésének fontos lehetőségévé váljon.
- A gyermekek ízlésének, alkotó és befogadóképességének, fantáziájának, kreatív gondolkodásmódjának kibontakoztatása.
- Az esztétikumra való érzékenység kifejlesztése.
- Az egységes művészet és valóságsemlélet kialakítása.
- Vizuális tapasztalatok nyújtása az életkornak megfelelően.

- A vizuális jelrendszer megismertetése (pont, vonal, folt, színek, formák).
- A képi-, plasztikai-, konstruáló kifejezőképességek kibontakoztatása.
- Szín- és formavilág gazdagítása.
- Kézmozgások finomítása.
- Egyszerű munkafogások és eszközhasználat képességének fejlesztése (különböző anyagok és technikák megismertetése).
- Sokféle lehetőség megmutatása a képi és térbeli megjelenítésre.
- Az íráshoz szükséges mozgáskoordináció alakítása.

Feladatunk:

- Az óvónő biztosítsa az alkotó-, alakító tevékenységhez szükséges feltételeket.
- Megismertetni a gyermekeket a különböző eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a különböző technikai lehetőségekkel.
- A tevékenységek differenciált szervezeti formáinak biztosítása.
- Az óvodai esztétikus környezet megteremtése.
- A gyermekek számára a nap minden részében biztosítottak legyenek az élményre épülő kifejezéshez szükséges eszközök.
- A gyermeket jutassa el az óvónő a saját szintjükön történő alkotás öröméhez.
- Tartsa tiszteletben az óvónő a gyermeki produktumot.
- Lehetőség legyen az új ábrázolási technikák megismerésére, kipróbálására.
- Tanácsok adása az óvónő részéről a szülők számára az otthoni ábrázoló tevékenységek megszervezésére.
- Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél hangsúlyosan fejlesztjük a vizumotoros és finommotorikus készségeket, ezért tervezetten biztosítunk számukra erre irányuló, differenciált feladatokat egyéni képességeikhez, igényeikhez igazodóan (tehetségfejlesztés, hátránykompenzálás), kiemelt figyelem a tehetséges gyermekekre (különleges eszközök, anyagok biztosítása, pályázatokon való részvételi lehetőségek felkutatása).

Tevékenységi lehetőségek

- Változatos eszközökkel történő ábrázolás gyakorlása.
- Plasztikus ábrázolás változatos eszközeinek használata (agyag, homok, termékek, dobozok, stb.)
- A kézimunka eszközeinek ismerete, használata.
- Egyszerű ajándék és játéktárgyak készítése.
- Kézvel és ecsettel való festés.
- Új technikák kipróbálása (kötés, fonás, szövés, gyöngyfőzés, stb.)
- Egymás munkájának nézegetése, véleményezése.
- Ábrázolási eszközök tisztántartása.

Kapcsolata más nevelési területekkel

- Az esztétikum az egész óvodai életet áthatja, ezért kapcsolatban van az összes nevelési területtel.
- Elsősorban a játékkal, mert hasonló tartalmúak.
- A környezet megismertetésével, mert mindkét területen a gyermek rácsodálkozik a szépségre, megfigyeli a színeket, formákat.
- Az anyanyelvi neveléssel, a mesével, verssel, mert a gyermekek képesek a hallott meséket, verseket megjeleníteni a szavak mögötti képzettartalmat megformálni.
- A testi neveléssel, mozgással, mert mindkét tevékenység fejleszti a finommozgásokat is.
- A különböző ábrázoló tevékenységek közben a gyermekek megjelenítik

személyiségüket, melyben érzelmeik, vágyaik, szorongásaik, fantázia- és élményviláguk mutatkozik meg.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- Egyéni módon jelenítik meg az élményeiket és elképzeléseiket a képalkotásban.
- Alkotásaikra jellemző a részletező formagazdagság, színek egyéni alkalmazása.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne.
- Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélni tudnak az alkotásról.
- Örülnek az egyéni és a közös kompozícióknak.
- Plasztikai munkáik egyéniek, részletezőek.
- Önállóan és csoportosan is készítenek játékokat, ajándékokat, kellékeket.
- Jártasak az eszközök megfelelő használatában.
- Megbecsülik egymás alkotásait.

5.5. Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szüksége, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- c) szervezett mozgásos tevékenység.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A gyermeknek joga van ahhoz, hogy mozgásigényének megfelelően annyit mozoghasson, amennyire szüksége van. Mozgásigénye minden gyermeknek eltérő. Nem korlátozható bizonyos napirendi időpontokra a kielégítésük, hanem az igény jelentkezéséhez igazítandó. Erre lehetőség nyílik a napirend minden időszakában, a folyamatos napirend biztosítása esetén.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Célunk:

- A mozgás megszerettetése, a tudatos mozgásigény kialakítása.
- A szervezet sokoldalú fejlesztése.
- Fizikai képességek fejlesztése:
 - kondicionáló képességek (erő, gyorsaság, állóképesség)

- koordináló képességek (ügyesség, egyensúlyérzék fejlesztése, hajlékonyság fokozása)
- A rendszeres mozgás által a légző, keringési szervek teljesítőképességének növelése, a csont és izomrendszer teherbíró képességének fokozása.
- Az egészséges életmód kialakítására nevelés.
- Egészséges versenyszellem alakítása.
- Pozitív személyiségtulajdonságok erősítése.
- A térbeli- és időbeli tájékozódó képesség fejlesztése.
- Az alkalmazkodóképesség fejlesztése.
- A szem-, kéz-, láb kondíciójának fejlesztése.
- A nagymozgások, a rugalmasság, az egyensúly párhuzamos fejlesztése.
- A testrészek megismerése, testséma ismerete.
- A mozgásműveltség fejlesztése.

Feladatunk:

- Megfelelő idő, hely, eszköz, tiszta környezet biztosítása a gyermek mozgásigényének kielégítésére.
- Az óvodai csoport napirendjében állandó helye legyen a mozgásnak, edzésnek (mindennapos testnevelés, foglalkozások, játékos mozgástevékenységek, stb.).
- A mozgásos feladatok összeállításánál a gyermekek mozgástapasztalataira, játékos kedvére építsünk.
- Lehetősége legyen a gyermeknek arra, hogy az egyes gyakorlatokat saját képességeinek szintén hajtsa végre.
- Tartási rendellenességgel küzdő gyermekek kiszűrése, szakember segítségének kérése.
- Különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének differenciált kielégítése érdekében.
- A mozgás megtervezésénél és vezetésénél szem előtt tartjuk a csoport egészségi állapotát, egy-egy gyermek fáradékonyságát, teljesítőképességét.
- Tervező munkánkban figyelembe vesszük a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait, ahol lehet, differenciáltan tervezzük/szervezzük meg a feladatokat.
- A foglalkozások tervezésénél felhasználjuk a kiemelt figyelmet igénylő gyermek fejlesztésének lehetőségeit, akik részére speciális mozgásszervi prevenciós torna feltételeit is biztosítjuk.
- Mozgásra neveléssel elősegítjük a gyermekek biológiai fejlődését, tájékozódásának, alkalmazkodóképességének, valamint a személyiség akaratú tényezőinek fejlesztését úgy, hogy megmaradjon a gyermek szabad mozgáskedve.

Tevékenységi lehetőségek

Játékok:

- szerep-, utánozó-, futójátékok
- szabályjátékok
- küzdőjátékok (húzás, tolás, emelés)

Rendgyakorlatok:

- egyenes testtartás, vonal-, és köralakítás, fordulatok meghatározott irányokban

Gimnasztikai és szabadgyakorlatok:

- kartartások, nyakizom gyakorlatok
- kar-, láb- és törzsmozgások
- testhelyzetek
- ritmusos mozgások a mozgáskoordináció érdekében.

Koncentrációs mozgásgyakorlatok:

- kéziszergyakorlatok (bot, babzsák, szalag, karika, labda)

Járások, futások:

- természetes járás irányváltoztatásokkal
- speciális járások, állatjársók utánzása
- ritmusra járások
- futás egyenes vonalban és irányváltoztatásokkal
- lassítás – gyorsítás
- akadályok leküzdése
- versenyfutás

Szökdelések, ugrások:

- helyben és haladva (páros lábon, váltott lábbal)
- akadályokon át (le – fel, át)

Dobások, labdagyakorlatok:

- labdafogások
- labdagurítások, labdavezetések
- labda fel- és eldobások (alsó és felső)
- labdahajítások
- dobásgyakorlatok más eszközökkel (pl. babzsák)

Támasz-, függés-, és egyensúly gyakorlatok:

- talajon (csúszás, mászás, kúszás, egyensúlyozás)
- padon, zsámolyon, bordásfalon – vízszintes és függőleges irányban
- gurulások
- egyensúlygyakorlatok emelt szereken (pl. padon)

Foglalkozások a szabadban:

- téli játékok (szánkózás, hógolyózás)
- atlétikai vonatkozású gyakorlatok

Speciális tartásjavító és lábboltozat erősítő prevenciós jellegű torna (speciális képezéssel rendelkező óvónő irányításával).

Kapcsolata más nevelési területekkel

- Legsorosabb kapcsolatban a játékkal van, mivel játékos tevékenységek közben ismerik meg és gyakorolják a mozgás alapvető elemeit.
- Szoros kapcsolatban van az énekkel, zenével, táncsal, mert a mozgáskultúra fejlesztése mellett segíti a térben és időben való tájékozódást.
- Kapcsolata az anyanyelvi neveléssel: speciális szavakat, kifejezéseket ismernek meg és alkalmaznak.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- Kialakul a harmonikus és összerendezett mozgás.
- Kialakul a játékok közben az egészséges versenyszellem.
- Szívesen kezdeményeznek futó-, fogó-, és labdajátékokat.
- Nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyérzékelésük összerendezett.
- Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Képesek sorozatugrásokat, összetett gyakorlatokat végezni.

- Gyakorlottak a páros és az egy lábon való szökdelésekben.
- Állóképességük, teherbírásuk fejlett, bírják a hosszantartó, lassú és közepes iramú futást.
- Képesek egykezes alsó és felső dobással dobni.
- A természetes támaszgyakorlatokat (kúszás, csúszás, mászás) ismerik és végzik.
- Szívesen és helyesen végzik a prevenciós gyakorlatokat.

5.6. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermekek, miközben felfedezik a **szűkebb és tágabb környezetüket**, olyan tapasztalatok birtokába jutnak, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Hozzásegítjük gyermekeinket ahhoz, hogy megismerjék a szülőföldünkön élő embereket, a hazai tájat, a helyi hagyományokat és néphagyományokat, szokásokat, megtapasztalva a közösséghez való tartozás élményét, az összefogás, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, indíttatást kapva ezek szeretetére és védelmére.

A megfelelő érzelmi viszony kialakítása mind a természeti, mind a társadalmi környezetünk iránt a környezetvédelmi nevelés alapjául szolgál. A gyermek ismereteiben, környezethez való alkalmazkodásában a családi nevelésnek alapozó, döntő jelentősége van és a fejlődés folyamán az elsődleges szerepe meg is marad. Ezért tartjuk kiemelkedően fontosnak, hogy óvodánk tudatosan fejlesztő eljárásaival kiegészítse ezt a nevelést és az esetleges hátrányokat kompenzálja. A környezet megismerése során **matematikai tartalmú tapasztalatoknak** is birtokába jut a gyermek, a környezet formái, mennyiségi, nagyságbeli és téri viszonyairól, alakul ítéllőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiség szemlélete.

5.6.1. Környezet megismerése

Célunk:

- A természetet szerető, az élő- és élettelen környezet iránt érdeklődő gyermek nevelése.
- A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony alakuljon ki a gyermekben a természet, az emberi alkotások felé, tanulja meg azok védelmét, az értékek megőrzését.
- A szerzett tapasztalatok, szempontok alapján történő rendszerezésének megtanítása.
- Összefüggések megláttatása.
- Ítéllőképesség fejlesztése.
- Ismerjék meg a szülőföld, az itt élő emberek, a hazai táj, a helyi népszokások és tárgyi kultúra értékeit, ezek szeretetét.
- A felfedezés örömeinek érzékeltetése.
- A gyermek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során.
- Az alábbi irányelvek figyelembe vétele az óvodai nevelés során:
 - a környezet az emberiség közös öröksége,
 - a környezet minőségének megőrzése mindannyiunk kötelessége, minden ember képes hozzájárulni a környezet védelméhez.
- Környezetvédelmi ismeretek, környezettudatosság közvetítése a gyermekek felé.

Feladatunk:

- A környező világ tevékeny megismerésének óvónői feladatai épüljenek a gyermekek otthoni és óvodán kívüli tapasztalataira, ismereteire.
- Lehetőség nyíljon minél több érzékszervvel való tapasztalásra, élmények több szempontú felidézésére.
- Az egyes gyermekek érdeklődésüknek megfelelően tevékenykedhessenek.
- A gyermekek számára biztosított legyen a tér, az idő, az eszköz a spontán és szervezett, az alkalmi és folyamatos megfigyelések, egyszerű kísérletek, gyűjtések elvégzésére.

- Az óvónő kísérelje az ismeretnyújtást magyarázattal, így mélyítve el a gyermek ismereteit.
- A gyermekek elmondhassák élményeiket, tapasztalataikat.
- Érezzék a gyermekek, hogy a természeti környezet nélkül nem létezhetne az ember.
- A gyermekeket a környezet rendjének, tisztaságának megtartására, az élő környezet megóvására neveljük.
- A pedagógus segítse a szülőket abban, hogy felismerjék a gyermekek környezet iránti érdeklődésének fontosságát.
- Segítsük a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeik kialakulását a kortársaikkal való kapcsolataikban, és a környezet alakításában.
- Az óvónő a témák megválasztásánál vegye figyelembe az óvoda területi elhelyezkedését.
- Környezettudatos nevelés, amely a természeti, az épített, a társas társadalmi környezet fenntarthatósága érdekében szükséges ismeretek, magatartásminták, értékek és életviteli szokások megtanítását jelenti.
- Differenciálást alkalmazunk a gyermekek felé irányuló kérdéseinkben, az eszközök kiválasztásában.
- Az értékelésnél figyelembe vesszük a gyermekek eltérő képességeit, fejlődési ütemét.
- A foglalkozások tervezésénél felhasználjuk a kiemelt figyelmet igénylő gyermek fejlesztésének lehetőségeit.
- Felkeltjük a gyermekek matematikai érdeklődését, felismertetjük az elemi ok-okozati összefüggéseket, pozitív viszony alakítunk ki a problémahelyzetek megoldásához, megalapozzuk a logikus gondolkodást, ítélőképességet.

Tevékenységi lehetőségek

Belső környezet:

- Növények gondozása, ültetése.
- A csoportszoba évszaknak megfelelő virágcsokorral, növényvel való díszítése.
- Az egész óvoda dekorációja az adott évszakhoz alkalmazkodik, azt tükrözi.
- Csoportszobában élősarok, terménypolc kialakítása, ezeken: séták alkalmával gyűjtött termések, ágak, levelek, stb., rendszerezett tárolása, közösen szedett „kincsek”, gyűjtött képek albumba ragasztása, tárlat készítése, állat (hal) és növénygondozás.
- Természetről, élővilágról szóló újságok, könyvek nézegetése, ismeretek bővítése.
- Komposztálás fontosságának és menetének megismertetése a gyermekekkel.
- Szelektív papírgyűjtés az óvodai csoportokban.

Külső, természeti környezet:

- Az élettelen természet változásai: időjárás, évszakok.
- Természetvédelmi teendők évszakok szerint és azoktól függetlenül.
- Az élő természet elemei: növények, állatok, emberek tulajdonságai, életmódjuk, környezetük.
- Az emberi test részei, külső tulajdonságai, érzékszervek.

Emberi környezet:

- A család, a család élete, a családtagok.
- A gyermek személyes adatai: név, lakcím, születési hely, idő.
- Foglalkozások a családban és a környezetben.
- Életmódok.
- Testápolás.
- Séták, kirándulások alkalmával a természetvédelemmel kapcsolatos tennivalók megbeszélése a gyermekekkel. (Miért nem szemetelünk, miért nem törjük le a faágat stb.)

Az óvoda és környezete:

- Az óvoda épülete, közintézmények a környéken.
- A felnőttek munkája, a gyermekek tevékenysége az óvodában.

Közlekedés a közvetlen környezetben és a városban:

- A közlekedési eszközök.
- A közlekedési foglalkozások.
- A közlekedési (főképpen a gyalogos) szabályok.

Az óvoda helyzetéből adódó lehetőségek

- Kirándulás a János – hegyre.
- Utazás Gyermekvasúttal.
- Látogatás a Budakeszi Vadasparkba, az ott élő állatok megtekintése.
- Utazás Fogaskerekű vasúttal.
- Látogatás a Fővárosi Állat- és Növénykertbe.
- Séták a budakeszi erdőkben.
- A Budakeszin látható több száz éves mamutfenyők megtekintése.
- Látogatás a Planetáriumba.
- A gyermekek korának és érdeklődésének megfelelő kiállítások megtekintése a budapesti múzeumokban (Néprajzi, Természettudományi, stb.)

Kapcsolata más nevelési területekkel

- Legsorosabb kapcsolata a közösségi neveléssel van, mert tartalmában és feladatában konkrét összefüggés mutatkozik a társadalmi környezethez való alkalmazkodás és a szocializációs tanulás területén (közösségi viselkedés gyakorlása a közös programok alkalmával).
- A vizuális neveléssel, mert a környezet megismerése során esztétikai hatások érik a gyermeket, melyeket az ábrázolásaiban megjelenít.
- A játékkal, munkával, mert a gyermek társadalmi környezetéből szerzett ismereteit a játékban felhasználja, tevékenységében alkalmazza.
- Zenei neveléssel: népszokások, élőlényekhez, természethez főződő ritmikus mondókák, énekek gyakorlása.
- Testneveléshez, mozgással (testrészek megnevezése, funkciója).
- Anyanyelvi neveléssel, hiszen az anyanyelv elsődleges közvetítő az emberi kapcsolatban,
- A gyermekeket közvetlen és tágabb környezetük felfedezése és megismerése során olyan pozitív érzelmek birtokába juttatjuk, amelyekkel nyitottá válnak a természeti, emberi, tárgyi világ értékei iránt.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek tudják lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását, munkahelyét, óvodájuk nevét.
- Tudják születési helyüket és idejüket.
- Különbséget tudnak tenni évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségükben.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, néhány madarat és bogarat.
- Ismerik környezetük növény- és állatvilágát, és részt vesznek azok ápolásában.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- Tevékenyen részt vesznek a környezetük védelmében és megóvásában.
- Vigyáznak a tisztaságra a teremben, az udvaron, a kertben egyaránt.
- Tisztában vannak az óvodai dolgozók munkájával, egymás és a felnőttek munkáját megbecsülik.
- Ismerik a napszakokat és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységeket.
- Felsorolják testrészeiket, tudják funkcióikat, hogyan kell ápolni, védeni.
- Ismerik a környezetükben lévő intézményeket, üzleteket, tudják kik dolgoznak ott.
- Tudják, milyen érdekes látnivalók vannak a környéken, gyakorolják az érdeklődő befogadást a különböző színházi, múzeumi, kiránduló tevékenységek közben.

- A gyermekek képessé válnak önálló véleményalkotásra a környezetükkel kapcsolatban.
- A gyermekekben kialakul a környezettudatos megatartás.
- Megismerkednek a koruknak megfelelően a környezetvédelem fontosságával.

5.6.2. Matematikai látás- és gondolkodásmód alapozása

Célunk:

- Matematikai tapasztalatszerzés a környezet mennyiségi viszonyain, formáin, relációin keresztül.
- Matematikai problémamegoldó képesség kialakítása.
- A környezet tevékeny megismerése közben, a gyermek mennyiségi, formai, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemléletének kialakítása.
- Az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerzése, részkapességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása.

Feladatunk:

- A gyermekek természetes környezetben végzett megfigyelések alkalmával vegyék észre, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatók, szétválogathatók tulajdonságaik, ill. saját szempontok alapján.
- A számfogalom megalapozása érdekében végezzenek a gyerekek mérési, összemérési feladatokat mennyiségekkel, különböző halmazokkal, különböző egységekkel.
- Szerezzenek tapasztalatokat a geometria körében (pl. építéssel, síkbeli alkotásokkal).
- Jussanak el a geometriai formák felismeréséig.
- Matematikai kíváncsiság, érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása.
- Olyan feltételeket és tevékenységeket biztosítunk, melyek felkeltik a gyermekek érdeklődését, természetes élethelyzetekben lehetővé teszik a matematikai tapasztalatok megszerzését, illetve örömforrást nyújtanak a spontán és irányított ismeretszerzés közben is.
- Felismertetjük, szemléltetjük, rávezetjük őket a matematikai problémahelyzetekre, gazdagítjuk a tevékenységben való alkalmazás lehetőségét.
- A szervezett matematikai tanulás során lehetőséget teremtünk a tudatos, egyéni képességfejlesztésre, a gyermekek egyéni fejlettségének figyelembevételével.

Tevékenységi lehetőségek

Tárgyak, személyek összehasonlítása:

- Tárgyak válogatása szabadon, vagy adott szempont szerint.
- Tárgyak méreteinek összehasonlítása, összemérése, különbségek megfogalmazása (hosszabb – rövidebb, könnyebb – nehezebb, alacsonyabb – magasabb, több – kevesebb, keskenyebb – szélesebb).
- Sorba rendezések mennyiségi tulajdonságok szerint (tőszámnév, sorszámnév).
- Sorba rendezések egyéb szempontok szerint.
- Halmazok elemeinek megszámlálása.
- Halmazok keletkeztetése (hozzátevés, elvevés, egyenlővé tétel a 10 – 12 – es számkörben).
- Soralkotások, sorváltások balról – jobbra, föntről – lefelé (szemmozgás).
- Állítások megfogalmazása (igaz – hamis eldöntése).
- Történetek alkotása képekről a mennyiségek figyelembevételével.

Geometriai tulajdonságok megfigyelése:

- Építés szabadon.
- Építmények másolása.
- Építés rajz alapján.

- Síkbeli építések síkmértani elemekből, elemek összehasonlítása, válogatása geometriai tulajdonságok alapján.
- Irányok, arányok megfigyelése (bal – jobb, alá – fölé, mellé – közé, előtt – mögött).
- Ferde, görbe, álló, fekvő, eleje – közepe – vége, első – utolsó, felső – középső – alsó fogalmainak gyakoroltatása.
- Rész és egész viszonyának megfigyelése.

Kapcsolata más nevelési területekkel

- Legsorosabb kapcsolat a játékkal, hiszen a matematikai ismeretszerzés a játék közben alakul.
- Az anyanyelvi neveléssel, mivel számos új, matematikai kifejezéssel ismerkedik meg a gyermek.
- A környezet megismerése folyamán, számtalan matematikai tevékenységre van lehetőség.
- Ének – zenével - kiszámoló mondogatása.
- Ábrázolással – színek, formák használata.
- Közösségi neveléssel, közösen végzett matematikai tevékenységek, pl. térmértani alakzatok építése, közös munka öröme.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- -A gyermek megfelelő szöveget tud alkotni a mennyiségi viszonyokat ábrázoló képekről.
- Tudja a meg- és leszámolást 10 – 12 – es számkörben.
- Megnevezi a térbeli állások helyzetének irányait (jobb, bal, előtt, mögött, alatt, fölött, mellett között)
- Alakzatokat, tárgyakat, élőlényeket adott szempont szerint képes válogatni.
- Az alakzatokat síkban és térben képes lemásolni.
- Képes a mennyiségek összehasonlítására (több, kevesebb, ugyanannyi, stb.)
- -A síkbeli alakzatokat tulajdonság szerint képes szétválogatni (kör, négyzet, háromszög).
- A térbeli alakzatok közül ismeri a kockát és a gömböt.
- Képesé válik a megkezdett feladat folytatására.
- Képes a valóságnak megfelelő ítéletalkotásra.
- Gondolatait tevékenységgel és szóval is ki tudja fejezni.

5.6.3. A környezettudatos magatartás megalapozása – fenntarthatósági szemléletformálás

“A világ, amit teremtettünk a gondolkodásunk eredménye; nem lehet megváltoztatni gondolkodásunk megváltoztatása nélkül.” (Albert Einstein)

Egészségünket és életünk minőségét nagymértékben meghatározza a bennünket körbevevő természeti és társadalmi környezet minősége. Napjainkban, környezetünkben rendkívül kedvezőtlen, legtöbbször visszafordíthatatlan változások indultak el, mint a globális felmelegedés, élőhelyek eltűnése, ezáltal sok faj kihalása. A közösség szemléletformáló erejét kihasználva közvetíthetünk új értékeket és célokat, hogy ezen változtatni tudjunk.

A **fenntarthatóság** azt jelenti, hogy a jelen szükségleteit úgy kielégíteni, hogy a jövő szükségleteit ne csorbítsuk.

Célunk olyan szemléletet közvetíteni, amely elősegíti, hogy

- a gyermekek szeretik és tisztelik az életet, a kulturális és természeti értékeket, valamint őrzik a hagyományokat,
- az egészséget értéként megbecsülik, óvják,
- a tudatos döntések meghozatalának képessége és készsége kialakuljon,

- pozitívan viszonyulnak a bennünket körülvevő élő és élettelen, természeti és társadalmi környezethez,
- szokásukká válik a környezetre figyelő, azt megóvó, a harmonikus együttélésre törekvő magatartás, az egészséget károsító magatartások visszaszorítása, visszautasítása,
- a családok életvitele is környezettudatosná válik a gyermekek szokásai, viselkedése, ismeretei hozadékaként.

Feladataink (az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak):

- A **környezet, és egészségtudatos közösségi nevelés** hatékonyságának érdekében nyitott óvoda megteremtésére törekszünk. Nevelőmunkánk és programjaink megtervezésekor egyaránt figyelünk a környezetünk természeti adottságaira és társadalmi-kulturális jellegzetességeire.
- Érvényre juttatjuk a **tevékenységformák közti komplexitást**.
- Figyelembe vesszük a **néphagyományokat és a családi értékrendet**.
- A gyermekeket arra ösztönözzük – életkori sajátosságaikra építve -, hogy **környezetünket egységben szemléljék**.
- **Modell értékű példamutatással járjunk elöl**, felhasználva az óvoda és a környezet által nyújtott lehetőségeket.
- A csoportszobákban élősarkot alakítunk ki, és azok gondozásába a gyermekeket is bevonjuk.

Beépítjük óvodánk mindennapjaiba a korszerű szemléletmódot és viselkedést, az abból fakadó tevékenységeket:

- felelős **hulladékgazdálkodás** (szelektív gyűjtés, komposztáló működtetése, esővízgyűjtő használata, alkalmanként papírgyűjtés megszervezése),
- takarékoskodás az **energiával** (villany, fűtés),
- takarékoskodás az **ivóvízzel**,
- **kulturált környezet** kialakítása és megőrzése,
- **madárbarát kertünk gondozása**, továbbfejlesztése,
- **egészséges étkezés** igényének alakítása,
- **környezetbarát takarítószer**ek, játékok és munkaeszközök előnyben részesítése,
- **optimista életszemlélet** preferálása felnőtteknél, kialakítása a gyermekeknél,
- megünnepeljük a **zöld jeles napokat** (lehetőség szerint tapasztalati úton: állatkertbe, múzeumba és évente egyszer nagyobb kirándulásra vihetjük a csoportokat),
- a **családokat és az óvodánk közvetlen környezetében** élőket is bevonjuk tevékenységeinkbe – papírgyűjtésbe, környezet- és egészségvédő programokba,
- csatlakozunk a prevencióval, megelőzéssel foglalkozó országos mozgalmakhoz („Autómentes nap”, „TeSzedd”, Barát madár kert”...)

Tollas barátainkról való gondoskodás, valamint megfigyelésük szervesen beépül mindennapjainkba, melyekhez a családok segítségét is felhasználjuk, velük együtt gondoskodunk az etetők feltöltéséről és esetleges felújításáról. Részt veszünk a Zöld Óvoda programban is, hogy erősítsük a fenntarthatóságra nevelés megvalósítását.

A **kiemelt figyelmet igénylő gyermekek** esetében is törekszünk a személyes példaadásra, a szoros érzelmi kötődés kialakítására, amely segítségével fejlődésüket pozitívan befolyásolhatjuk.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretik, tisztelik és óvják/védik környezetüket. Odafigyelnek a szelektív hulladékgyűjtésre, alkalmanként aktívan részt vesznek papírgyűjtésben.
- Takarékoskodnak a vízzel, nem folytatják fölöslegesen.
- Részt vesznek a madarak etetésében, növények gondozásában.
- Rá tudnak csodálkozni, és felfedezik a természeti és kulturális értékeket.
- Örömmel vesznek részt a hagyományörző tevékenységekben.

- Problémamegoldó gondolkodásra törekszenek, hozzáállásuk pozitív.
- A Zöld Jeles Napok programjaiban érdeklődéssel, cselekvő aktivitással vesznek részt.

5.7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység: az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

A munkajellegű tevékenységek a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Célunk:

- A változatos munka jellegű tevékenységek során, olyan tulajdonságok, szokások kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek környezethez való viszonyát, alakítják közösségi kapcsolatait.
- Baráti, egymást segítő kapcsolatok támogatása.
- Munkamegosztásra nevelés.
- Munka során a meglévő tapasztalatok erősítése, azok bővítése.
- A munka eredményének megbecsülésére nevelés.
- Örömmel, jókedvvel végzett munka eredményeinek megérezése.
- Jártasságok szerzése eszközök, szerszámok használatában.
- Kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság erősítése a gyermekekben.

Munka jellegű tevékenységek:

Alkalomszerű munkák:

- Megbízások végzése, önkéntesség alapján.
- Ünnepi készülődések (ajándéktárgyak készítése, terem dekorálása stb.)
- Udvar és csoportszoba rendezése (kisebb tárgyak helyretétele, szállítása, rendrakás).
- Információk átadása (épületen belül).
- Segítségadás a kisebbeknek a felnőttek indíttatására, illetve önállóan.

Önkiszolgálás:

- Saját személyükkel kapcsolatos feladatok ellátása (testápolás, étkezés stb.)

Naposi munkák:

- Étkezés előtti előkészületek elvégzése (teremrendezés, terítés stb.)
- Terem- és udvarrendezésben való részvétel.

Egyéb tevékenységek:

- Közreműködés a növények gondozásában óvodapedagógusi irányítással, majd önállóan.
- Gyűjtőmunkák végzése (gyűjtött anyag elhelyezése az élősarakban, illetve az arra kijelölt helyen).

Az óvodapedagógustól elvárt hozzáállás:

- Tudatos, pedagógiai szervezés.
- Gyermekekkel való aktív és folyamatos együttműködés.
- Konkrét, reális, a gyermek képességeihez mért fejlesztő értékelés.

A fejlesztési cél eléréséhez szükséges feltételek:

- Sokféle tevékenységi lehetőség biztosítása.
- Nyugodt légkör.
- Testi épség megőrzésének biztosítása.

- Elegendő idő.

Feladataink (az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak):

- Segítünk a gyermekeknek megkülönböztetni a játékot és a munkát, bár a munka játékossága megmarad.
- Rávilágítunk az önkiszolgálás és a közösségért végzett munka jellegű tevékenységek eredményeire, az elvégzett feladat jelentőségére.
- Megtanítjuk a gyermekeknek, hogy az elvégzett munkáért elismerés jár (dicséret).
- Észre vesszük és rámutatunk az óvodai élet bármely tevékenységben a munkavégzés lehetőségére.
- Ösztönözzük a gyermekeket arra, hogy önként vállaljanak feladatokat. Minden olyan munkát elvégezhetnek a gyermekek, amihez kedvük van és testi épségüket nem veszélyezteti.
- A munkavégzés során biztosítjuk az önállóságot, felhasználjuk önkéntességüket, nyitottságukat, megismerési vágyukat, aktivitásukat.
- Biztosítjuk, hogy önállóan választható lehetőség és ne kényszerített feladat legyen a munkavégzés, mely rendszeresen, folyamatosan épül be mindennapjainkba.
- Figyelünk a gyermek szülői házból hozott hozzáállására, érvényesítjük a fokozatosság, önkéntesség alapelvét és a differenciált bánásmódot. A képességfejlesztés érdekében összehangoljuk a családokkal a feladatokat és elvárásokat.
- Az életkoruknak megfelelő, változatos munkalehetőségeket biztosítunk, lehetővé tesszük, hogy megismerjék a különböző munkaeszközök használatát, motiváljuk a gyermekeket azok kipróbálására.
- Ügyelünk a higiéniai szokások, szabályok betartására, a balesetveszély elhárítására.
- Fokozatosan vezetjük be a különböző munkafajtákat, s közben figyelembe vesszük az egyéni képességeket.
- Erősítjük a munkatevékenységek iránti pozitív hozzáállást a gyermekekben.
- Azokat a munkatevékenységeket, amelyek elvégzésére a gyermekek önállóan is képesek, nem végezzük el helyettük.
- A gyermekeknek megfelelő méretű és mennyiségű, a testi épségét nem veszélyeztető munkaeszközt biztosítunk, melyek hozzáférhető helyen, a gyermekek rendelkezésére állnak.
- A napirendben elegendő időt biztosítunk arra, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően végezhessek el feladataikat.
- A gyermekektől pontos, precíz munkavégzést várunk el.
- Munka jellegű tevékenység elvégzése után az eredményt tudatosítjuk, megláttatjuk, elismerjük és óvjuk, rámutatunk, hogy értéket képeztünk.
- A munkavégzés értékelését folyamatosan, konkrétan és reálisan végezzük.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében előtérbe helyezzük a személyes példaadást és a pontosan megfogalmazott utasításokat, figyelünk, hogy az eszközök mindig a rendelkezésükre álljanak, így ha igénylik, szabadon tevékenykedjenek.
- Az elvégzendő munka során folyamatosan segítjük, javítjuk, dicsérik a gyermeket, arra serkentve, hogy legközelebb a feladatot önállóan végezze el – ezzel alakítjuk felelősségtudatát.
- A munkatevékenységeket felhasználjuk az anyanyelv fejlesztésére is: spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák, udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra készítés, kérdés, buzdítás, dicséret verbális kifejezéseinek gyakorlása és a munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- Önállóságra törekvés, az önként vállalt feladatok megfelelő teljesítése.
- Megbízások pontos teljesítése.

- Saját képességeinek megismerése.
- Megfelelő eszközhasználat megtanulása, veszélyek megismerése.
- Saját és társai testi épségének megóvására törekvés munka közben.
- Környezetükben lévő növények gondozására való képesség
- Egyéni fejlettségi szintnek megfelelő feladatok végzése.
- Szerszámok tárolási helyének, használati módjának ismerete.
- Munka iránti tisztelet kialakulása.
- Munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek, készségek kialakulása.

5.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játéka integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.

A játékoság az óvodapedagógia egyik alapelve, amely azt jelenti, hogy minden tevékenység játékos jellegű, így a munka és a tanulás is.

Célunk:

- Az óvodás gyermek kompetenciáinak (képességeinek) sokoldalú fejlesztése, amely alkalmassá teszi őt az egész életen át tartó tanulásra, ismeretszerzésre.
- Az egyénre szabott képességfejlesztés kerüljön a középpontba, hangsúlyozva a tevékenykedések közben megszerzett ismeretek fontosságát.
- A gyermeki magatartás tevékeny legyen.
- Attitűdök erősítése.
- Gondolkodás, tapasztalatszerzés örömeinek átélése.
- A tudás, tanulás iránti vágy felkeltése.
- Képszerű és szemléletes gondolkodás kialakítása.
- Problémahelyzetek megoldására való képesség megszerzése.
- A megismerési képességek fejlesztése.

A tanulás lehetséges formái:

- Utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás viselkedéstanulás alakítása.
- Spontán, játékos tapasztalatszerzés.
- Cselekvéses tanulás.
- Gyermeki érdeklődésre épülő ismeretszerzés.
- A pedagógus által irányított tapasztalatszerzés, felfedezés.
- Gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus feladatai a tanulóval kapcsolatban:

- Az értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet,

- gondolkodás)
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának kielégítése.
 - Olyan lehetőségek kínálása a gyermekek részére, amelyben megismerhetik a felfedezés, kutatás örömét.
 - A gyermek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása.
 - A gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
 - Olyan tapasztalatokhoz juttatása a gyermekeknek, amelyekben saját teljesítőképességeiket megismerhetik.
 - Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során egyéni, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.
 - A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztését egyéni fejlődési ütemük figyelembe vételével tervezzük, szervezzük meg.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek önállóan tudnak konkrét jelenségek esetén következtetni, ítéletet alkotni.
- Kialakul feladattudatuk.
- Ismerik saját értékeiket.
- Felfedezik az ok-okozati összefüggéseket.
- Törekednek többféle megoldás keresésére.
- Képesek gondolataikat szavakba önteni, mondatokba foglalni.
- El tudják különíteni egymástól a mese és a valóság elemeit.
- Szándékos figyelmük eléri a 20-25 percet.

VI. A fejlődés általános jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermek hat-hétéves korára eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges érettségi szintet. Az óvodásból lassan iskolás lesz.
- A sikeres iskolakezdéshez szükséges feltételek megléte: testi, lelki, szociális érettség.
- Összerendezett mozgás, erőteljes mozgáskoordináció.
- Képes szükségletei kielégítésére, szándékos irányítására.
- A gyermek nyitott, érdeklődő, örömmel várja az iskolát.
- Érzékelése, észlelése folyamatosan differenciálódik.
- A közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés, felidézés, nő a megőrzés időtartama.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, növekszik annak tartama.
- A képi és fogalmi gondolkodás kezd kialakulni.
- Az egészségesen fejlődő gyermek érthetően, folyamatosan beszél, használja a különböző mondatszerkezeteket, tisztán ejti a hangokat és végig tudja hallgatni mások mondanivalóját.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és a környezetéről.
- Ismeri az évszakokat, a környezetében élő állatokat, növényeket, a közlekedési szabályokat, az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Szociálisan éretté válik az iskolára. Képes az együttműködésre gyermekkel, felnőttel egyaránt
- Feladattudata kialakulóban van, kitartása, munkatempója, önfegyelme fokozatosan növekszik.
- A sajátos nevelési igényű gyermekeknél az elvárható fejlettségi szint speciális szakemberek segítsége és rengeteg egyéni foglalkozás mellett közelíthető csak meg.

VII. Hagyományaink, ünnepeink

Óvodai életünk egészét átszövik a hagyományok és ünnepek. Ezek alakítják óvodánk sajátos arculatát, másrészt érzelmi átélésre, gazdagon motivált tevékenységre biztosítanak lehetőséget. Ezáltal formálódik a közösség, szorosabbá válik a család és az óvoda kapcsolata.

Célunk: Az ünnepeket, hagyományos tevékenységeket **úgy szervezzük meg**, hogy

- élményszerű feldolgozásuk segítségével a gyermekek megismerjék a **szülőföld, az itt élő emberek helyi hagyományait, a népszokásokat**,
- a gyermekek ismereteket szerezhessenek a családi élet szokásairól és a multikulturális értékekről egyaránt,
- a gyermekekben **erősödjének a hagyományokhoz kapcsolódó erkölcsi szokások** és pozitív érzések.

Az óvodai nevelőtestület döntése alapján az alábbi jeles napokat, ünnepeket tartjuk meg:

- Márton nap – lampionos felvonulás
- Advent
- Mikulás (csoportonként)
- Karácsony (közösen is és csoportonként is)
- Farsang (épületenként)
- Március 15. (közösen)
- Húsvét (csoportonként)
- Anyák napja
- Gyermeknap (közös programok az óvodában)
- Nagycsoportosok iskolalátogatása
- Tanévzáró, nagycsoportosok búcsúztatása (csoportonként).

Természet ünnepei:

A természet ünnepei kitűnő lehetőségeket nyújtanak arra, hogy a környezetünk elemeit és élőlényeit megismertessük a gyermekekkel játékos módon. (víz, levegő, föld, állatok, növények, stb.) Az ünnepek kapcsán szervezett kirándulások, játékos vetélkedők, kísérletek, múzeumlátogatások során a gyermekek tapasztalatokat, élményeket szereznek, amelyekkel közvetlen környezetükhöz, szülőföldjükhöz való kötődésüket segítjük elő.

Ünnepnapok:

- Takarítási Világnap	szeptember 20.
- Népmese világnapja	szeptember 30.
- Állatok Világnapja	október 4.
- Víz Világnapja	március 22.
- Föld Napja	április 22.
- Madarak és Fák Napja	május 10.
- Környezetvédelmi Világnap	június 5.

A nevelési év során a gyermekek születés- és névnapját a csoportokban megünnepeljük.

Feladataink:

- Az ünnepek, ünnepélyek tervszerűen előkészítettek, jól megszervezettek legyenek.
- Ünnepélyeink külsőségeikben és tartalmukban olyan visszatérő élményeket jelentsenek a gyermekeknek, melyek bővítik közösségi érzésüket, életre szóló élményt adnak.
- Hagyományaink ápolásánál a pedagógiai célrendszert segítjük, színesítjük, tudatosan használjuk ünnepeinket a személyiség fejlesztés és szocializáció folyamatában.
- Átgondoltan tervezzük a hagyományápoláshoz kapcsolódó tevékenységeket, a különböző életkorú és fejlettségű gyermekek sajátosságaihoz igazodva.

- Folyamatosan képezzük néprajzi és természetvédelmi ismereteinket.
- Az ünnepeket megelőző előkészületeknél a gyermekek aktív részvételére támaszkodunk és biztosítjuk számukra az érzelmi ráhangolódást.
- Az év eseményeiből, ünnepeiből, ezek mindenkori körforgásából fakadó lehetőségeket, tapasztalatokat, spontán és tervezett ismereteket, élményeket biztosítunk.
- Biztosítjuk, hogy minden alkalmat a megfelelő érzelmi beállítódás, derűs, oldott légkör, az együvé tartozás érzése hassa át, amely a szülőföldről való kötődés alapja.
- Ünnepeinket a szülők és a gyermekek igényeinek, ötleteinek figyelembevételével szervezzük, a családok önazonosságát megőrizve, lehetőség szerint a szülőket is bevonva az ünneplésbe.
- Biztosítjuk, hogy minden alkalmat a készülődés izgalma, a várakozás öröme hasson át.
- Az ünnepek fényének emelése érdekében közösen díszítjük fel óvodánkat, a felnőttek és gyermekek közös munkájával készült dekoráció segítségével.
- Lehetőséget adunk a menekült/bevándorló gyermekeinknek és családjaiknak arra, hogy megismertessenek bennünket sajátos szokásaikkal, melyeknek jó eszközei a zene, az ábrázolással kapcsolatos foglalkozások, a mesélés, verselés.
- A közös ünneplésnek összetartó ereje van. Az óvodapedagógus a család vagy más érintettek bevonásával gondosan kell, hogy eljárjon a születésnapok és a különböző ünnepek szervezése és lebonyolítása során, nehogy véletlenül is kizárják az ünneplésből az ételallergiás gyermeket (olyan torta, gyümölcs vagy egyéb más édesség, amelyet az ételallergiás gyermek is fogyaszthat).

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek felismerik a természet változásának éves körforgását, tisztában vannak az ünnepek sorrendiségével, évszabbeli helyével.
- Tudnak megnevezni néphagyományokhoz, nemzeti ünnepekhez és természetvédelmi jeles napokhoz kapcsolódó ünnepeket, megemlékezéseket, népszokásokat. Ismernek helyi hagyományokat is.
- A gyermekek tájékozottak a családi élet szokásaiban és a multikulturális értékekben egyaránt.
- A gyermekek a hagyományokhoz kapcsolódó erkölcsi szokásokkal és pozitív érzésekkel rendelkeznek.

VIII. Inkluzív nevelés –a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az iskoláskor kezdetéig a gyermek **fejlődésének üteme** messze meghaladja a későbbi életszakaszok fejlődésének sebességét. Az **élet első éve** meghatározó **jelentőségűek** az idegrendszer, a tanulás, az alkalmazkodási készségek alakulásában. Az **alapvető készségek**, melyek a sikeres iskolakezdés feltételei, kisgyermekkorban, óvodáskorban, az agyi érési folyamatok lezárulásáig rendkívül hatékonyan fejleszthetők. Az óvodáskorban történő pedagógiai támogatás **jelentősen segíti az iskolába lépést.**

Használatos fogalmak:

- *Az inklúzió (befogadás)* azt jelenti, hogy a befogadott kiemelt figyelmet igénylő gyermek nem csak jelen van, hanem a közösség szerves része.
- *Az integráció* azt jelenti, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermeket beillesztjük a közösségbe.
- *Differenciálás:* a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése.
- *Multikulturalizmus:* A kisebbségi társadalmi csoportok nyelvének és kultúrájának megjelenítése a pedagógiai hatásrendszerben.

- *Interkulturalizmus*: Egy óvodában a többséghez és a kisebbséghez tartozó gyerekek együttnevelése.
- *Egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció*: a szakértői bizottság szakértői véleményében meghatározott fejlesztési területekre és a fejlesztéshez szükséges szakemberre vonatkozó javaslat figyelembevételével a sajátos nevelési igényű gyermek, egyéni szükségleteinek támogatására, az akadályok leküzdésére, új funkciók kialakítására és a környezeti feltételek optimalizálására irányuló kötelező foglalkozás.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

1. Különleges bánásmódot igénylő gyermek

- a) **sajátos nevelési igényű gyermek**: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.
- b) **beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek**: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.
 - tanulási nehézséggel küzdők (például: lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi-, szociális-, kulturális-, nyelvi hátrányok)
 - tanulási zavarral küzdők (például: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba)
 - visszahúzódó (regresszív) és depresszív (félénk, csendes, visszahúzódó stb.) viselkedésű gyermekek. Eredményhez vezethet a csoportos és a párban folyó munka, a testre szabott differenciált egyéni munka, motiválás stb.
 - ellenséges (agresszív) és inkonzekvens (engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív stb.) viselkedésű gyermekek. Inkább egyéni feladattal köthető le, fontos a velük megbeszélte egyéni vállalások, követelmények következetes számonkérése az eredmények, pozitívumok kiemelése, megerősítése mindkét típust motiválja, segítheti a beilleszkedést, a társak általi elfogadás
- c) **kiemelten tehetséges gyermek**: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános, vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség,
 - intellektuális tehetség (a különböző tudományterületeken kimagasló: matematikai, fizikai, nyelvi stb.)
 - művészi tehetség (képzőművészeti, zenei)
 - pszichomotoros tehetség (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület)
 - szociális tehetség (vezető, szervező, irányító)

2. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény 67/A.§ szerint *hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek*.

3. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek: az a gyermek, akinek egészségügyi ellátása az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 89. §-a szerinti általános járóbeteg-szakellátásban vagy az Eütv. 91. §-a szerinti általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben, tanévben a harminchat nevelési napot, tanítási napot várhatóan meghaladja, és emiatt az óvodai nevelésben a 8. § (2) bekezdése szerinti formában nem tud részt venni.

4. Mindezekon felül ide tartoznak még a *nemzeti kisebbségekhez tartozó és a bevándorló gyermekek*.

Bevándorló gyermek az a gyermek, aki, valamint akinek a családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszú.

Alapelveink: A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést. Az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása minden migráns kisgyermeket megillet. Az egyéni bánásmód elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük. A bevándorló családból érkező gyermekek értékességét egyediségükben, individualitásukban keressük.

Az óvodapedagógus legfontosabb feladata: A kezdeti időszakban, a gyermek érzelmi biztonságának megteremtése. Az eltérő nyelv, szokás, viselkedés módok, étrend elfogadása. A más kultúrákról, vallásról, bőrszínről, etnikai különbözőségekről szóló életkornak megfelelő ismeretek bemutatása apró lépésekben, a gyermekek érdeklődési körét-játék-mese-vers-zene-tánc-figyelembe véve valósítható meg. A migráns gyermeket segíteni kell a magyar nyelv elsajátításában, melynek leghatékonyabb eszköze a játék, tere pedig maga a közösség.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek is teljes értékű ember. Joga, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön. A gyermekek ösztönösen elfogadják, tolerálják a sajátos bánásmódot igénylő társaikat, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség természetes számukra.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket **együtt neveljük, fejlesztjük a többi óvodással**. Ezzel segítjük őket, hogy az egyes részterületeken a lehető legkisebb lemaradást mutassák, illetve kibontakoztathassák tehetségüket egyes területeken. Legyenek egyre önállóbbak, lelkileg kiegyensúlyozottabbak, sikeresek.

Hosszú távú fejlesztési tervet a fejlesztésüket végző szakember (gyógypedagógus, logopédus) készít a gyermekek számára. Az óvodapedagógusok ismerik e tervek tartalmát, és folyamatos **konzultációt folytatnak**, együttműködnek a fejlesztő szakemberekkel a gyermekek érdekében.

A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítandó, iskolakezdésre felkészítő foglalkozások meghatározása az egyéni fejlesztési tervben történik.

Optimális esetben elegendő a gyermek fejlődése szempontjából az óvodai csoportban végzett pedagógiai tevékenység.

Ettől eltérő esetek:

- Amennyiben egyes területen az életkorban elvárható fejlettségi szint elérése kisebb megsegítést igényel, a csoportban a szervezett foglalkozásokon differenciált feladatadásra, és a játéktevékenységen keresztül megvalósított egyéni fejlesztésre kerül sor mely az óvodapedagógus, vagy az óvodában dolgozó további szakemberek feladatai közé tartozik.
- Ha nem bizonyul elegendőnek, csoporton kívüli egyéni vagy kiscsoportos célzott fejlesztéssel segít a gyógypedagógus vagy a pszichológus.

Célunk, hogy a közös erőfeszítések eredményeképpen a gyermekek az óvodáskor végére testi, szociális és értelmi téren egyaránt alkalmassá váljanak az iskola megkezdésére.

Óvodánk alapító okirata nem tartalmazza a különleges bánásmódot igénylő gyermekek kötelező ellátását. Ettől függetlenül - tapasztalataink alapján - óvodánkba kerülnek kiemelt figyelmet igénylő gyermekek.

Alapelvünk:

Az óvodai közösségbe csak olyan sajátos nevelési igényű gyermeket integrálunk, aki a többiekkel együtt nevelhető.

Az óvoda adottságai, álláshely és szakember teljességében megfelelő, mivel 2016. szeptemberétől félállású gyógypedagógus és pszichológus álláshellyel rendelkezünk.

A gyermekek mindenek felett álló érdekében a mi felelősségünk, hogy minden rendelkezésre álló segítséget megadjunk a gyermekeknek képességeik fejlődéséhez, személyiségük kibontakozásához.

Az óvodapedagógusnak olyan befogadó csoportlétkört kell kialakítani, melyben a gyermekek

magatartása, viselkedése kizárja a zaklatást, megkülönböztetést.

Feladatunk:

- Olyan pedagógiai környezetet kell kialakítanunk óvodánkban, ahol a másság felé fordulás mindenkinek természetessé válik.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket fejlesztő munkánk során a gyermek egyéni képességeinek és fejlettségi szintjének megfelelő ismeretszerzést, sokoldalú tevékenykedtetést, cselekvésbe ágyazott, játékos módszereket kell alkalmaznunk, a társas kapcsolatok kialakulásának, illetve a személyiség fejlesztésének biztosításával. A gyermek fejlettségi állapotáról a szülőket folyamatosan tájékoztatnunk kell.
- Inkluzív szemlélettel a különbözőségeket elfogadó viselkedésre nevelése a gyermekeknek.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek kiszűrése, amennyiben ez az óvodában derül ki.
- A gyermek megfelelő pedagógiai szakszolgálathoz irányítása.
- Szakértői vélemény megismerése, szaktanácsadás kérése a szakszolgálattól.
- A sajátos nevelési igényű gyermek terhelhetőségének figyelembe vétele.
- A csoportos pedagógus ismereteinek bővítése gyógypedagógiai téren.
- Az óvodáskor végére a sajátos nevelési igényű gyermeket is igyekezzen az óvodapedagógus eljuttatni az alkalmazkodóképesség, akaraterő, önállóság, törekvés, együttműködés minimális szintjére.
- Érjük el, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek is megtalálják helyüket a társaik között.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek részére az óvodai közösség fejlesztő hatásának biztosítása.
- Szívesen járjanak óvodába.
- Az óvodai nevelés végére a bemeneti fejlettséghez képest kimutatható fejlődést produkáljanak.
- A gyermekek fejlesztése érdekében együttműködés a családdal.
- A pedagógus minél több időt igyekezzen foglalkozni egyénileg a rászoruló gyermekkel, de nem a többiek kárára.
- Csak olyan gyermeket fogadunk be és integrálunk az egészségesek közé, aki nem teszi lehetetlenné az óvodai élet megszokott menetét.
- Fejlesztő pedagógus alkalmazására törekvés, illetve óvodapedagógusok közül fejlesztő pedagógusi végzettség megszerzésének támogatása.
- Speciális fejlesztő eszközök beszerzésére törekvés, amennyiben erre szükség van.
- Organikus okok miatt speciális fejlesztést igénylő gyermek esetében az óvoda gyógypedagógusa és logopédusa biztosítja a fejlesztést.
- Amennyiben sajátos nevelési igényű gyermekek a többi gyermekekkel együtt kerülnek felvételre az óvodai csoportba a jogszabályi létszám betartása kötelező jellegű.

8.1. Beilleszkedési-tanulási-magatartási nehézséggel küzdő gyermekek

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe valóbeilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Alapelvek

A gyermek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították

A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.

Ha a gyermek beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult, ami a nevelési tanácsadás és az óvodai nevelés keretében valósítható meg.

Célok

A gyermeket képessé tenni a közösségbe való beilleszkedésre, szabályok elfogadására.

Minél zökkenőmentesebb iskolakezdés elérése.

Másság elfogadtatása.

Feladatok

A szakértői bizottság szakértői véleményében leírt fejlesztési javaslatok végrehajtása, és az ahhoz szükséges szakember biztosítása.

Differenciálás, egyéni bánásmód.

Sikerek, eredmények elismerése, kiemelése, megszegyenítés mellőzése.

Önállóságra nevelés.

Korlátok, egyértelmű, egyszerű szabályok felállítása, következetes betartatása.

Szokatlan ingerek kizárása.

Dühkitörések figyelmen kívül hagyása, nem megerősítése.

8.1.1. Beilleszkedési nehézség

Az óvodai életben előforduló leggyakoribb problémák

Karaktervonásokból adódó beilleszkedési nehézségek. Bizonyos esetekben olyan kombináció jellemezhet egy embert, amely a környezethez való alkalmazkodást nehezíti.

Ilyenek a "nehéz gyerekek", akik lassan alkalmazkodnak az új helyzethez, alacsony az ingerküszöbük, nagy intenzitású reakciókat adnak, magas az aktivitás szintjük és nehezen alakul ki a biológiai ritmusuk. Szélsőséges érzelmi aktivitás, a váratlan helyzetekre való intenzív negatív reakció jellemzi.

Szociális izoláció, arra a gyermekekre jellemző, aki idejének döntő részét csak és kizárólag szüleivel tölti. Nem jár rendszeresen óvodába, kortársak társaságába, ezért a gyerek nem is képes társas kapcsolatok kiépítésére, nem képes társai viselkedésére adekvát módon reagálni.

Alulszocializált gyermek, akivel többnyire a szülők törődnek a maguk módján, de ők maguk is alulszocializáltak. A normától idegen értékrendet követnek.

Ezek a gyerekek nem követik az udvariasság szabályait. Nem köszönnek, nem kérnek, gyakran impulzívok és önfejűek.

Vélt sérelmeiket azonnal megtorolják, sokszor csúnyán beszélnek, dominanciájuk érvényesítése miatt gyakran keverednek verekezésbe.

A traumán átesett és/vagy érzelmi problémákkal küzdő gyerek. Az ilyen gyerek sokféle tünetet produkálhat, pl. bepisil, esetleg bekakil, tikkell, szorong, fóbiája van, gyakran fáj a feje, hasa, lehangolt, vagy éppen nyugtalan.

Mozgásos nyugtalanság, azaz a túlzott mozgékonyabb többnyire figyelemi nehézséggel együtt jelentkezik. Nem rosszaság. Hátterében elsősorban idegrendszeri éretlenség, működési zavar áll, amit környezeti, családi tényezők is befolyásolnak. Az óvodába való kerüléskor alkalmazkodási nehézségek hamar felismerhetőek.

Rendkívül impulzívan viselkedik; hirtelen, indulatos érzelmi megnyilvánulásai vannak, ami megijeszti társait. Konfliktusos helyzetekre váratlan agresszivitással reagálhat. A játékban nem szeret veszíteni, a kudarctól látványosan „kiakad”.

Nagyon mozgékony, így akaratlanul is sokszor felborogatja a tárgyakat, rombol, zavarja társait a játékban, nem akar eleget tenni a felnőttek kérésének, nehézséget jelent számára az alkalmazkodás, együttműködés, figyelem.

Cél

A tünetek korai felismerése, okok feltárása.

Megfelelő szakember bevonása a személyre szabott terápia megkezdése érdekében.

A gyermek társas kapcsolatainak, viselkedésének pozitív befolyásolása, mindennapjainak élhetőbbé tétele.

Óvodapedagógus feladata

Megfelelő, stressz mentes, érzelmi biztonságot nyújtó környezet kialakítása.

Megfelelő, rugalmas, a gyermek szükségleteit figyelembe vevő napirend kialakítása, személyre szabott fejlesztése.

A gyermek rendszeres óvodába járásának ösztönzése.

A társas kapcsolatok kialakításának elősegítése, játékos tevékenységbe való bevonás segítségével az együttműködő képesség, alkalmazkodó képesség fejlesztése.

Személyes mintaadással viselkedési szabályok, normák közvetítése, gyermek viselkedésébe való beépítés.

Az agresszív megnyilvánulások kezelése, feszültségoldás.

Stressz oldás, a szélsőséges érzelmi megnyilvánulások csendesítése, megszüntetése érdekében.

A szakemberekkel, a családokkal való szoros együttműködés, rendszeres kapcsolattartás.

8.1.2. Magatartási nehézség

A magatartási nehézségek megjelenési formái és okai igen változatosak lehetnek. Kialakulhat másodlagos tünetként, mintegy ráépülve a tanulási nehézség is. Ilyenkor a gyerek az állandó stresszt és kudarcot okozó helyzeteket igyekszik elkerülni, például bohóckodással, hisztivel, vagy a társai ellen irányuló agresszióval.

A magatartási, viselkedési nehézségek okai eredhetnek:

az idegrendszer éretlenségéből,

a családi szocializáció problémákból, (pl.: nem megfelelő anya-gyerek, apa-gyerek kapcsolat, érzelmi elhanyagolás, családon belüli erőszak, stb.).

ha nem megfelelőek, a többségi társadalom számára nem elfogadhatóak a család által közvetített minták.

Cél

A magatartásnehézség okainak minél korábbi feltárása.

A kiváltó okok kezelése, megszüntetése.

A gyermek viselkedésváltozásának, szocializációjának megfelelő technikákkal való elősegítése.

Óvodapedagógus feladata

Az idegrendszer éretlenségéből fakadó magatartási nehézséggel küzdő gyermek részére rendszeresen biztosítson mozgáslehetőséget. Ezzel megelőzhető a másodlagos tünetként kialakuló tanulási nehézség is.

Biztosítson olyan környezetet, játék, és tevékenységlehetőséget, melyben a gyermek sikerélményeket él át.

Alkalmazzon stressz oldó technikákat, melyek segítik a kudarcok feldolgozását.

Segítse a gyermeket a konfliktusok kezelésében.

Segítse elő a gyermek társas kapcsolatainak kialakulását, pozitív fejlődését, empátikus készségét.

Szorosan működjön együtt a családdal, szükség esetén kezdeményezze a családterápiát, vagy a gyermek pszichoterápiás kezelését.

8.1.3. Tanulási nehézségek

Egyértelmű megfogalmazása óvodás korban nem mindig lehetséges, de a rá utaló előjelekkel mindenképpen célirányosan foglalkozni kell. Annál is inkább, mert ebben az esetben döntő hangsúlyt kap a megelőzés.

A gyermek idegrendszerét a fogamzástól az iskolába kerülésig, sőt iskoláskor ideje alatt is számtalan tényező károsíthatja. Az okok széles skálája a tünetek sokféleségét eredményezheti.

A tanulási nehézségek előjelei az óvodáskorban mutatkozhatnak, és jó, ha már akkor felfigyel rá a környezet, mert 3-6 éves korra esik az iskolai készségek kialakulásához szükséges fontos képességsoport, az un. szenzomotoros képességek, és pszichikus funkciók érzékeny periódusa, ekkor fejlődnek a legnagyobb mértékben, ekkor fejleszthetőek a leghatékonyabban.

A tanulási nehézségek kialakulásának okai:

- idegrendszeri sérülés,
- szociokulturális okok,
- neveltetésből eredő hátrányok,
- rossz pedagógiai módszerek,
- a vizuális kultúra túltengése.

A tanulási képességeket meghatározó pszichikus funkciók:

- vizuális észlelés és megkülönböztetés,
- auditív észlelés és megkülönböztetés,
- kinesztetikus érzékelés,
- vizuális és verbális emlékezet,
- figyelem.

A tanulási képességeket meghatározó szenzomotoros képességek:

- testséma,
- finommozgás,
- térbeli, időbeli tájékozódás,
- tér-irány észlelés,
- egyensúlyérzék.

Ezeknek a funkciók, képességek legnagyobb mérvű fejlődése óvodás korra esik, ezért fejlesztésük is ebben az életszakaszban a legcélszerűbb.

Tanulási nehézség előjelei az óvodás korban

Tanulási nehézség előjelei lehetnek, amik a problémát nem bizonyítják, de fel kell figyelni rájuk már az óvodás korban:

- késve indult meg a mozgásfejlődés,
- rendezetlen, bizonytalan mozgás-egyensúly-, (bizonytalanul mozog a lépcsőn, után lépéssel közlekedik; gyakran megbotlik, elesik, nehezen tanul meg kerékpározni,)
- térorientációs és testséma problémák (nem tudja, megkülönbözteti az irányokat)
- kialakulatlan oldaliság,
- figyelmetlenség, ami egy belső rendezetlenségből, az egymásutánosság felfogásának nehézségéből fakad,
- rossz ceruzafogás, finommozgási nehézségek,
- elmaradott rajzsint, kusza rajzok, a rajzolás elutasítása,
- megkéssett beszédfejlődés,
- artikulációs problémák, beszédhibák,
- ritmusérzék zavara (mondókákat, dalokat nem szívesen tanul, de az őt érdeklő dolgokat hamar megjegyzi)
- nem szereti a memória, puzzle játékokat stb.

A tanulási nehézségek a kudarcélmények miatt a gyermeket szorongóvá, visszahúzódóvá, de agresszívvá is tehetik a későbbiek folyamán.

8.2. A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

A tanulási nehézség kialakulás tekintetében külön figyelmet igényelnek a rendezetlen, kedvezőtlen családi háttérből, szociokulturális közegből érkező gyermekek.

A környezetkárosító hatása megnyilvánulhat:

- a testi fejlődésben,
- az értelmi fejlődésben,
- az érzelmi élet zavarában,
- az erkölcsi élet zavarában.

A környezeti ártalom okai:

- ingerszegény környezet,
- elhanyagoltság,
- hibás nevelés,
- a család rossz anyagi helyzete.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek életében a legfőbb problémák, amelyek kihatnak későbbi tanulmányaikra:

- a család életének strukturátlansága, időfogalom nem vagy alig alakult ki,
- hiányos szókincs, gyenge beszédképesség,
- írás-olvasás élmény hiánya (nincs otthon könyv, mesekönyv, regény, képeskönyv, ceruza, papír, sohasem rajzolt még stb.),
- kialakulatlan, helytelen testkultúra,
- elhanyagoló szülői magatartás, (a gyermek egymaga ül a televízió, számítógép előtt, nem hasznosan töltik el a szabadidejüket, pl. kirándulással, meseolvasással, közös játékkal stb.).

Cél

Az előjelek mielőbbi felismerése, okok feltárása.

A hátrányos, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szociokulturális hátrányainak csökkentése, a családokkal való szoros együttműködés kialakítása.

Az iskoláskorra kitolódó tanulási zavarok megelőzése.

Óvodapedagógus feladata

A megelőzés érdekében figyeljen a gyermekek rendszeres óvodába járására, különös tekintettel a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre.

Biztosítson megfelelő szocializációs körülményeket, nyugodt, strukturált napirendet, inger gazdag légkört a csoportban.

Folyamatosan vonja be a gyermeket minden tevékenységbe, apróbb kihívásba, ezzel elősegítve a sikerélmény átélésének lehetőségét, ezzel csökkentve a tanulási nehézség kialakulását, vagy annak súlyosságát.

A fejlesztést az életkori sajátosságok figyelembevételével, a **játék** segítségével valósítsa meg. A fejlesztő játékokat és tevékenységeket a gyermek mindennapjaiba építse be.

A fejlesztő foglalkozást egyénre szabottan, a gyermek képességeinek ismeretében tervezze.

Biztosítson minél több lehetőséget a mozgásos játékokban való részvételre (téri viszonyok, testséma, egyensúly fejlődésének elősegítése).

Intenzíven vonja be a gyermeket az éneklésbe, verselésbe, mesehallgatásba – (emlékezet, figyelem, fantázia, sorrendiség, szókincs, ritmusérzék fejlesztés).

Segítse elő a gyermek társas készségeinek fejlődését (pl.: társas- és kártyajátékok, melyek egyúttal fejlesztik a logikát a finommotorikát, az irányok megismerését stb.).

8.3. Kiemelten tehetséges gyermek

Kiemelten tehetséges gyermek az a gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelhető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

A kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése, komplex személyiségfejlesztés.

Minden óvodás korú gyermek tehetségsíra. Ezen tehetségigéretet jelzesszerűek. Célunk, hogy a lehetőségek tárházával feltárjuk erős oldalait, gyenge oldalait fejlesztéssel kompenzáljuk.

Óvodai környezetben minden tevékenységnek befogadó jellegűnek kell lennie, mindenki számára elérhetővé tehető, és teendő a kiemelkedő teljesítmény. Tevékenység-, és nem teljesítmény alapú a hatékony tehetséggondozás.

A tehetség különleges adottságok, képességek megléte, mely érték az egyénnek, érték a környezetnek. A tehetséges gyermek is különleges, sajátos nevelést igényel.

Cél

- Az adottságok, képességek felismerése, kibontakoztatása.
- A gyermek szabadon használhassa képességeit, adottságait.
- A kiemelkedő képességű gyermekekben tudatosodjon személyiségük sajátos adottsága, speciális képessége a reális énkép kialakulása mellett.
- Kreativitásuk, személyiségük optimálisan fejlődjön.
- Tehetségigéretet elkallódásának megelőzése.
- Tehetséges gyermek erős oldalának támogatása, gyengébb területek kiegyenlítése.

Óvodapedagógus feladata

Felismerni a kreatív gyermekeket és gondozni a tehetségsírákat óvodai keretek között.

Bátorító nevelés szem előtt tartva, motiválni kreativitásukat.

Kielégíteni szükségleteiket: megismerési, elfogadási, alkotási vágyaikat.

Önmagára találtatás, hogy megbirkózzon a feladatok sokszínűségével.

Harmonikus fejlesztés.

Segíteni őket a különböző helyzetekben, minél több lehetőséget kell biztosítani szakemberek bevonásával, képességek kibontakoztatására.

A szülők tájékoztatása, aktív bevonása a tehetséggondozásban.

Szülőknek való tanácsadás, ötlet adás a tehetség kibontakoztatásának elősegítésére.

A tehetséges gyermek erős oldalának támogatása, gyenge oldalának fejlesztése, kompenzálása.

Változatos tevékenységi lehetőségek biztosítása, mely kihívás a gyermek számára.

A tehetség kibontakoztatásához szükséges feltételek megteremtése.

A tehetségek kibontakoztatásához szükséges megfelelő feltételek biztosítása pl. az ingergazdag környezet, az önálló felfedezés lehetőségének, és a tanulási utaknak a biztosítása.

Helyes pedagógiai attitűd, a gyermek és a társak irányába.

Az adottságok, képességek folyamatos fejlesztése.

A gyermek egy-egy területen rengeteg ismeretanyagot halmoz fel. Segítenünk kell, hogy ezeket elmélyíteni tudja. Nem célunk, hogy korán „kis tudóst” neveljünk belőle, hanem hogy a sokféle dolgot megismerve, széles látókör biztosítása, széles spektrum megmutatása.

Vegyük körül őket minél több lehetőséggel, amelyekből tanulhatnak, a játék mindenekfelett, fontos tárgyi feltételek biztosítása, logikai szellemi játékok. Esetlegesen gyermek tehetségével összefüggő gyenge területek kiegyenlítése kerülhetnek.

Módszer

Óvodánkban a tehetség ígéretes gyermekek fejlesztése az óvodai csoportban, a napi tevékenységekbe ágyazva, komplexen tevékenykedtetve valósul meg.

Az óvodapedagógus a kreativitást fejlesztő feladatokat, többletismereteket a mindennapi tervezett cselekvéses helyzetekbe építi bele. A gyermekek szabadon dönthetnek, részt kívánnak-e venni a felkínált tevékenységekben.

Ezek a tanulási helyzetek nyitottak, bármikor elérhetőek, de a kilépés lehetősége is biztosított a gyermekek számára. Az óvodapedagógus szerepe, hogy észre vegye, támogassa, és komplex ismeretekhez juttassa a gyermekeket, hagyja kalandozni a tudomány világában.

A mindennapos tervezett cselekvéses helyzeteken felül maximálisan kihasználja az óvodapedagógus a spontán adódó, játékba ágyazott helyzeteket is, amik kiválóan alkalmasak a gyermek megismerésére és az erre épülő egyéni fejlesztésre.

Tehetség területek:

Gardneri logikai – matematikai, nyelvi, testi- kinezetikus, térbeli, zenei, interperszonális, intraperszonális területek.

Az óvodapedagógusnak az a szerepe, hogy észrevegye, támogassa, és komplex ismeretekhez juttassa a gyermekeket, hagyja kalandozni a tudomány világában, a játékosság elvét szem előtt tartva. A gondozás egész nevelési évben folyamatos a gyermekek számára. A gyermekeket fejlettségi szintjüket figyelembe véve bevonja őket a nevelés – oktatás és a tanulás- tanítás tervezésébe. Épít a szociális tanulásban rejlő lehetőségekre.

Nagyon fontosnak tartjuk a gyermeket hajtó belső motivációját, de a külső motiváció tervezése is elengedhetetlen. Minden gyermeknek, felkínáljuk a szabad választás lehetőségét. Ez azt jelenti, hogy a gyermekek szabadon dönthetnek arról, részt kívánnak-e venni a felkínált foglalkozásokon, vagy nem.

A mindennapos tervezett cselekvéses helyzeteken felül maximálisan kihasználja az óvodapedagógus a spontán adódó, játékba ágyazott helyzeteket is, amik kiválóan alkalmasak az egyéni fejlesztéshez.

A tárgyi feltételek biztosítása a tehetséggondozásban

Zenei tevékenységekhez sokféle ütős-és ritmushangszer, csengettyűk várják a gyerekeket, de kipróbálhatják megszólaltatni a furulyát,

Megfigyelésekhez, kísérletezéshez nagyítók,

A nagyvilág megismeréshez, természeti környezetünkben való kutakodáshoz földgömböt, térképeket, érdekes könyveket, CD-ket használhatnak a gyerekek.

Logikájuk, gondolkodásuk, képességeik fejlesztéséhez változatos fejlesztőjátékok állnak a rendelkezésükre.

Improvizációhoz, dramatikus-és szerepjátékhoz, bábozáshoz különböző színű és méretű anyagokat, jelmezeket, fej-kesztyű és ujj bábokat, paravánt vehetnek igénybe a gyerekek.

Ábrázolás -kézimunka- művészi tevékenységek gyakorlásához változatos, jó minőségű írószerek, rajzeszközök, festékek, pasztellkréta, üvegfestékek, különleges rajz-és kartonpapírok, dekor termékek, fonalak, anyagok stb. áll a gyerekek rendelkezésére.

Ezeket a tárgyi feltételeket a gyerekek az adott témakör feldolgozása során változatosan használhatják, segítségükkel ismereteiket, készségeiket sokrétűen bővíthetik, fejleszthetik, a különböző eszközök változatos, átlagtól eltérő használata során kreativitásuk szárnyalhat, tehetséget mutató területükön nagymértékben fejlődhetnek, belső késztetésből fakadó kíváncsiságukat maximálisan kielégíthetik.

„Minden gyermekben megvan a cselekvési vágy és a világmindenség megismerésének igénye, csak annak kibontakoztatását kell elősegíteni”.

(Maria Montessori)

8.4. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek nevelése

A cukorbetegség, vagy más néven diabétesz egy anyagcserezavar, amelyben a szénhidrátok hasznosítása szenved zavart.

1-es típusú diabétesz: ebben az esetben a hasnyálmirigy nem termel inzulint, így külsőleg kell bevinni a szervezetbe. Az 1-es típusú diabétesz általában genetikai okokra vezethető vissza. A napi többszöri vércukormérés, inzulin beadás, szénhidrátszegény diéta betartása nehézséget okoz a gyermekek számára. Ezért a környezetet az óvodát is szükséges felkészíteni ennek elfogadására, és a betegséghez kapcsolódó teendőkre.

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek: az a gyermek, akinek egészségügyi ellátása az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 89. §-a szerinti általános járóbetegszakellátásban vagy az Eütv. 91. §-a szerinti általános fekvőbetegszakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben, tanévben a harminchat nevelési napot, tanítási napot várhatóan meghaladja, és emiatt az óvodai nevelésben a 8. § (2) bekezdése szerinti formában nem tud részt venni, illetve tankötelezettségét iskolába járással nem tudja teljesíteni, tehát, a szakorvos véleménye alapján várhatóan 36 nevelési napot, 36 tanítási napot egészségügyi (járó -vagy fekvőbetegellátás) ellátásban részesülő tanuló, aki emiatt nem tud óvodába vagy iskolába járni.

Az igazgató feladatai

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 62. § (1a) A nevelési-oktatási intézmény, igazgatója a 14 évnél fiatalabb 1-es típusú diabéteszrel élő gyermek, részére abban az időtartamban, amikor az óvoda, felügyelete alatt áll, az 1-es típusú diabéteszrel élő gyermek, tanuló szülőjének, más törvényes képviselőjének kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján az (1b)–(1e) bekezdés szerinti speciális ellátást biztosítja.

(1b) Az intézmény igazgatója a pedagógus vagy érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottja számára az (1a) bekezdés szerinti esetben és módon előírhatja

a vércukorszint szükség szerinti mérését,

szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadását.

(1c) A nevelési-oktatási intézmény igazgatója az (1b) bekezdés szerinti feladat ellátását

olyan pedagógus vagy legalább érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy útján biztosítja, aki a hivatal által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló szakmai továbbképzésen részt vett, és aki a speciális ellátásban való részvételt vállalja, vagy iskolaorvos vagy iskolavédőnök útján biztosítja.

(1d) A szülő, más törvényes képviselő az (1a) bekezdés szerinti kérelmét az Eütv. 15. § (5) bekezdésével összhangban megtett formában nyújtja be.

(1e) Az intézmény igazgatója az e § szerinti esetkörben egy esetleges rosszullét esetén az Eütv.-vel összhangban álló speciális ellátási eljárásrendet alakít ki.

A feladatot ellátó pedagógus feladata

Az ellátás formája vércukormérés az orvosi előírás alapján az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadása.

A fokozott kockázatú allergiás gyermek ellátása az óvodában

Kiemelt figyelmet kapnak az anafilaxiás rizikójú allergiások az óvodákban. A köznevelési intézménynek biztosítani kell gyermekek, tanulók egészségének megőrzésére fordított fokozott

figyelmet. Ez a változtatás azért jelentős, mert jogalapot ad és egyértelmű irányt jelöl ki a már diagnosztizált anafilaxiás gyermekek intézményi létének és biztonságának érdekében. Ők azok a gyerekek, akiknél mindig van az esetleges anafilaxiás reakciót visszafordító, adrenalin hatóanyagú injektor, szüleik pedig pontosan informálni tudják az intézményt arról, milyen óvintézkedéseket kell megtenni annak érdekében, hogy a gyerek ne érintkezzen az allergénnel.

A jogszabály módosítás értelmében az igazgató:

- kötelesek egyrészt felvenni a diagnosztizált allergiás gyerekeket az intézményekbe,
- másrészt biztosítaniuk kell a tudottan allergiás gyerekek számára a biztonságos körülményeket.

Az anafilaxiás túlérzékenységi reakció akár percekben belül fulladáshoz, szívmegálláshoz vezethet, ám ezt a reakciót vissza lehet fordítani az adrenalin hatóanyagot tartalmazó Epipen injekciós tollal, amelynek használata másodpercek alatt elsajátítható. Az autoinjektorból a súlyos allergiában szenvedőknek kettőt kell mindig maguknál tartani.

8.5. A nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatok

„A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését társadalmi integrálását, és, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.” (ÓNOAP – Óvodakép 8.)

Óvodánk a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldre való kötődés alapja. Lehetőséget biztosítunk arra is, hogy a menekült/bevándorló családok, illetve a vegyes ajkú családok is egyaránt megismerjék, és tisztelhesék saját népük hagyományait, szokásait a békés egymás mellett élés szellemében. A multikulturális szemlélet a mai korban elengedhetetlen kiváltképp a pedagógusoknak kell ebben jó példát mutatni.

Célunk: hogy amennyiben más nemzethez tartozó, illetve vegyes ajkú család gyermeke nevelkedik intézményünkben, a gyermekek hazánk nevelési feladatainak, társadalmunk szokás-szabályrendszerének megfelelően, ugyanakkor saját népének szokásait is figyelembe véve, azt ápolva, közös értékrendet létrehozva, egészséges személyiségfejlődést biztosítsunk számára.

Feladataink:

- a más nemzethez, nemzetiséghez tartozó, illetve vegyes ajkú gyermekek szülőföldjének, szokásainak megismerése,
- közösségi nevelés során a gyermekek közös nevelése, az egyéni értékek figyelembevételével,
- az esetleges vallási- táplálkozási- illetve egyéb betartható speciális igény figyelembevétele.

Sikerkritérium: valamennyi más nemzethez, nemzetiséghez tartozó, illetve vegyes családból érkező gyermek kiegyensúlyozottan fejlődik, saját kultúráját ápolva, a befogadó ország kultúrájának tiszteletben tartása, szokásrendjének betartása mellett.

8.6. A szociális hátrányok csökkentését segítő tevékenységek

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek az a gyermek, aki esetében a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 67/A§ (1)-(2). bekezdése alapján a gyámhatóság megállapítja azt.

Az óvoda nagymértékben hozzájárulhat ahhoz, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek esélyei egyenlők legyenek a kortársaikéval. A sikeres iskolakezdéshez nélkülözhetetlen alapvető készségek megfelelő fejlesztésének színtere az óvoda, ahol – az agyi érési folyamatok lezárulásáig – megterhelés nélkül, játékos eszközökkel és módszerekkel hatékonyan tudunk fejleszteni. Kiemelt jelentősége van a szülőkkel történő együttműködésnek, mely a kölcsönös tisztelet alapján

valósítható meg. Az együttműködés során az óvodapedagógusoknak és a fejlesztő pedagógusnak – helyzetüknél és képzettségüknél fogva – kiemelt szerepük és felelősségük van. Gyermkeink szociokulturális háttere színes képet mutat.

Alapelvünk

A gyermekek mindenképp álló érdekének szem előtt tartása, a gyermeki jogok védelme. A gyermekvédelem 3-7 éves korban a gyermek (életkori) kiszolgáltatottsága miatt minden gyermekre vonatkozik.

Célunk: Segítségnyújtás a hátrányos helyzet megszüntetése érdekében. Veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése.

- Az óvoda körzetében élő valamennyi 3-7 éves HHH gyermek rendszeresen járjon óvodába, ahol megfelelő minőségű óvodáztatással, tudatos óvodai nevelő-fejlesztő munkával biztosítjuk a gyermekek iskolai sikerességét, egyenlő esélyt az iskolakezdéshez.
- Az intézményen belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.
- A gyermekek differenciált fejlesztése egyéni képességeik figyelembe vételével.
- Együttműködő partneri kapcsolat kiépítése - a szülői házzal, a HÍD Szociális Család és Gyermejkölési Szolgálat és Központtal, Szakmai és Szakszolgálatokkal, Általános Iskolával, Civilszervezetekkel – annak érdekében, hogy a gyermekek sokoldalú fejlesztése, szociális támogatása sikeresen valósuljon meg.
- Gyermekközpontú, családorientált szemlélet kialakítása.

Óvodán belüli feladatunk

- Elősegíteni minden HH/HHH gyermek beóvodáztatását
Minden gyermekre kiterjedő prevenció (gyermek és a családi háttér megismerése).
Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek azonosítása a jogszabálynak megfelelően.
Az integráció megvalósításához a csoportszervezés során a megfelelő arányok betartása.
Szegregációmentesség biztosítása.
Változatos módszerekkel egyéni, differenciált készség- és képességfejlesztés, egyénre tervezetten, mérések alapján, a gyermek fejlődésének folyamatos nyomon követésével.
A hátrányok csökkentésére törekvés, az egyenlő hozzáférés biztosítása. (eszközök, lehetőségek, tevékenységek).
Minél több közösen megélt élmény biztosítása.
Esélyegyenlőség megteremtése.
Az óvoda világát nehezen elfogadó, illetve együtt nem működő, esetleg gyermeküket is elhanyagoló családokkal való – együttműködésre készítő – kapcsolattartás.

Óvodán kívüli feladatunk (hátrányos és veszélyeztetett helyzetben)

- Jelzés és együttműködési a gyermekvédelmi partnerekkel (pedagógiai szakszolgálatok, társintézmények, egészségügyi hálózat, hatóságok.).

Alkalmazott módszerek, eljárások:

- differenciálás,
- egyéni- és mikrocsoportos foglalkoztatás, kooperatív technikák,
- projekt módszer,
- IKT.

Pedagógiai lehetőségek

Pótló, korrigáló nevelés: nagyobb odafigyeléssel, egyéni fejlesztéssel, fejlesztőpedagógus, óvodapszichológus, logopédus bevonásával.

Egyéni fejlesztési terv készítése.

Szakszolgálathoz irányítás.

Szociális lehetőségek.

Étkezési támogatás.

Tájékoztatás az önkormányzati szociális támogatási lehetőségekről.

A hátrányos helyzet leggyakoribb okai:

- Környezeti okok (lakhely, lakókörnyezet, negatív hatású szociokulturális környezet).
- A család anyagi és egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete és életvitele, értékrendje (gyermek és/vagy a szülő egészségi állapota, 3 vagy több gyermek, több generáció együttélése, Nevelési hiányosságok: kettős nevelés, felügyelet és gondozás hiánya, helytelen bánásmód (brutalitás), érzelmi sivárság, közömbösség, könnyelmű, felelőtlen életvitel, bűnöző családi háttér, szülők iskolázatlansága).
- Anyagi okok (munkanélküliség, létminimum alatti 1 főre jutó jövedelem, a szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen, a kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik).
- A gyermek egészségügyi állapota,
 - születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékosság,
 - mozgáskorlátozottság,
 - érzékszervi károsodás (látás, hallás, stb.),
 - tartós betegség,
 - idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyermek),
 - higiénés hiányosságok,
 - értelmileg, érzelmileg visszamaradt.

8.7. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az egyenlő bánásmód a negatív diszkrimináció tilalmát jelenti, az esélyegyenlőség fogalma ennél tágabb

- diszkrimináció tilalma: a károsodáson alapuló hátrányos megkülönböztetéssel száll szembe.
- az egyenlő esélyek megteremtése: azzal a kiinduló helyzetben rejlő egyenlőtlenséggel veszi fel a harcot, amely csökkenti a hátrányban lévő emberek lehetőségeit a társadalmi életben.
- a pozitív megkülönböztetés: előnyben részesítő bánásmód.

Alapelvek

- Igazi esélyegyenlőség csak akkor lehetséges, ha az egyenlő jogokon túl a gyerekek kiinduló helyzete is hasonló.
- Pozitív diszkrimináció, a megkülönböztetett bánásmód, a különleges előnyök biztosítása is szükséges, hogy a hátrányok újratermelődése csökkenjen.
- Nem szabad, hogy a különbségek hátránnyá váljanak. Vonatkozik ez minden kiemelt figyelmet igénylő gyermekre (SNI, BTMN, HHH, HH, tehetséges gyermek).
- Minden gyermeknek joga van a korának, képességeinek megfelelő, más, vele hasonló adottságú személyekkel azonos színvonalú nevelésben részesülni.

Célok

- Egyenlő bánásmód követelményeinek megtartása.
- Egyenlőtlenségek mérséklése.

- Diszkrimináció és szegregáció mentesség.
- A gyermekek egészséges életvitelének, biztonságos, harmonikus fejlődésének biztosítása, az egyéni és eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- A különbözőség tiszteletben tartása, elfogadása, melynek eredményeképpen kölcsönös együttműködés alakul ki a játékon és a különböző érzelmek gazdag, életkornak megfelelő hagyományokat ápoló tevékenységeken keresztül.
- A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek felkarolása, segítése, részképesség zavarainak kialakulásának megelőzése, fejlesztése.
- A gyermek saját szükségleteihez igazodó élmény-, tapasztalatszerzési lehetőségek felkínálása, ami segíti a befogadást, átmenetet.

Feladataink

- Beóvodáztatásnál a fenntartóval közösen figyelni, hogy a hátrányos helyzetű gyermekeket beírassák szüleik 3 éves korukban az óvodába.
- A gyermekek egyéni fejlődésének, fejlesztési lehetőségeinek figyelembevételével az óvodai nevelés differenciált tervezése, szervezése.
- Fontos a prevenció: a nevelés, fejlesztés során az egyik feladat a gyermekek állapotromlásának megelőzése, az esetleg kialakuló rendellenességek kiküszöbölése. Feladat a másodlagos személyiség- vagy viselkedészavarok kialakulásának megelőzése.
- A gyermekek számára komplex, a fejlődés irányába mutató, nevelőkörnyezetet biztosítunk. Ennek megvalósításához elengedhetetlen az óvodapedagógusok, a speciális szakemberek, a szülők, a technikai alkalmazottak feladatorientált együttműködése.
- A hátrányos helyzetű, a sérült és a tehetséges gyermekek csoportok közötti arányos elosztása.
- Kapcsolattartás a jelzőrendszer tagjaival.
- Óvodába lépéskor anamnézis felvétele, majd minden év elején komplex állapotfelmérés (pl. "Difer", „Kanizsa teszt”..., megfigyelésen alapuló mérések).
- Méréseken, megfigyelésen alapuló egyéni, differenciált fejlesztés.
- Gyermekek fejlődésének nyomon követése, szülők rendszeres tájékoztatása.
- Személyre szabott beszoktatás.
- Másság elfogadására nevelés.
- Egyéni bánásmód érvényesítése.
- Elérhető célok, feladatok megfogalmazása.
- Kirekesztettség elkerülése.
- A családdal való elfogadó, partneri kapcsolat kialakítása.
- Az érzelmi nevelés területén a nyelvi képesség, a kommunikáció fejlesztése. Erkölcsi kulturális értékek megismertetése, a magán tulajdon tiszteletben tartása.
- Munkánk során figyelembe kell venni a gyermekek és a gyermekközösségek eltérő kulturális, illetve társadalmi háttéréből adódó sajátosságokat.
- Az együttműködést, közösségi kapcsolatokat és érzelmeket erősítő helyzeteket teremteni, módszereket alkalmazni az óvodai és óvodán kívüli tevékenységek során.

8.8. Dokumentáció - Egyéni fejlesztési terv

A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek fejlődésének dokumentálásához egyéni fejlesztési tervet kell készíteni. Amennyiben a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján a diagnózis BNO kóddal szerepel, a fejlesztési tervet gyógypedagógus készíti el a Tű 365. sz. Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció egyéni fejlődési lap nyomtatványon. Amennyiben BNO besorolás nem szerepel a diagnózisban, óvodapedagógus készít egyéni fejlesztési tervet.

Tartalma

- Gyermek neve, születési ideje
- Óvodai felvétel ideje
- Szakértői bizottság megnevezése, a szakvélemény dátuma, felülvizsgálat ideje
- Diagnózis, vizsgálati eredmények
- Fejlesztendő területek
- Fejlesztési ütemterv havi bontásban
- Az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez:
- A fejlesztésük a megfelelő területeken valósuljon meg
- A sajátos nevelési igényű gyermeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl
- A rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások váljanak a mindennapi nevelőmunka tartalmi elemeivé.
- A sajátos nevelési igény a szokásostól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése. A differenciálás az a folyamat, amely során a pedagógus a fejlesztési folyamatot az egyes gyermekek egyéni szükségleteihez igazítja.

Az egyénekhez igazodás – a sajátos nevelési igényű gyermekek jelenlététől függetlenül – a csoport valamennyi tagjának kedvező. Törekedni kell a gyermekekhez legjobban illeszkedő eljárások megvalósítására.

9. Gyermekvédelmi tevékenységünk

Óvodásaink közül néhányan nagyon jó, néhányan rossz, a többségük átlagos szociokulturális környezetből kerül óvodába. Ennek figyelembevételével kell meghatározni óvodánk gyermekvédelmi feladatait.

Legfontosabb tennivalónk a gyermekek jogairól szóló törvény betartása.

Alapelvek:

- Minden esetben a gyermekek érdekeit kell képviselni és ezt semmilyen más érdek nem előzheti meg.
- Minden megkülönböztetés nélkül kell a gyerekek részére a jogokat biztosítani.
- Mindig azt a jogot kell alkalmazni, ami a gyermekre nézve előnyösebb.

Ezeket a szempontokat figyelembe véve fontos feladatunk az egyéni sorsokkal való törődés.

Célunk:

Minden évben felmérjük és rendszeresen figyeljük gyermekeink szociális és anyagi hátterét, annak érdekében, hogy kiszűrjük a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket.

Az óvoda kötelezettségei:

- Amennyiben a szülő óvodáztatási támogatásra jogosult, az óvoda jelzéssel él az önkormányzat felé.
- A gyermek fejlődését veszélyeztető okok észlelésekor az óvoda igyekszik az okok feltárására, szükség esetén intézkedést kezdeményez a gyermekjóléti szolgálat felé.
- Együttműködik a családdal a gyermek személyiségének fejlesztésében.
- A szociálisan hátrányos helyzetű gyermek részére biztosítja a differenciált fejlesztést, egyéni hátrányok csökkentését.
- Együttműködik az óvodán kívüli szervezetekkel.
- Beiratkozáskor törekszik a hátrányos helyzetű gyermekek arányos elosztására a csoportok között.
- Szeretetteljes légkörben igyekszik elősegíteni az intézményes nevelésbe való beilleszkedést

- Egyéni beszélgetésen tanácsadással segíti a szülőket a gyermekük számára legmegfelelőbb iskolai osztály választásához.

Területei:

- megelőzés
- gondozás
- utógondozás

Szükséges a figyelemmel kísérés, ill. az intézkedés megtétele amennyiben az alábbiakat tapasztaljuk:

- elhanyagoló nevelés,
- testi-lelki bántalmazás,
- anyagi nehézség,
- rossz szociokulturális háttér,
- anyagi nehézségek,
- szülő vagy gyermek egészségügyi problémái,
- a gyermek pihenése nincs biztosítva,
- alkoholfogyasztás, drog a családban,

9.1. Kompetencia szintek a gyermekvédelem területén

1. szint: Az óvodapedagógusok szintje

- A **veszélyeztetettséget észlelő és jelző** rendszer első lépcsőfoka. Az óvodapedagógusoknak elsőként adódik alkalmuk a **gyermekek és a szülők jelzéseinek fogadására**; a hátrányos vagy veszélyeztetett helyzet felfedezése. Tapintatosan keressük a tünetek kiváltó okait, lehetőségeinkhez képest törekszünk azok megszüntetésére probléma megelőző és problémakezelő módon.
- **Érzékenyen figyelünk a gyermekek, családok problémáira**, minden gyermek számára biztosítjuk az egészséges személyiségfejlés feltételeit.

Feladatok:

- Elősegítjük a hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését és a rendszeres óvodába járást.
- Biztosítjuk a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő-óvó intézkedésre javaslatot teszünk.
- Indokolt esetben tájékoztatjuk a szülőket a törvényben meghatározott pénzbeli és természetbeni ellátások megállapításáról
- A problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket és okokat felismerjük, és szükség esetén szakember segítségét kérjük.
- A feltáró munka után a felzárkóztatást, tehetséggondozást megtervezük, megvalósítjuk (a gyermekek fejlődési lapjain erről folyamatosan feljegyzést készítünk).
- A szülőkkel megfelelő, együttműködő kapcsolatot alakítunk ki.
- Szülői értekezleteket, fogadóórákat tartunk (családi beszélgetések).
- Együttműködünk a gyermekvédelmi felelőssel, rendszeresen tájékoztatjuk tapasztalatainkról.

2. szint: A gyermekvédelmi felelős szintje

- A pedagógusoktól beérkező információk gyűjtése itt zajlik; a meglévő információk alapján a **gyermekvédelmi felelősnek lehetősége nyílik a tanácsadásra**, a hátrányos helyzetben lévő szülők felé; illetve a **kapcsolat felvételére a család- és gyermekjóléti szolgálattal**.

Feladatok:

- A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkát az adott évre.
- Nyilvántartja a hátrányos helyzetű gyermekeket. Szükség esetén javasolja a szülőnek, hogy keresse fel a HÍD Szociális Család és Gyermekjóléti Szolgálat és Központot.

- A fogadóórák alkalmával a szülők rendelkezésére áll a felmerülő problémák és kérések megoldásában.
- A segélykérő lapok kitöltéséhez segítséget ad, javaslatokat készít az óvodapedagógusokkal együtt.
- Folyamatos kapcsolatot tart az óvodapedagógusokkal, óvodaigazgatóval.
- Együttműködik az óvodapszichológussal.
- A nevelés év végén beszámolót készít az éves munkáról.
- Kapcsolatfelvétel- és kapcsolattartás a Pedagógiai Szakszolgálattal és a Gyermek- és családvédelmi Központtal.
- Rendszeresen tájékozódik a gyermekvédelemmel kapcsolatos legújabb törvénymódosításokról, és ezekről kollégáit folyamatosan informálja.

3. szint: Az óvodaigazgató szintje

- Az óvodaigazgató **irányítja és ellenőrzi** az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát. Érvényesíti a gyermekek mindenekfelett álló érdekeit, és ennek betartását ellenőrzi. Az óvodaigazgató **felveszi a kapcsolatot** az illetékes gyermekjóléti és gyermekvédelmi szervezetekkel, szakemberekkel.

Feladatok:

- segíti a gyermekvédelmi felelős munkáját, gondoskodik a továbbképzéséről;
- biztosítja a gyermekvédelemhez szükséges feltételeket;
- évente egy alkalommal értékeli a gyermekvédelmi munkát;
- a törvényben meghatározott pénzbeli és természetbeni ellátások kezdeményezéséről a gyermekvédelmi felelőssel és a családokkal, pedagógusokkal, óvodatitkárokkal folyamatosan egyeztet, és a megfelelő intézkedéseket megteszi;
- tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi felelős személyéről, és a Gyermek- és családvédelmi Központ elérhetőségéről;
- segítségére van a szülőknek problémáik megelőzésében és megoldásában.

Rendszeresen tájékozódik a gyermekvédelemmel kapcsolatos legújabb törvénymódosításokról, és ezekről kollégáit folyamatosan informálja.

4. szint: Fenntartó, Jegyző

Budakeszi Önkormányzata a törvények és rendeletek előírásai szerint támogatja a település óvodáit és családokat.

Ennek formái:

- Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
- Étkeztetési támogatás

A **jegyző** felügyeli, illetve nyomon követi az óvodakötelesek óvodáztatását, beiskolázását, intézkedést rendel el, gyermekvédelmi szempontból, vagy tartós, igazolatlan hiányzás esetén.

A gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látják el a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében

- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók:
 - a védőnői szolgálat,
 - a házi orvos,
 - a házi gyermekorvos,
- a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók:
 - a család- és gyermekvédelmi szolgálat, amely segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását,
 - a közoktatási intézmények, különösen a nevelési-oktatási intézmények és a szakszolgálatok.

Ezen intézmények és személyek **kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén** a gyermekjóléti szolgálatnál. A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a **veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek egymással együttműködni** és egymást kölcsönösen tájékoztatni, mindeközben **betartják a pedagógusok etikai normáit és a hatályos jogszabályokat.**

9.2. Óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás

15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről:

„25.§ (1) Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújt a köznevelési intézménybe járó gyermeknek, a gyermek családjának és a köznevelési intézmény pedagógusainak.

(2) Az óvodai és iskolai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végez, valamint gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat lát el. Ennek keretében segíti

a) a gyermeket a korának megfelelő nevelésbe és oktatásba való beilleszkedéséhez, valamint tanulmányi kötelezettségei teljesítéséhez szükséges kompetenciái fejlesztésében,

b) a gyermeket a tanulmányi előmeneteléhez, későbbi munkavállalásához kapcsolódó lehetőségei kibontakozásában,

c) a gyermek tanulmányi kötelezettségeinek teljesítését akadályozó tényezők észlelését és feltárását,

d) a gyermek családját a gyermek óvodai és iskolai életét érintő kérdésekben, valamint nevelési problémák esetén a gyermeket és a családot a közöttük lévő konfliktus feloldásában,

e) prevenció eszköz alkalmazásával a gyermek veszélyeztetettségének kiszűrését és

f) a jelzőrendszer működését.

(3) Ha a köznevelési intézmény foglalkoztat gyermek- és ifjúságvédelmi felelőst, az intézményt érintő gyermekvédelmi feladatokat az óvodai és iskolai szociális segítő a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel együttműködésben látja el.”

- Az intézményben nyújtott szociális szolgáltatás során (kérés esetén, ha szükség van rá,) eljáró szociális segítő, -amennyiben és amikor a gyermekkel közvetlenül foglalkozik- az egyéni szociális szolgáltatások megvalósításának ideje alatt a gyermek felügyeletéről maga gondoskodik. A szociális segítő a HÍD Szociális Család és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ alkalmazásában áll, akivel rendszeresen kapcsolatot tartunk

Együttműködéséről részletesen óvodánk Szervezeti és Működési Szabályzata rendelkezik.

10. Az óvodai nevelés tervezése, dokumentumok

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését, fejlesztését, fejlődésük nyomon követését, különböző **kötelező dokumentumok**, továbbá az óvodapedagógusok által készített **feljegyzések** tartalmazzák.

Az intézmény szakmai dokumentációs rendszerének felépítése:

Az óvodai nevelés országos alapprogramja

↓

Az alapprogram alapján a helyi sajátosságok figyelembevételével megalkotott Pedagógiai Program

↓

Értékelési - Teljesítményértékelési – Szabályzat

↓

Éves munkaterv

↓

Óvodai csoportnapló, nevelési tervek, tematikus, illetve projekt jellegű tervezés, személyiség lapok, a gyermek fejlettségének nyomon követéséről szóló dokumentumok.

2024 szeptember 1-től az adminisztrációs feladatainkat az oviKréta erre kialakított felületén végezzük!

A program megvalósulásának ellenőrzését, értékelését szakaszoljuk, a félévi – éves értékeléssel

együtt végezzük.

Az éves munkaterv az előző nevelési év eredményeinek, hiányosságainak számbavételével készül. A tervben leírtak megvalósulását időszakonként és év végén értékeljük.

A nyári élet megtervezése, megszervezése intézményi szinten történik, mely mindegyik csoportnaplóba belekerül. Az iskolai nyári szünethez igazodva, a nyári időszakra készül, tartalmazza a javasolt nevelési célokat, -feladatokat, a javasolt fejlesztési célokat, -feladatokat, a javasolt tevékenységeket. Kiemelt feladatunk ebben az időszakban, hogy az időjárás adta lehetőségeket használjuk ki, minél több időt töltsünk a szabad levegőn, mozgásos játékokkal, figyelembevéve a gyermekek egyéni szükségleteit is.

Az óvodai csoportnapló az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál.

Célunk: Óvodánk pedagógiai programjának megvalósítása érdekében a tudatosság érvényesüljön fejlesztő munkánkban.

Az óvodákban kialakított szempontok a tervezéshez:

- A közös értékrend biztosítása,
- az áttekinthetőség,
- lehetőség a módosításokra,
- tudatos tervezés a differenciált tevékenység feltételrendszeréhez,
- többoldalú tapasztalatszerzésre törekvés,
- feltételek biztosítása a játékra, amely gyermek legfőbb tevékenysége.

Feladataink:

Nevelési céljaink ismeretében fejlesztési feladatainkat, tevékenységeinket a gyermekek életkori és egyéni adottságaihoz igazodva megtervezük, melyben építünk a gyermeki ötletre, igényekre, az eltérő fejlődési ütemre.

Valljuk, hogy az óvodás korosztály számára a játék, a legalkalmasabb ismeretszerzési forma, amely nagyobb tudatosságot, szervezési képességet és kreativitást igényel, ezért ezt alkalmazzunk tervező munkánkban és annak megvalósításában egyaránt.

Biztosítjuk egyik alapelvünk megvalósulását, az oldott, otthonos, derűs, szeretett teli légkört.

A fejlesztési tevékenységeink megvalósulásáról feljegyzéseket készítünk (adott szakaszok végén reflexió), amelyek elősegítik a gyermekek tevékenységének, a fejlesztés eredményeinek, vagy sikertelenségeinek újragondolását, a korrekció lehetőségét.

Nevelési terveinket és azok megvalósulását évente két alkalommal (szeptember-január; február-május), illetve májusban összesítve értékeljük, elemezzük. Újonnan induló kiscsoportoknál három nevelési terv készül, a csoportnaplónk tartalmánál részletezettek szerint. A nyári időszakra közös nevelési tervet készítünk.

A komplex műveltség tartalmakkal megtöltött tematikus tervet/ projekt tervet általában 1 hónapra készítjük, a témával való foglalkozás tervezett időszakától függően (lehet 1-2 hetet, vagy 2 hónapot felölelő is). A heti bontásban is érvényesül a tematikus tervhez való kapcsolódás. Fontos számunkra, hogy széleskörű, a gyermekek érdeklődésére épülő, sokoldalú fejlesztő hatású, az integrált tanulást is támogató tervezés és reflexió kísérje munkánkat.

A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítandó, iskolakezdésre felkészítő foglalkozások meghatározása egyéni fejlesztési tervben történik.

Tevékenység/foglalkozás terv

Pedagógusi igényünk szerint készítjük el, amikor fejlesztő tevékenységünkhöz szükségesnek gondoljuk. **Kötelező elkészítenünk a következő esetekben:** óvodaigazgatói látogatásra, önértékelési folyamatban történő látogatásra, teljesítményértékelési látogatásra, tanfelügyeleti látogatásra, minősítő folyamatban történő látogatásra, bemutató foglalkozásokra, hospitálásokra, fejlesztési tervünkben meghatározottak szerint, gyakornokként a gyakornoki tervben meghatározott időpontokra.

A pedagógiai dokumentumok elkészítése (tervezés, értékelés) és a tartalmak megvalósítása során – szükség szerint – elengedhetetlen a pedagógusok egymással, és a pedagógiai munkát segítő kollégákkal (pedagógiai asszisztensekkel, dajkákkal, fejlesztő szakemberekkel) történő együttműködése.

A **fejlődési napló** a gyermekek egyéni fejlődésének regisztrálására szolgáló dokumentum, mely a gyermek óvodába kerülésétől az iskolába menetelig tartalmazza fejlődését és a szükséges fejlesztési feladatokat.

A tanköteles gyermek **további egy nevelési évig óvodai nevelésben** való részvétele engedélyezéséhez - a szülő kérésére - az Oktatási Hivatalhoz benyújtandó szülői kérelem mellékletét képezheti az aktuális időszak eredményeit tartalmazó adatlap. A szülői kérelemhez szükséges információkat óvodánk házirendje tartalmazza.

Célunk:

Pedagógiai tevékenységünkben - a gyermek egyéni képességeinek és fejlődési ütemének figyelembevételével - tudatosan meghatározni, és következetesen elvégezni a fejlesztési feladatokat, melynek köszönhetően a gyermek, az óvodáskor végére, alkalmassá válik az iskolai életmód megkezdésére.

Alapelveink:

A differenciálás kiindulópontja a gyermekek játékának megfigyelése, kapcsolatai, társas magatartása, verbális képességei, gondolkodása, ismeretei, mozgása, és ezen megfigyelések rögzítése.

Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat.

A gyermekek tudatos megfigyelése, a differenciált bánásmód érvényesítése, továbblépés elképzelhetetlen része.

Az óvodapedagógusoknak feljegyzéseket kell készíteniük a megfigyelésekről.

Feladataink:

- A gyermekek fejlődését **folyamatosan nyomon követjük**, és tapasztalatainkat írásban rögzítjük.
- **Szükség esetén speciális szakemberek segítségét** kérjük, illetve szakvizsgálatokat a gyermek megfelelő fejlesztése érdekében, melyhez pedagógiai véleményt írunk.
- Az óvodás gyermek fejlődéséről a **szülőket folyamatosan tájékoztatjuk**, évente legalább 2 alkalommal kötelezően, illetve szükség esetén többször is lehetőségünk van rá, elsősorban személyes konzultáció, fogadóóra keretében, akár online (pl. Meet, Zoom,...) módon is. A gyermek fejlődéséről és a fejlődési napló tartalmáról - a gyermek óvodapedagógusain kívül – csak az óvodaigazgató részére adhatunk ki tájékoztatást, illetve - indokolt esetben - az óvodaigazgató engedélyével más személynek is (speciális szakemberek részére, vizsgálatokhoz). A tapasztalatokról, megfigyelésekről, a mérések eredményeiről, fejlesztési javaslatokról a szülők fogadó órák keretében kapnak tájékoztatást, valamint gyermeke oviKréta felületén megtekintheti gyermeke fejlődési naplóját.
- A gyermekek anamnézisének a szülő tölti ki.
- Az óvodai pedagógiai munka legfontosabb módszere a megfigyelés, mely a gyermek megismerésének, nevelésének, fejlesztésének az alapja.
- Bemeneti mérést október 31-ig kell elvégezni, a kimeneti mérést május 31-ig kell elkészíteni.

A **felvételi és mulasztási napló** az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál.

A gyermeknél akkor lehet a jogviszony végét jelölni, ha az óvodai elhelyezése megszűnt, mely az

igazgató feladata és felelőssége.

Az óvoda, szülőket is érintő dokumentumai hozzáférhetők, megtalálhatók az óvoda honlapján, illetve a csoport-szobákban.

Felhasznált irodalom

1. Az óvodáskor fejlesztő játéka (OKKER Kiadó)
2. Balázsne Szöcs Judit: Miből lesz a cserebogár?
3. Dr. Buchera Nándorné, Faust Dezsőné, Zadravec Teréz: Néphagyományörzés az óvodában Hani Alapítvány kiadása 1991.)
4. Dr. Benedek István: Óvodavezetés másképpen (OKKER Kiadó, Bp. 1997.)
5. Forrai Katalin: Ének az óvodában (Zenemő kiadó)
6. Dr. Gósy Mária: Beszéd és beszédviselkedés az óvodában (Regiszter Kiadó 1993.)
7. Hernádi Sándor: Beszédművelés (Nemzeti Tankönyvkiadó)
8. Kovács Lajosné: Vigyázok rád! (GÁBRŐEL 2000. Bt.)
9. Majorossy Judit: Együtt az első osztályba (TRŐVŐUM Kiadó)
10. Perlai Rezsőné: A matematikai nevelés módszertana (Nemzeti Tankönyvkiadó 1997.)
11. Villányi Györgyné: Játék a matematika? (Tárogató Kiadó 1995.)
12. Stocker Károlyné: Játékpszichológia (Eötvös József Kiadó 1995.)
13. Psenákné Gregor Klára: Kötetlenül, komplexen, naponta mesével (Nemzeti Tankönyvkiadó 1995.)
14. Presserné Vér Katalin: Játékos suliváró (Dinasztia Kiadó 2003.)
15. Szájrol szájra, kézről kézre I. és II. kötet (szerkesztő: Papp Kornélia) (GEOBOOK HUNGARY Kiadó 2006.)
16. A gyermek mindenek felett álló érdeke / Fogalomtár: Országos Szakmai Összejövetel 2010. március / Összeállította: Körmöci Katalin

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS

A Budakeszi Szivárvány Óvoda jóváhagyott Pedagógiai Programjának jelen módosítása 2025-ben készült.

A módosítást a Pedagógiai Program jogszabályi háttérének változásai tették szükségessé.

Az újonnan megalkotott Pedagógiai Program jogelőd programja: A Budakeszi Szivárvány Óvoda Pedagógiai Programja 2016.

Érvényessége:

A fenntartó jóváhagyását követően a kihirdetéstől lép életbe és visszavonásig érvényes. A módosított Pedagógiai Programot 2025. szeptember 1-jétől szükséges bevezetni.

Ezzel egy időben hatályon kívül helyeződik az ezt megelőzően, 2016-ban elfogadott Budakeszi Szivárvány Óvoda Pedagógiai Programja.

Az Óvodai Pedagógiai Program értékelése, felülvizsgálata

- A Pedagógiai Programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
- A Pedagógiai Program hatékonyság és beválás vizsgálatára az igazgatói megbízás negyedik évében kerül sor.
- Az óvodapedagógusok szakmai munkaközösségei minden nevelési év végén, írásban (az éves beszámolóban) értékelik a Pedagógiai Programban megfogalmazott általános és speciális célok/feladatok megvalósulását.

A Pedagógiai Program módosítása - A Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet:

- óvodaigazgató;
- a nevelő testület bármely tagja;
- szakmai munkaközösség;
- Szülői Szervezet;
- az óvoda fenntartója.

A Pedagógiai Program módosítását a nevelőtestület fogadja el és a fenntartó hagyja jóvá.

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala

A Pedagógiai Program nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

A dokumentum egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve helyeken tekinthető meg:

- óvoda fenntartójának honlapján,
- óvoda honlapján,
- óvoda irattárában,
- az intézmény igazgatójánál,
- az óvodai csoportokban.

Tájékoztatás a pedagógiai programról

- A kiscsoportos gyermekek szülei számára tartott első szülői értekezlet alkalmával az óvodaigazgató vagy az általa megbízott személy átfogó tájékoztatást nyújt a Pedagógiai Program tartalmáról. Az óvodával később jogviszonyt létesítő gyerekek szüleinek az óvodaigazgató vagy az általa megbízott személy előre egyeztetett időpontban ad tájékoztatást az óvoda Pedagógiai Programjáról, mely az óvoda és a Fenntartó honlapján

folyamatosan, az óvoda irattárában, az óvodaigazgatói irodában, valamint az érintett óvodai csoportokban az óvoda nyitvatartása alatt megtekinthető.

- A fentiekén túl a szülők bármely szülői értekezleten tájékoztatást kérhetnek az intézmény igazgatójától, az igazgató helyetteseitől, és a csoportos óvodapedagógusoktól.
- A Pedagógiai Programmal kapcsolatos kérdéseket a nevelési év ideje alatt bárki, bármikor feltehet az intézmény igazgatójának, aki azokra az ügyintézési határidőn belül érdemi választ ad. Ennek pontos időpontja a szülővel történő előzetes egyeztetés alapján kerül meghatározásra. Szóbeli érdeklődésre, szóbeli tájékoztatást kaphat az óvoda képviselőjére jogosult személyektől.

Kelt.: Budakeszi, 2025. augusztus 29.

P.H.

.....
Schön Krisztina
igazgató

Záradék

<p>A Pedagógiai Programot készítette: Az intézmény igazgatója a nevelőtestület bevonásával</p>	<p>Dátum: 2025.</p> <p>.....</p> <p>Schön Krisztina igazgató P.H.</p>
<p>A Pedagógiai Programot az óvoda szakmai munkaközössége jogszabályi hatáskörében véleményezte, szakmai javaslatait a Pedagógiai Program fenntartói jóváhagyását megelőzően megtette.</p>	<p>Dátum: 2025.</p> <p>.....</p> <p>Szakmai munkaközösség nevében</p>
<p>A Szülői Szervezet magasabb jogszabályban - biztosított jogai alapján a fenntartói jóváhagyás előtt a módosított Pedagógiai Programról a tájékoztatást megkapta.</p>	<p>Dátum: 2025.</p> <p>.....</p> <p>Szülői Szervezet nevében aláírás</p>
<p>Az óvoda nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottai az óvoda módosított Pedagógiai Programjában foglaltakról a fenntartói jóváhagyást megelőzően tájékoztatást kaptak.</p>	<p>Dátum: 2025.</p> <p>.....</p> <p>A nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak nevében</p>
<p>A nevelőtestület magasabb jogszabályban meghatározottak alapján a helyi egészségfejlesztési programot az iskola- egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el, valamint a diabéteszes gyermekek és allergiás gyermek ellátásához kapcsolódó teendők rögzítéséhez beszerezte az iskola- egészségügyi szolgálat támogató véleményét.</p>	<p>Dátum: 2025.</p> <p>.....</p> <p>Iskola-egészségügyi szolgálat vezetője/orvos P.H.</p> <p>.....</p> <p>óvoda orvosa P.H.</p>
<p>A fenntartó a dokumentum tartalmát a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával megismerte. Az óvoda Pedagógiai Programja a fenntartóra többletkötelezettséget nem ró. Az óvoda módosított Pedagógiai Programját az Nkt. 26. § (1) bekezdése és a 83. § (2) g) pontja által felhatalmazva jóváhagyja.</p>	<p>Dátum: 2025.</p> <p>.....</p> <p>Fenntartó nevében P.H.</p>

Jegyzőkönyv